

Jaarstukken 2018

Gemeente Nuenen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	6
Samenvatting	7
Algemene toelichting en inleiding bij programma's	8
Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	9
Programma 2. Veiligheid & Handhaving	16
Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	21
Programma 4. Verenigingen & Accommodaties	30
Programma 5. Wonen & Leefomgeving	34
Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	39
Programma 7. Economie, toerisme & Recreatie	45
Programma 8. Financiën & Belastingen	52
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	56
Overzicht onvoorzien, overhead en Vennootschapsbelasting	57
Paragrafen.....	58
Lokale heffingen.....	59
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	65
Onderhoud kapitaalgoederen	75
Financiering	83
Bedrijfsvoering	87
Verbonden partijen.....	98
Inleiding.....	98
Gemeenschappelijke regelingen	99
Vennootschappen en coöperaties.....	112
Stichtingen en verenigingen.....	115
Grondbeleid	119
Jaarrekening.....	128
Balans	129
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	133
Toelichting op de balans	137
Vaste activa.....	137
Vlottende activa.....	142
Vaste passiva	147
Vlottende passiva.....	148
Niet in de balans opgenomen verplichtingen.....	150
Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	152

Het overzicht van baten en lasten per taakveld	155
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	160
Vennootschapsbelasting	160
Begrotingsrechtmatigheid	160
Analyse overzicht van baten en lasten.....	164
Overzicht onvoorzien	184
Overzicht van de incidentele baten en lasten	184
Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	185
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	186
Overzicht van investeringen en projecten.....	188
Reserves en voorzieningen	200
Overzicht van de reserves en voorzieningen	200
Toelichting op de reserves	204
Toelichting op de voorzieningen	215
Bijlage Single information single audit (SISA)	220
Controleverklaring.....	226

Voorwoord

Voor u ligt de eerste Jaarrekening van de bestuursperiode 2018-2022. Deze Jaarstukken bevatten een jaarverslag en financiële verslaglegging over activiteiten die met name een uitvloeisel zijn uit de vorige periode, maar er is ook een gedeelte gerealiseerd onder het huidige bestuur.

De hoofdmoot is bepaald in de begroting 2018, vastgesteld in 2017. In de begroting 2018 werd gestuurd op een positief overall resultaat van € 49.000,-. Het financiële resultaat is echter veel positiever uitgevallen, met name als gevolg van de bouwgrondexploitatie (€ 2.891.000,-).

Buiten de bouwgrondexploitatie hebben we een begrotingsoverschot van € 417.000,- en geconcludeerd mag worden dat we in control zijn. Echter met de kanttekening dat het sociaal domein moeilijk inzichtelijk te krijgen is en de verrassingen nemen nu enkele jaren na de decentralisatie van het sociaal domein niet (meer) structureel af.

Desalniettemin is de conclusie dat Nuenen haar financiële zaken op orde heeft en met een ratio weerstandsvermogen van 2,2 financieel gezond is.

Dit alles is mede te danken aan de inzet en eendrachtige samenwerking van vele medewerkers van de gemeente Nuenen c.a. en de Dienst Dommelvallei.

Namens het college van Burgemeester en Wethouders wil ik iedereen bedanken voor de getoonde inzet en inzicht.

Joep Pernot
Wethouder Financiën

Samenvatting

Deze jaarstukken over 2018 laten zien dat Nuenen er financieel goed voor staat. De begroting na wijziging sloot met een bescheiden positief resultaat van afgerond € 49.000,-. Het gerealiseerde resultaat komt uit op afgerond € 3.238.000,-. Dit resultaat komt voor een groot deel voor rekening van de grondexploitatie. Net als vorig jaar bestaat dit mede uit winstnemingen van grondexploitaties en de lage rente.

De grootste bijdragen aan het positieve resultaat zijn de volgende posten:

- bouwgrondexploitatie € 2.891.000,- (waarvan winstnemingen € 1.468.000,-)
- nadeel op sociaal domein - € 249.000,-
- teruggestort vanuit GR Dienst Dommelvallei € 212.000,-
- lagere personele kosten € 290.000,-
- bijstorting voorziening wethouderspensioenen (nadeel) - € 107.000,-
- omgevingsvergunningen € 104.000,-

Volgens de geldende afspraken wordt de winst uit de grondexploitatie ten gunste van de algemene reserve bouwgrond gebracht.

De fondsafdrachten van de winstnemingen grex moeten volgens de regelgeving via resultaatbestemming worden vastgesteld. Daarmee wordt niet het gehele voordelige resultaat bouwgrondexploitatie gestort in de algemene reserve bouwgrondexploitatie, maar wordt het als volgt verdeeld:

Storting reserve bovenwijkse voorzieningen € 434.552,-
Storting reserve sociale volkshuisvesting € 92.000,-
Storting reserve parkmanagement € 48.414,-
Storting algemene reserve bouwgrond winstnemingen € 894.120,-
Storting algemene reserve bouwgrond € 1.422.373,-
Totaal resultaat bouwgrondexploitatie € 2.891.458,-
Toevoeging aan algemene reserve (restant resultaat) € 346.795,-
Totaal resultaat € 3.238.253,-

Het totale weerstandsvermogen bedraagt op 31-12-2018 € 23,2 miljoen. De ratio weerstandsvermogen is gestegen naar 2,21 (2017: 1,89).

De solvabiliteit is gestegen van 25% in 2017 naar 28% in 2018.

De netto schuldquote is gedaald van 130% in 2017 naar 123% in 2018.

Algemene toelichting en inleiding bij programma's

De programmaverantwoording geeft de toelichtingen per programma weer. We gaan daarbij telkens in op 3 vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

In de tabel bij "Wat heeft het gekost" staan de begrote en werkelijke baten en lasten en het saldo daarop.

Afwijkingen groter dan € 25.000,- tussen begroting en realisatie over 2018 worden toegelicht in de jaarrekening onder Analyse overzicht van baten en lasten.

Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening

Portefeuillehouder(s)

M. Houben en H. Tindemans

Wat wilden we bereiken?

Missie/visie	Coalitieakkoord	Resultaten 2018 in programmabegroting
Nuenen verdient een krachtig en integer bestuur.	De kwaliteit van het samenspel tussen raad en college gaat omhoog door verbetering van de kwaliteit van raadsvoorstellen en door versterking van de informatiepositie van de raad.	Een goede en betrouwbare bestuurlijke agenda. Strategische visie op de toekomstige nieuwe gemeente, inclusief visie op toekomstig dienstverleningsconcept dat als input kan dienen voor herindelingsontwerp.
De gemeente zoekt en vindt de samenwerking die nodig is om haar taken uit te voeren en ambities in de samenleving te verwezenlijken.	Om een krachtige en zelfbewuste gemeente te kunnen zijn, zoeken we de samenwerking die de past bij de ambities van onze gemeente en die onze bestuurskracht aanvult.	Nieuwe samenwerkingsagenda, inclusief uitvoeringsarrangement voor Stedelijk Gebied Eindhoven. Herijking van de samenwerking Metropoolregio Eindhoven.
Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen toekomst.	Wij sluiten aan bij de initiatieven in de samenleving en betrekken onze inwoners en ondernemingen bij beleidsvorming en – uitvoering en hebben een open houding als het gaat om initiatieven van inwoners. Iedereen moet kunnen meedoen.	Implementatie van een beleidskader voor inwonersparticipatie met bijbehorende methodiek.
Inwoners kunnen voor al hun vragen terecht bij de gemeente. De gemeente geeft in één keer het juiste antwoord. Klanten worden alleen doorverwezen als het echt niet anders kan.	Onze inwoners en organisaties kunnen al hun zaken met de gemeente digitaal afhandelen op het moment dat zij zelf kiezen.	Verdere verbetering van de gemeentelijke website. Het uitbouwen van de mogelijkheden om zaken digitaal af te wikkelen.
We zijn een transparante overheidsorganisatie die in haar communicatie aansluit bij (de wensen van) de samenleving.	De focus op het gebied van communicatie is gericht op maatschappelijk initiatief, dialoog, openheid en transparantie.	Versterking van de publiekscommunicatie door bestuurders en organisatie.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Reglement dorps- en wijkraden, gemeente Nuenen c.a. 2014		18-3-2014	niet gepland
Raadsbesluit inzake Dienst Dommelvallei	2013 - 2016	8-11-2012	2019
Regionale Agenda 2015 - 2018 Metropoolregio Eindhoven	2015 - 2018	18-12-2014	2019
Samenwerkingsagenda 2018 - 2025 Stedelijk Gebied Eindhoven	2018- 2025	15-12-2018	2025
Reglement van orde gemeenteraad 2016	2016 e.v.	1-11-2018	2019
Verordening op de raadscommissies 2016	2016 e.v.	1-11-2018	2019
Verordening Rekenkamercommissie gemeente Nuenen c.a. 2017	2017 e.v.	30-3-2017	niet gepland
Gedragscode Integriteit gemeenteraad Nuenen c.a.	2018 - 2022	28-6-2018	2022
Gedragscode voor de burgemeester van de gemeente Nuenen c.a.	2018 - 2022	28-6-2018	2022
Gedragscode voor de wethouders van de gemeente Nuenen c.a.	2018 - 2022	28-6-2018	2022
Programmaplan BetERe dienstverlening en bedrijfsvoering			

Wat hebben we ervoor gedaan?

Nuenen verdient een krachtig en integer bestuur

1. Bestuurlijke toekomst

De raad besloot op 16 november 2017 een voorkeur uit te spreken voor een fusie met Son en Breugel mocht de situatie hiertoe aanleiding geven. In het coalitieprogramma is opgenomen dat de coalitie er van overtuigd is dat de gemeente Nuenen, Gerwen, Nederwetten en Eeneind de komende vier jaar prima zelfstandig kan functioneren en dat daarmee de belangen van de Nuenense gemeenschap het best geborgd zijn voor de (nabije) toekomst. Dit uitgangspunt is leidend geweest voor ons handelen in 2018.

Op initiatief van de raad vond er op 10 oktober 2018 een referendum plaats. De stemgerechtigden in de gemeente Nuenen c.a. konden de vraag beantwoorden of ze voor of tegen de samenvoeging van de gemeenten Nuenen c.a. en Eindhoven waren. Onze inwoners hebben hun stem laten horen. Het opkomstpercentage bedroeg 57%. Hiervan heeft 22% voor en 78% tegen de samenvoeging gestemd. Naar aanleiding van deze uitslag nam de raad op 8 november 2018 een amendement aan dat het

college de opdracht gaf na te denken over de toekomstbestendigheid van de gemeente Nuenen c.a. mede afgezet tegen de taken binnen het stedelijk gebied Eindhoven. Wij zijn met het onderzoek aan de slag gegaan en de resultaten worden gepresenteerd in 2019.

In 2018 hebben Gedeputeerde Staten besloten om de arhi-procedure voort te zetten. Het was de bedoeling dat Provinciale Staten begin december 2018 een besluit zou nemen over het wel of niet voortzetten van deze procedure. Provinciale Staten hebben, op verzoek van Gedeputeerde Staten, geen besluit genomen in afwachting van het nieuwe Beleidskader gemeentelijke herindelingen. In 2018 was de uitkomst van de arhi-procedure nog onzeker, daarom hebben wij niet geanticipeerd op de beoogde samenvoeging. Wij hebben in 2018 dan ook niet meegewerkt aan een strategische visie op de beoogde toekomstige nieuwe gemeente Eindhoven.

2. Krachtig bestuur

In 2018 heeft de gemeentelijke rekenkamer een onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de ambtelijke advisering. Het rapport en de aanbevelingen zijn besproken in de raad. De belangrijkste conclusie is dat de kwaliteit van de ambtelijke advisering ten opzichte van 2014 is verbeterd. De college- en raadsvoorstellen zijn deskundig, van voldoende diepgang en geschikt voor besluitvorming en worden gewaardeerd met een ruime voldoende. In het rapport zijn ook aandachtspunten benoemd en aanbevelingen opgenomen. Hiermee gaan wij samen met de raad en onze medewerkers aan de slag. In 2018 is hard gewerkt om de bestuurlijke agenda actueel en betrouwbaar te houden. Ondanks alle pogingen hiertoe blijft dit een aandachtspunt. De andere wijze van rapporteren over projecten is door de raad goed ontvangen.

De gemeente zoekt en vindt de samenwerking die nodig is om haar taken uit te voeren en ambities in de samenleving te verwezenlijken

3. Samenwerking

We werken als gemeente samen met anderen om onze taken, opgaven en ambities uit te voeren en te realiseren. Of het nu gaat om basistaken, lokale of regionale opgaven, we proberen voor zover dat nodig is de juiste samenwerkingspartner te vinden om de juiste dingen te doen in het belang van de Nuenense inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Het gaat hierbij om samenwerking op zowel uitvoerings- als strategisch-tactisch niveau.

Bij samenwerking moet niet alleen gedacht worden aan samenwerkingsverbanden met andere overheden en/of maatschappelijke organisaties, maar samenwerken doen we ook met Nuenense inwoners en ondernemers. Denk hierbij aan het betrekken van inwoners bij de inrichting van de openbare ruimte in het kader van spelen en bewegen (inwonersparticipatie) en aan de formele

adviserende rol van dorps- en wijkraden en de Adviesraad Sociaal Domein. Ook de ondernemersorganisatie Ondernemers Contact Nuenen en de stichting Centrummanagement hebben met regelmaat overleg met de gemeente op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau.

Eind 2017 is een nieuwe samenwerkingsagenda 2018 - 2025 Stedelijk Gebied Eindhoven door het college en de raad vastgesteld. De gemeente Nuenen c.a. heeft in juni 2018 het Uitvoeringsarrangement, een convenant behorende bij de samenwerkingsagenda, getekend, nadat de raad kennis had genomen van het uitvoeringsarrangement. Het jaar 2018 moet gezien worden als een overgangsjaar, waarin uitvoering is gegeven aan lopende acties en is onderzocht hoe de aankomende jaren uitvoering kan worden gegeven aan de nieuwe samenwerkingsagenda en wat hiervoor nodig is. Dit heeft geleid tot een concreet jaarprogramma voor 2019, dat door het Bestuurlijk Platform van Stedelijk Gebied Eindhoven is vastgesteld.

De samenwerking binnen de Metropoolregio Eindhoven heeft in het teken gestaan van het proces Update MRE. In samenspraak met de deelnemende gemeenten is gekeken welke thema's opgepakt kunnen worden door dit samenwerkingsverband, welke acties hier uit voortvloeien en naar een meer passende governance, om zodoende tegemoet te komen aan de aanbeveling uit de evaluatie van 2017. Dit proces heeft geleid tot het Samenwerkingsakkoord 2019 - 2022 en het Werkprogramma 2019. Eind 2018 zijn de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid gesteld om zienswijze hierop naar voren te brengen. De verwachting is dat het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven in het 2e kwartaal van 2019 het akkoord en werkprogramma zullen vaststellen.

De Dienst Dommelvallei opereert in meerdere opzichten steeds meer als partner in de ontwikkeling van gemeente en niet slechts als uitvoerende dienst. In 2018 is de AVG geïmplementeerd en overeenkomstig de begroting is een functionaris gegevensbescherming aangetrokken die zowel in de gemeente Nuenen c.a. als de gemeente Son en Breugel werkt.

Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen toekomst

4. Inwoners- en overheidsparticipatie

Inwonersparticipatie is opgepakt volgens het credo 'leren door te doen'. Er zijn verschillende werksessies georganiseerd, telkens met andere werkvormen, rond het thema Spelen en bewegen, de herinrichting van de Vallestep en het Varenpad, het opstellen van de structuurvisie de Wereld van Van Gogh etc. De ervaringen uit die trajecten worden (uiteraard) gebruikt bij volgende inwonersparticipatietrajecten. Eén daarvan is participatie binnen de omgevingswet, die per 1 januari 2021 intreedt. Inwonersparticipatie is daar een belangrijk onderdeel van. In 2018 zijn de eerste stappen gezet in het betrekken van inwoners bij het opstellen van een omgevingsvisie, maar

tegelijktijd ook het vormgeven van een werkwijze voor participatie binnen de uitvoering van de wet straks.

Inwoners kunnen voor al hun vragen terecht bij de gemeente. De gemeente geeft in één keer het juiste antwoord. Klanten worden alleen doorverwezen als het echt niet anders kan

5. Dienstverlening

We werken er continu aan om de dienstverlening vanuit alle kanalen (website, telefonie, balie en post) optimaal te organiseren. In 2018 heeft een verdere digitalisering van de diensten rondom 'burgerzaken' plaatsgevonden. Zaken voor de burgerlijke stand (geboorte, huwelijk, overlijden) en enkele andere diensten zoals verhuizingen zijn digitaal te regelen via de website van de gemeente. Inwoners en ondernemers maken volop gebruik van deze digitale weg.

Daarnaast is gestart met het programma BetERe dienstverlening en bedrijfsvoering. Hierin is onder meer de aanbesteding van het zaakstelsel voorbereid. Ook hebben we een aanbesteding gedaan van de nieuwe internetomgevingen van de gemeente.

We voeren structurele klantmetingen uit, middels zogenaamde klantreizen, en meten onze prestaties. Aan de hand van de kwalitatieve resultaten verbeteren we onze dagelijkse dienstverlening.

Eind 2018 is de huisvesting van Sociale zaken in het CMD Nuenen georganiseerd. Hiermee worden alle gemeentelijke taakvelden binnen het sociaal domein vanuit het CMD aangeboden. Ook is de verplichtingenadministratie Wmo/Jeugd geregeld waardoor inzicht in de financiële situatie is verbeterd.

Wij zijn als gemeente ook binnen het sociale domein vaker en gericht bezig met integrale veiligheid. Zo heeft er een intensievere samenwerking op adresonderzoek plaatsgevonden en zijn er projecten gericht op integrale veiligheid gestart.

We zijn een transparante overheidsorganisatie die in haar communicatie aansluit bij (de wensen van) de samenleving

6. Communicatie

We zijn gaan werken met een programma voor webcare en monitoring. Dat stelt ons in staat steeds beter te weten wat er 'buiten' leeft en daar op in te spelen. Bovendien krijgen we beter zicht op de vragen die inwoners via sociale media, vaak indirect, aan ons stellen en kunnen we die dus beter en sneller beantwoorden.

We zetten onze media steeds doelgroepgerichter in, ook weer om steeds betere aansluiting te vinden. Zo hebben we de aloude gemeentegids omgeturnd tot seniorengids en zijn we vooral Facebook intensiever in gaan zetten voor het delen van wat luchtiger nieuws.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Eenheid
Formatie	fte per 1.000 inwoners	3,7
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	3,5
Apparaatskosten	kosten per inwoner in euro	€ 592,-
Externe inhuur	kosten als % van totale loonsom + totale kosten externen	13%
Overhead	% van totale lasten	14%
Volledig digitaal afhandelde producten (+10%)	aantal per jaar	2.989
Telefonische contacten (-10%)	aantal per jaar	11.070
Totaal aantal baliecontacten (-10%)	aantal per jaar	14.528
Afhandelpercentage telefonie (0%)	percentage directe beantwoording	60%

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Metropoolregio Eindhoven

Het doel van deze samenwerking is het behouden en het verstevigen van de internationale concurrentiepositie van Brainport Eindhoven en spitst zich toe op de behartiging van gemeenschappelijke belangen op de thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied. Naar aanleiding van de evaluatie in 2017 is in 2018 gewerkt aan nieuwe samenwerkingsafspraken. Dit heeft ertoe geleid dat voortaan alleen op voornoemde thema's wordt samengewerkt en dus niet langer meer op de thema's ruimte en wonen. De werkzaamheden op deze thema's worden nu elders opgepakt. Ook is de governance aangepast. De nieuwe afspraken worden vastgelegd in het Samenwerkingsakkoord 2019 - 2022 Metropoolregio Eindhoven en in het Werkprogramma 2019 is opgenomen wat de Metropoolregio Eindhoven wil oppakken en bereiken in 2019.

Dienst Dommelvallei

Dienst Dommelvallei is een samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Son en Breugel en Nuenen. In de dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, belastingen, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning en control ondergebracht voor de drie gemeenten. Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen de taken met betrekking tot werk en inkomen (sociale zaken) en dienstverlening bij deze dienst ondergebracht. Ook worden ondersteunende taken (administratie en applicaties) van het CMD, met betrekking tot zorg en welzijn (Wmo) en jeugd, uitgevoerd door deze dienst.

De arhi-procedure waarin de gemeente Nuenen was betrokken, zorgde ook voor een onzekere toekomst bij Dienst Dommelvallei. In 2018 is de directie op zoek gegaan naar

uitbreidingsmogelijkheden. Dit heeft nog niet tot concrete resultaten geleid. Afgelopen jaar is er vooral aandacht geweest voor de voorbereidingen op het Programma BetERe dienstverlening en bedrijfsvoering dat ten doel heeft de gemeentelijke dienstverlening aan inwoners en ondernemers te verbeteren.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Lasten				
0.1 Bestuur	1.367	1.496	1.724	-228
0.10 Mutaties reserves	0	31	31	0
0.2 Burgerzaken	784	900	890	10
0.4 Overhead	6.809	7.017	7.063	-46
Totaal Lasten	8.960	9.444	9.708	-264
Baten				
0.1 Bestuur	69	103	139	-36
0.10 Mutaties reserves	500	616	562	54
0.2 Burgerzaken	412	426	489	-63
0.4 Overhead	126	78	185	-107
Totaal Baten	1.107	1.223	1.375	-152
Saldo (baten -/- lasten)	-7.853	-8.221	-8.332	112

Programma 2. Veiligheid & Handhaving

Portefeuillehouder(s)

M. Houben

Wat wilden we bereiken?

Missie/visie	Coalitieakkoord	Resultaten 2018 in programmabegroting
We gaan uit van eigen verantwoordelijkheid, eigen kracht en zelfredzaamheid.	Bepalen van de handhavingsprioriteiten, met aandacht voor invoering digitaal handhaven (door boa's).	Uitvoeren handhavingsactiviteiten gericht op de bestrijding van ondermijnende georganiseerde criminaliteit. We voeren het programma Woonwagenlocatie uit. Op alle vijf de thema's is fase 2 bereikt. Samen met ondernemers en bewoners van bedrijventerreinen is een plan ontwikkeld en wordt uitvoering gegeven aan het plan.
Wij verbinden zorg en veiligheid met elkaar. Niemand blijft aan de kant staan, iedereen doet mee.	Een goed samenspel tussen buurtbewoners, (zorg)professionals en de gemeente zal leiden tot een goede optimale en integrale aanpak voor de zorg op maat.	Een blijvende aandacht voor een betere verbinding tussen zorg en veiligheid. Dit gebeurt door aanpak multi-problematiek volgens het principe '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur', zowel binnen gemeentelijke structuren (CMD) als via Casusoverleg Op Maat (COM-zaak) binnen het Veiligheidshuis. Het gaat dan om bijvoorbeeld woonoverlastsituaties en aanpak alcohol en drugs onder jongeren. Wij besteden specifiek aandacht aan het onderwerp 'Veilig wonen voor ouderen'. De gemeente informeert deze doelgroep op proactieve wijze.
Integrale ketenaanpak, samen met de partners, op adequaat schaalniveau	Vernieuwd bestuur, een omslag in denken en handelen.	Er wordt uitvoering gegeven aan de Kadernota Veiligheid 2015-2018. Hierbij hebben wij aandacht voor (integraal) samenwerken en afstemmen met de partners op zowel prioriteiten, onderwerpen uit de QuickScan van het RIEC als actuele onderwerpen. Wij communiceren over de acties en projecten die op het gebied van veiligheid worden uitgevoerd.
We gaan uit van eigen verantwoordelijkheid, eigen kracht en zelfredzaamheid.	Wij sluiten aan bij de initiatieven in de samenleving en betrekken onze inwoners en ondernemingen bij beleidsvorming en – uitvoering en hebben een open houding als het gaat om initiatieven voor inwoners.	Uitvoering geven aan Brandveilig Leven. Zo voert de gemeente, in samenwerking met vrijwilligers en de VRBZO het project 'Nuenen (brand)veilig, deel II' uit. We ondersteunen het project BuurtWhatsapp als onze inwoners de eigen leefomgeving veiliger wil maken.
Integrale ketenaanpak, samen met de partners, op adequaat schaalniveau		Een bijdrage leveren aan de uitvoering van de (geactualiseerde) beleidsvoornemens uit het Regionaal Beleidsplan van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en de teams van het Regionaal Crisisplan. Bijdragen aan de uitwerking van de bestuurlijke visie op crisisbeheersing VRBZO 2017.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Nota Veiligheid	2019-2022		Najaar 2018
Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Nuenen c.a.	2018 en verder	22-2-2018	
Regionaal Risicoprofiel VRBZO	2017-2019		2019
Regionaal Beleidsplan VRBZO	2015-2019		2019
Regionaal Crisisplan VRBZO	2016-2019		2019

Wat hebben we ervoor gedaan?

We gaan uit van eigen verantwoordelijkheid, eigen kracht en zelfredzaamheid

1. Crisisbeheersing en brandweer

Het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost heeft een "Toekomstvisie Brandweezorg" vastgesteld, die input is geweest voor het Beleidsplan VRBZO 2015-2019. Volgens dit beleidsplan worden beleid en handelen van VRBZO gestuurd vanuit een regionaal perspectief. Dit geldt zowel voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening als bevolkingszorg. De jaarlijkse beleidsvoornemens zijn in 2018 verder uitgewerkt en deels geïmplementeerd. Daarnaast is in 2018 de Toekomstvisie Brandweezorg geëvalueerd, maar er heeft nog geen besluitvorming over plaatsgevonden. Ook is het Regionaal Risicoprofiel geactualiseerd en begin 2019 voorgelegd aan de gemeenteraden in de regio.

Voor de processen Bevolkingszorg (waarvoor de gemeenten verantwoordelijk zijn) werken we binnen de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost intensief samen in regionale teams, zoals voor Communicatie. De vastgestelde bestuurlijke visie op crisisbeheersing is onder meer gericht op de verdere professionalisering van de multidisciplinaire samenwerking bij een ramp of crisis. In 2018 is gestart met concretisering en uitwerking van deze visie.

In 2018 is de Gemeenschappelijke Meldkamer Brabant-Zuidoost samengevoegd met de meldkamer van Brabant Noord. De nieuwe Meldkamer Oost Brabant heeft in 2018 samengewerkt in de locatie Eindhoven en zal in 2019 worden gehuisvest in de nieuwe locatie in 's-Hertogenbosch.

2. Openbare orde en veiligheid

Nuenen is, in vergelijking met de andere gemeenten in de politieregio Oost-Brabant, relatief veilig. Dit blijkt onder andere uit de Veiligheidsmonitor 2017 die in 2018 bekend is gemaakt. Inwoners beoordelen de leefbaarheid van hun woonbuurt met een 7,8 (was in 2013 ook een 7,8). Het rapportcijfer voor de veiligheid in de woonbuurt is een 7,7 (was in 2013 7,5). De AD Misdaadmeter laat

zien dat Nuenen bijna bij de top 50 meest veilige gemeenten van Nederland behoort (positie 297 van de 351 gemeenten).

We gaan uit van eigen verantwoordelijkheid, eigen kracht en zelfredzaamheid van onze inwoners. We zijn er dan ook trots op dat er meer dan 80 BuurtWhatsapp-groepen in Nuenen zijn. Om onze inwoners en ondernemers te ondersteunen bij het pakken van deze rol, hebben de gemeente en politie in 2018 diverse voorlichtingsbijeenkomsten over leefbaarheid en veiligheid gehouden. Afgelopen jaren hebben de vele vrijwilligers zo'n 3.475 rookmelders geplaatst in 1.748 huur- en koopwoningen binnen het project 'Nuenen (brand)veilig'.

De verbinding zorg en veiligheid is enorm versterkt de afgelopen jaren. In 2018 zijn de eerste stappen gezet om te komen tot de Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) bij huishoudens met opkomende problematiek. In 2019 wordt het model geïmplementeerd in onze organisatie. Ook is er 2x per jaar een portefeuillehoudersoverleg Zorg-Veiligheid waar de burgemeester (Veiligheid) en de wethouder (Zorg) afstemmen als het gaat om beleid en complexe casuïstiek. Daarnaast is er structureel overleg tussen de burgemeester en politie (tweewekelijks) over operationele zaken, waaronder complexe zorg- en veiligheidscasussen.

In 2018 hebben de vrijwilligers van Buurtbemiddeling in 8 casussen begeleiding geboden aan inwoners om samen een buurtconflict op te lossen. In ernstige en moeilijke conflictsituaties biedt buurtbemiddeling niet altijd een oplossing. Dan wordt geprobeerd om samen met de partners, zoals politie en CMD, te komen tot een acceptabele situatie voor iedereen.

We zien een sterke daling van de geregistreerde criminaliteit en dit stemt positief, maar zegt niet alles over de veiligheidssituatie in ons dorp. Er is criminaliteit die momenteel nog onzichtbaar blijft, maar wel een ondermijnend effect heeft op de rechtsstaat en corruptie in de hand werkt. Dan hebben we het over ondermijnende criminaliteit. We constateren dat de samenwerking binnen de politie-eenheid Oost-Brabant en het basisteam Dommelstroom steeds meer vorm krijgt. Bovendien wordt de wil om samen te werken tussen interne partners onderling en tussen interne en externe partners steeds groter. Zo zijn er in 2018 twee casussen onder het convenant van het Regionaal Expertise en Informatie Centrum (RIEC) opgepakt samen met de partners (o.a. politie, OM, Belastingdienst en FIOD).

In 2018 heeft de burgemeester 7 bestuurlijke rapportages ontvangen van de politie. In 6 gevallen betrof het een overtreding van de Opiumwet op woonadressen. De burgemeester heeft vervolgens besloten niet te volstaan met een waarschuwing maar heeft alle woningen gesloten bij de eerste overtreding (conform ons Damoclesbeleid). Daarnaast is een bestuurlijke rapportage ontvangen naar aanleiding van een incident in een horeca-gelegenheid. De uitbater heeft een gesprek gehad met de burgemeester en een waarschuwingsbrief ontvangen.

Per oktober 2018 is er een relatiemanager bedrijventerreinen aangesteld. Zijn opdracht is om anders en slim toezicht te houden en te handhaven en het tempo erin te houden. De eerste resultaten waren eind 2018 al zichtbaar. Deze aanpak wordt onderdeel van het nog 2019 nog te ontwikkelen programma Bedrijventerreinen waarbij één van de doelen is de veiligheidssituatie te verbeteren. Hiervoor is in 2018 ook het zogenaamde 'ondermijningsartikel' opgenomen in de Algemene

Plaatselijke Verordening (februari 2018) en het nieuwe, uitgebreide Bibob-beleid vastgesteld (december 2018).

Naast bedrijventerrein Eeneind zijn er ook zorgen om de leefbaarheid en veiligheid op de woonwagenlocaties. Eind 2017 is het programma Woonwagenlocaties vastgesteld. In 2018 was er een focus op de fysieke en sociale pijlers van het programma. Op het gebied van aanpak criminaliteit en rechtshandhaving zijn er in 2018 geen grote stappen gemaakt.

3. Handhaving

De raad heeft prioriteit gegeven aan veiligheid en de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Ook vanuit de regio en ketenpartners komt de vraag om inzet van bestuurlijke middelen tegen georganiseerde criminaliteit. Het nieuwe handhavingsbeleid biedt ruimte om aan te sluiten bij deze vraag. In 2018 is een aanzienlijk deel van de handhavingsactiviteiten gericht op de bestrijding van ondermijnende georganiseerde criminaliteit, zoals op de woonwagenlocaties en bedrijventerreinen.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Eenheid
Verwijzingen HALT	aantal per 10.000 jongeren 12-17 jaar	93
Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	0,9
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	1,3
Diefstallen uit woningen	aantal per 1.000 inwoners	2,2
Vernielen en misdrijven tegen de openbare orde	aantal per 1.000 inwoners	2,6

Gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost

Bij veroorzakers van ernstige overlast of criminaliteit met complexe problemen op diverse gebieden zijn vaak meerdere partijen (zorgorganisaties, justitiële organisaties en/of gemeente) betrokken. Bij de aanpak van deze personen is het effectiever om de inspanningen van deze verschillende partijen op elkaar af te stemmen. Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost verzorgt onder andere de procesregie op complexe casuïstiek met het doel (nieuwe) strafbare feiten te verminderen en te voorkomen. Met deze aanpak levert het Zorg- en Veiligheidshuis een belangrijke bijdrage aan de veiligheid in alle 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

De Veiligheidsregio (VRBZO) behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: brandweezorg, ambulancezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:

- Adequaet te reageren op spoedeisende hulpvragen van inwoners, instellingen en bedrijven;

- Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen;
- Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot de taak van het VRBZO;
- Het -samen met GGD BZO- organiseren, coördineren en uitvoeren van ambulancezorg, de bijbehorende procesregistratie en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalsslachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg.

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

De omgevingsdienst (ODZOB) voert het wettelijke basistakenpakket op het gebied van milieutoezicht en handhaving uit. Nuenen heeft nagenoeg de gehele uitvoering van de milieutaken uitbesteed aan de ODZOB. Met de ODZOB worden jaarlijks afspraken gemaakt over de te verrichten activiteiten.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Lasten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.041	1.041	1.046	-5
1.2 Openbare orde en veiligheid	482	584	806	-222
Totaal Lasten	1.523	1.625	1.852	-227
Baten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	36	36	30	6
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	19	14	5
Totaal Baten	55	55	44	11
Saldo (baten -/- lasten)	-1.468	-1.570	-1.808	238

Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd

Portefeuillehouder(s)

R. Stultiëns en H. Tindemans

Wat wilden we bereiken?

Missie/visie	Coalitieakkoord	Resultaten 2018 in programmabegroting
Iedereen aan het werk	WSD wordt betrokken bij de re-integratie van bijzondere doelgroepen. De Nuenense ondernemers worden betrokken bij re-integratietrajecten.	In 2018 verwachten we dat de gemiddelde instroom 105 personen bedraagt, met een daaraan gekoppelde jaarlijkse uitstroom (105 personen). Hierdoor zetten we in op een gelijk aantal uitkeringen. We zetten in om de eerdere instroom arbeidsgehandicapten en vergunninghouders naar werk te begeleiden. Daarom een verwacht resultaat van 360 uitkeringen per 31-12-2018.
Iedereen moet kunnen meedoen	De samenwerking bij de vormgeving van de transformatie op subregionaal en regionaal niveau wordt gecontinueerd. De samenhang binnen het sociaal domein wordt geborgd door één gezin, één plan, één aanpak. Maatwerk blijft noodzakelijk.	De beleidsnota sociaal domein en de daarin opgenomen resultaten zijn leidend. Monitoring van het sociaal domein vindt twee maal per jaar plaats. Draagt bij aan een sluitende evaluatie van het beleid en in het zo nodig bijstellen van beleid. Voor de bewoners van de woonwagenlocaties inzetten op het bereiken van fase 3 van de fasematrix.
Inkomensondersteuning	De norm voor de toegankelijkheid tot het minimabeleid blijft 110%. Er is een noodfonds beschikbaar.	De toegang tot het minimabeleid wordt opgehoogd van 110% naar 120% van het bijstandsniveau.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Verordeningen Participatiewet	nvt	18-12-2014	nvt
Beleidsnota sociaal domein	2016-2019	16-6-2016	Actualisering verwerkt in begroting
Actualisering beleid sociaal domein	2019-2021	27-9-2018	Evaluatie in 2019
Beleid mantelzorg	2017-2019	18-5-2017	nvt
Dementievriendelijke gemeente	2017-2020	14-12-2017	nvt
Projectplan huisvesting, inburgering en participatie vergunninghouders	2017 - 2019	6-7-2017	nvt

Wat hebben we ervoor gedaan?

Iedereen aan het werk

1. Participatie op gebied van werk

Een belangrijke factor voor de uitstroom van bijstandsontvangers in 2018 is dat we 48 personen aan het werk hebben geholpen.

Het streven was om 40 mensen te plaatsen, waarvan 14 in garantiebanen (met loonkostensubsidie). Deze doelstelling hebben we met 22 plaatsingen ruimschoots behaald.

Voor de toeleiding naar werk is ingezet op de intensivering van de samenwerking in het CMD van Dienst Dommelvallei en WSD. Door ook fysiek bij elkaar te gaan zitten zijn de lijnen korter en weet men elkaar veel sneller te vinden.

Door de uitwerking van het prototype 3D samenwerking (WSD, gemeente en CMD), is voor specifieke doelgroepen binnen het bijstandsbestand meer aandacht geweest. Zo is met het opstellen van een POP (persoonlijk ontwikkelingsplan) voor vergunninghouders in beeld gebracht welke kwaliteiten ze hebben of kunnen ontwikkelen. Voor de nieuwe instroom is een actieve werkdiagnose ontwikkeld (Project AanZet) en met het project 'Kansen' worden de participatiemogelijkheden benut van inwoners die langer in de bijstand zitten.

Iedereen moet kunnen meedoen

2. Participatie in de maatschappij

Het samenwerken in het sociaal domein is telkens verfijnd. Zo nemen de medewerkers Werk en Inkomen structureel deel aan de casusbesprekingen binnen het CMD. Eind 2018 is de huisvesting van Sociale zaken in het CMD Nuenen georganiseerd. De samenwerking van alle 'bewoners' van het CMD (artsen, apotheek, jongerenwerk, consulentenschap Wmo en Werk en inkomen) heeft veel toegevoegde waarde. Ook is in 2018 de verplichtingenadministratie Wmo/Jeugd geregeld waardoor inzicht in de financiële situatie is verbeterd. Bovendien hebben we inzet gepleegd om binnen het sociaal domein AVG-proof te zijn.

We maken gebruik van de transitie middelen die beschikbaar zijn bij WSD om de samenwerking in het CMD verder mogelijk te maken (3D ketensamenwerking sociaal domein). We doen dit aan de hand van een tweetal projecten. Voor de bijstandsgroep met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt brengen we de mogelijkheden voor ondersteuning, zinvolle dagbesteding en werk in beeld. Voor de inzet gericht op vergunninghouders is eveneens een aanpak georganiseerd (POP vergunninghouders).

3. Woonwagen locaties

De aanpak van/op woonwagenlocaties staat beschreven in het beleidsplan Programma woonwagenlocaties, waarover de raad in 2018 heeft besloten. In het beleidsplan worden 5 thema's genoemd waar we aan gaan werken. De diverse plannen, acties en financiën zijn verder benoemd in de programma's waartoe de diverse thema's behoren. Gezamenlijk worden stappen gezet om te komen tot fase 3 van de fasematrix, zoals benoemd in de Positiebepaling.

4. Zorg voor de jeugd

Het kabinet wil een extra impuls geven aan armoedebestrijding onder kinderen. Daarom heeft het Rijk met ingang van 2017 structureel een bedrag van € 85 miljoen per jaar extra beschikbaar gesteld. Voor de gemeente Nuenen betekent dit een rijksbijdrage van € 67.000 voor 2018 en volgende jaren. Deze zogenaamde Klijsmagelden zijn specifiek bedoeld voor kinderen en moeten bovenop het bestaande beleid worden ingezet. Gemeenten moeten zorg dragen voor het verstrekken van middelen in natura aan die kinderen die nu door armoede niet mee kunnen doen. Nuenen heeft de middelen in 2018 beschikbaar gesteld aan de Stichting Leergeld, hiertoe is met deze stichting een overeenkomst afgesloten. Daarin werd ook de uitvoering van de bijdrageregeling voor jongeren en het kindpakket 2018 meegenomen. Inmiddels is een evaluatie beschikbaar waaruit blijkt dat de Stichting erin is geslaagd het aantal kinderen dat gebruik maakt van de extra mogelijkheden te verhogen van 176 naar 246.

5. Inburgering vergunninghouders

De gemeente Nuenen had begin 2018 een achterstand in de huisvesting van vergunninghouders. Gedurende het jaar is deze achterstand grotendeels ingelopen. Door het ontbreken van verdere koppelingen vanuit het COA is eind 2018 de bijzondere situatie ontstaan dat de gemeente niet kan voldoen aan de opgave om nog 7 personen te huisvesten. De gemeente is echter als 'verschoonbaar' beoordeeld door de Provincie omdat zij buiten de eigen schuld niet kan voldoen. Na de huisvesting van een grote groep vergunninghouders in 2018 moeten wij ervoor zorgen dat zij zo snel mogelijk mee kunnen doen in de Nuenense samenleving. Scholing en het leren van de Nederlandse taal is onontbeerlijk, maar ook het deelnemen aan het (verenigings-)leven in Nuenen.

In verband met de grote aantallen vergunninghouders en de nieuwe wijze van begeleiding, participatie en inburgering is de subsidie aan de LEVgroep voor vluchtelingenwerk in 2018 verhoogd (zie subsidieprogramma LEVgroep). Extra inzet van uren bij de LEVgroep resulteert in meer tijd voor werving van nieuwe vrijwilligers en begeleiding aan het bestaande vrijwilligersteam. De extra uren worden gebruikt om mee te denken in nieuwe deelprojecten en mee te helpen om activiteiten op te zetten zoals het Participatieverklaringstraject, het taalcafé en burgerinitiatieven.

6. Sociaal domein

Leidend voor het sociaal domein is de in 2016 vastgestelde beleidsnota. Daarin werden voor 2016 en 2017 maatregelen aangekondigd. Ook voor 2018 waren er actiepunten:

- er wordt een obstakelplan opgesteld (wordt medio 2019 aan de raad voorgelegd);
- er is geen separaat jeugdbeleid opgesteld. De preventieve taken voor de jeugd gaan onderdeel uitmaken van een integrale nota die we eind 2019 aan de raad voorleggen;
- eind 2017 hebben we de nota dementievriendelijkheid aan de raad aangeboden waaruit acties voor 2018-2020 voortkomen. Daarnaast is de werkgroep Nuenen dementievriendelijke gemeente opgericht;
- monitoring van klanttevredenheid (inkoop, verstrekking van voorzieningen CMD) zal digitaal worden uitgevoerd;
- de regeling tegemoetkoming eigen risico zorgverzekeringswet (oude WTCG) hebben we eind 2017 afzonderlijk aan de gemeenteraad voorgelegd. In 2018 is de regeling uitgevoerd. De inkomensgrens is verhoogd naar 130% van het sociaal minimum;
- In 2018 hebben we, conform het vastgestelde beleidsplan mantelzorg, extra ingezet op de versterking van de positie van de mantelzorgers en is hiervoor € 39.500 extra geraamd (zie subsidieprogramma, LEVgroep);
- ter versterking van de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet is 0,5 fte toegevoegd aan de formatie van het CMD. Deze extra formatie is bedoeld om de regie over de uitvoering van complexe (meervoudige) casussen, vooral in de 2^e lijn, zodanig te borgen dat de hulpverlening doelgericht en efficiënt vormt krijgt;
- in 2017 heeft de subregionale inkooporganisatie Dommelvallei+ samen met de inkooporganisaties Eindhoven en Helmond/Peelgemeenten een nieuwe Producten Diensten Catalogus met tarieven ontwikkeld. Deze is in 2018 in werking getreden. Eind 2018 is besloten dat in Zuidoost-Brabant twee inkoop samenwerkingen worden gevormd. Nuenen en de andere gemeenten van Dommelvallei+ sluiten aan bij de Peelgemeenten en Helmond. De gemeente Eindhoven blijft de zeer gespecialiseerde vormen van jeugdhulp voor de hele regio inkopen. De regio Zuidoost-Brabant blijft samenwerken op het gebied van jeugd waar dat wettelijk verplicht is;
- in 2018 heeft een netwerkbijeenkomst plaatsgevonden voor stakeholders in het sociaal domein. Deze interactieve bijeenkomst stond onder leiding van de GGD Brabant Zuid-Oost. Het thema van de bijeenkomst was een gezonde leefstijl;
- vanwege het vastgestelde beleid schuldhulpverlening krijgen dreigende en crisissituaties extra aandacht (dreigende huisuitzetting, gedwongen woningontuiming, dreigende afsluiting gas/water/elektriciteit, beëindiging van levering openbare verkoop inboedel en opzegging dan wel ontbinding van de zorgverzekering);
- eind 2017 is een grootschalig onderzoek onder ouderen in Nuenen verricht en afgerond. In 2018 is een actieplan opgesteld naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek. Eén

van de acties die wordt uitgevoerd is het project Automaatje (zal medio 2019 van start gaan). Daarnaast krijgt het thema veiligheid en minimabeleid extra aandacht.

Inkomensondersteuning

7. Inkomensondersteuning

Voor 2018 was de verwachting dat het aantal uitkeringen min of meer gelijk zou blijven (ca. 360). Dit vanwege de instroom van arbeidsgehandicapten en een stijgend aantal vergunninghouders in de gemeente. De feitelijke eindstand van eind 2018 bedraagt 336. Het saldo van het aantal uitkeringen is flink gedaald.

Dit heeft onder meer te maken met de aantrekkende economie en onze nieuwe aanpak gericht op directe plaatsing naar werk. Het totale aantal nieuwe bijstandsverstrekkingen in 2018 is daarom met 76 lager dan de 95 een jaar eerder (2017).

Daarnaast is de uitstroom uit de bijstand (99) hoger geweest dan de instroom (76). Dit verklaart ook het lager aantal uitkeringen. De uitstroom is vooral veroorzaakt door de 48 personen die werk hebben gevonden.

De Monitor sociaal domein brengt dit verloop in beeld. Deze monitor laat ook zien waar de mensen die een uitkering krijgen staan op de participatieladder.

De kosten voor de bijstand zijn hoger dan de gemeentelijke inkomsten vanuit het Rijk (rijksbudget). De gemeente draagt hierover een eigen risico van 5%. Met het aanvragen van de vangnetuitkering Participatiewet kan een compensatie worden gevonden. De aanvraag van deze uitkering over 2018 wordt aan uw raad aangeboden als bijlage bij deze jaarrekening.

De inkomensgrens van het minimabeleid is met ingang van 2018 verhoogd van 110% naar 120% van het bijstandsniveau.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Eenheid
Absoluut verzuim (5-18 jaar) *	aantal per 1.000 inwoners	0,3
Relatief verzuim (5-18 jaar) *	aantal per 1.000 inwoners	7,8
Jongeren met jeugdhulp (0-18 jaar) *	% van het aantal jongeren	7,7%
Jongeren met jeugdreclassering (12-22 jaar)*	% van het aantal jongeren	-
Jongeren met jeugdbescherming (0-18 jaar)*	% van het aantal jongeren	0,8%
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) en (12-23 jaar) *	% van het aantal leerlingen	1,0%
Jongeren met delict voor rechter (12-21 jaar)*	% van het aantal jongeren	0,74%
Kinderen in armoede (0-18 jaar) *	% van het aantal kinderen in een gezin dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen	4,83%
Jeugdwerkeloosheid (16-22 jaar) *	% van het aantal jongeren	1,10%
Bijstandsuitkeringen (18 jaar en ouder) *	aantal per 1.000 inwoners	25,7
Aantal re-integratievoorzieningen (15-65 jaar)*	aantal per 1.000 inwoners	7,0
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement *	aantal per 1.000 inwoners	42
Mantelzorgers **	% van de bevolking	25%
Mantelzorg belasting **	% tijdsbesteding	7%
Transformatie: verschuiving naar voorliggende voorzieningen **	aantallen gebruik 0e, 1e en 2e lijns voorzieningen	230 – 286 – 11 (N)
Inburgeringstrajecten **	aantallen persoonlijke ontwikkelingsplannen/% behaalde examens	100%
Taakstelling huisvesting vergunninghouders **	% realisatie versus taakstelling	100%

* Gegevens van (april 2019)

www.waarstaatjegemeente.nl

** Gegevens Monitor sociaal domein

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Werkvoorzieningschap de Dommel (WSD)

Werkvoorzieningschap de Dommel (WSD) voert de verplichtingen van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit voor werknemers uit de gemeente Nuenen. Daarnaast begeleidt WSD inwoners die in het kader van de Participatiewet ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk.

Dienst Dommelvallei

Dienst Dommelvallei is een samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Son en Breugel en Nuenen c.a. Deze organisatie voert voor de gemeente onder andere diensten uit binnen het sociaal domein, zoals Participatiewet, bijzondere bijstand en bijdrageregeling maatschappelijke deelname. Daarnaast wordt beleidsmatig op dit taakveld ondersteuning gegeven aan de gemeente.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)

Preventie en acute zorg zijn taken die worden uitgevoerd door de GGD. De 21 deelnemende gemeenten formuleren het gezondheidsbeleid en sturen de GGD vanuit dat kader aan.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Lasten				
0.10 Mutaties reserves	10	10	17	-7
4.1 Openbaar basisonderwijs	34	34	50	-17
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	650	672	643	29
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.919	2.555	2.623	-69
6.2 Wijkteams	719	341	288	53
6.3 Inkomensregelingen	6.253	6.243	6.087	156
6.4 Begeleide participatie	1.386	1.489	1.510	-21
6.5 Arbeidsparticipatie	623	560	538	22
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	815	815	661	155
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.553	3.460	2.689	771
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2.273	2.366	3.509	-1.143
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-20	0	11	-11
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	340	340	344	-4
7.1 Volksgezondheid	668	749	753	-4
Totaal Lasten	19.224	19.633	19.723	-90
Baten				
0.10 Mutaties reserves	-10	-10	0	-10
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	32	32	72	-40
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	49	191	203	-12
6.2 Wijkteams	39	87	108	-21
6.3 Inkomensregelingen	5.032	5.093	5.075	18
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	8	-8
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	3	-3

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	400	400	302	98
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	5	-5
Totaal Baten	5.542	5.792	5.775	17
Saldo (baten -/- lasten)	-13.681	-13.841	-13.948	107

Programma 4. Verenigingen & Accommodaties

Portefeuillehouder(s)

J. Pernot en H. Tindemans

Wat wilden we bereiken?

Missie/visie	Coalitieakkoord	Resultaten 2018 in programmabegroting
Deelname mogelijk maken van alle Nuenense inwoners aan maatschappelijke activiteiten	De gemeente Nuenen wil toe werken naar een nieuw structureel, toekomstvast en zoveel mogelijk geobjectiveerd subsidiebeleid. Daarbij staat het behoud van de verscheidenheid van activiteiten voorop, niet het beschermen van entiteiten (zoals afzonderlijke verenigingen).	Opstellen van subsidieprogramma 2018 (bijlage bij deze begroting)
	We streven naar toepassing van marktconforme huurprijzen voor accommodaties. We subsidiëren niet de accommodatie(s) maar de verenigingen.	Kaders accommodatiebeleid staan verwoord in het betreffende beleidsplan (2017)
	Er wordt ingezet op een nieuw beleid dat wordt vastgelegd in een nieuwe verordening, waarbij verenigingen ook worden gestimuleerd om in het kader van de Participatiewet bepaalde activiteiten aan te bieden. Het nieuwe subsidiebeleid en de nieuwe verordening zullen ook een nieuwe vorm van toetsen, selecteren en monitoren vergen.	De vaststelling van het nieuwe subsidiebeleid (2016) komt ten dele tegemoet aan dit voornemen.
Op een sobere wijze beheren van de gemeentelijke eigendommen	Regulier en nieuw beleid	Overdracht van sporthal de Hongerman van Helpt Elkander naar gemeente.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Meerjarenspreidingsplan onderwijshuisvesting	2015-2035	2-7-2015	nvt
Algemene Subsidieverordening	vanaf 2017	12-5-2016	nvt
Beheerplan gebouwen	2018-2032	9-11-2017	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Deelname mogelijk maken van alle Nuenense inwoners aan maatschappelijke activiteiten

1. Accommodatiebeleid

Omdat in september 2017 de aan de raad aangeboden nota accommodatiebeleid niet werd vastgesteld is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dat programma voorzag in een planning van concrete actiepunten aangaande de Nuenense accommodaties. In 2018 zijn de volgende resultaten geboekt:

- in 2018 is gestart met het onderzoek naar de meest geschikte locatie voor de nieuwe sporthal en SCA Scarabee.
- in 2018 zijn twee hybride voetbalvelden aangelegd, één veld bij RKGSV en één veld bij RKVV Nederwetten.
- in 2018 zijn bij Hockeyclub Nuenen voor 1 veld de bestaande masten voorzien van Led-armaturen, verder is een volwaterveld aangelegd. De meerkosten ten opzichte van een zandingestrooid veld zijn bekostigd door de club.
- bij RKSV Nuenen is een natuurgrasveld gerenoveerd.
- de scheiding tussen de school en de gymzaal in Gerwen is nog niet gerealiseerd. Een totaalplan inclusief aanpassing aan MFA D'n Heuvel wordt in 2019 voorgelegd aan de raad.
- de uitbreiding van het CMD is gerealiseerd.
- in 2018 is een erfpachtovereenkomst gesloten met het bestuur van de Dorpswerkplaats.
- met het bestuur van het Bijna Thuis Huis is een erfpachtovereenkomst gesloten en kon na het zomerreces 2018 met renovatiewerkzaamheden begonnen worden.
- er is begonnen met een onderzoek naar de toekomstige bestemming van het Weefhuis dat in 2018 veelvuldig werd gebruikt voor het houden van exposities.

2. Beheer maatschappelijk vastgoed

Uitgangspunt is dat maatschappelijk vastgoed een middel is en geen doel op zich. Het maatschappelijk vastgoed waarvan de gemeente eigenaar is wordt beheerd op basis van het beheerplan gebouwen. Met huurders en gebruikers zijn afspraken over verantwoordelijkheden in het beheer gemaakt.

In 2017 zijn voor de sportvelden beheerplannen opgesteld. De vervangingsinvesteringen zijn en worden opgenomen in de begroting.

In 2018 is Sporthal De Hongerman weer in eigendom gekomen van de gemeente. Het gebouw wordt in stand gehouden.

3. Subsidieprogramma 2018

In 2018 zijn subsidies verstrekt aan maatschappelijke organisaties en verenigingen om activiteiten te kunnen organiseren voor inwoners van Nuenen. Het subsidieprogramma wordt jaarlijks samengesteld op basis van de Algemene Subsidieverordening 2016.

Op een sobere wijze beheren van de gemeentelijke eigendommen

4. Onderwijshuisvesting

In 2018 is het schoolgebouw aan de Van Duynhovenlaan in juridisch eigendom gegeven aan schoolbestuur De Eenbes. Het gebouw was sinds medio 2016 in eigendom van de gemeente. Eind 2018 heeft de gemeenteraad een aanvullend krediet beschikbaar gesteld voor de vervangende nieuwbouw van basisschool De Mijlpaal/Het mooiste blauw.

De schooldelen van de twee gebouwen die de gemeente heeft gekocht van woningbouwvereniging Helpt Elkander moeten in juridisch eigendom aan schoolbesturen PlatOO en Eenbes worden gegeven. In 2018 zijn met PlatOO afspraken gemaakt over het meerjarenonderhoud van het gebouw aan de Ouwlandsedijk. Bij dit gebouw wordt nog onderzocht of de gevel en de luchtbehandelingsinstallatie voldoen aan de eisen. Met De Eenbes moeten nog afspraken gemaakt worden over Heuvelrijk in Gerwen. Er bestaat een risico dat de gemeente een bijdrage in de kosten moet leveren. Daarom is in de risicoparagraaf hierover een opmerking gemaakt. In 2018 hebben we hier geen gebruik van hoeven te maken, het risico is deels verplaatst naar 2019.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Eenheid
Niet-sporters (19 jaar en ouder) *	% van het aantal inwoners	38,5%
Goede onderwijshuisvesting	Aantallen klachten over huisvestings-klimaat	0
Deelname aan sport/cultuur/recreatie vergroten	- aantallen leden sportverenigingen naar leeftijd	63% (jeugd)
	- aantallen leden verenigingen/ organisaties	42%
Voorkomen van eenzaamheid/sociaal isolement	- deelname dagopvang	4 groepen (8 gemiddeld)
	- deelname huiskamerprojecten	2 groepen (8 gemiddeld)
Versterking van sociaal netwerk van onze inwoners	Verschuiving van 2e naar 1e lijn en van 1e lijn naar 0e lijn	Zie boven

* Gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Lasten				
4.2 Onderwijshuisvesting	1.223	1.144	1.226	-82
5.1 Sportbeleid en activering	109	113	111	2
5.2 Sportaccommodaties	1.008	1.000	1.078	-78
5.6 Media	393	429	423	6
Totaal Lasten	2.733	2.686	2.839	-152
Baten				
4.2 Onderwijshuisvesting	176	64	162	-99
5.2 Sportaccommodaties	199	502	185	317
Totaal Baten	376	566	347	219
Saldo (baten -/ lasten)	-2.358	-2.121	-2.492	371

Programma 5. Wonen & Leefomgeving

Portefeuillehouder(s)

C. van Brakel

Wat wilden we bereiken?

Missie/visie	Coalitieakkoord	Resultaten 2018 in programmabegroting
Passende huisvesting voor verschillende doelgroepen.	Adequate bestemmingsplannen	Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied, Landgoed Gulbergen, Eeneind, Nuenen Zuid-Oost, Gerwen ZO en Luistruik.
	Herfasering Nuenen-West	Uitvoering geven aan de in 2017 nog te sluiten samenwerkingsovereenkomst. Vaststelling nieuw bestemmingsplan.
	Nota grondbeleid	In 2018 wordt de Nota Grondbeleid geactualiseerd.
	Prestatieafspraken	De afspraken voor 2018 worden uitgevoerd en nieuwe afspraken voor 2019 worden vastgesteld.
	Actualisatie woningbouwprogramma	In het 1e kwartaal worden nieuwe woningbouwverzoeken afgewogen en wordt het bouwprogramma geactualiseerd.
	Normaliseren woonwagencollocaties	Uitvoeren "Programma Woonwagencollocaties" op basis van de fasematrix. Op alle vijf de thema's is fase 2 bereikt.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld door de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Addendum Sectorale Structuurvisie Wonen (Woonvisie)	2013-2020	1-11-2016	2019
Programma woonwagencollocaties	2018-2022	9-11-2017	aanvulling woonvisie Sinti september 2018
Omgevingsvisie	2018-2022	-	2020

Wat hebben we ervoor gedaan?

Passende huisvesting voor verschillende doelgroepen

1. Bestemmingsplannen

Met de komst van de Omgevingswet is de verplichting tot 10-jaarlijkse herziening van bestemmingsplannen op 1 juli 2018 komen te vervallen.

In 2018 heeft de raad de volgende bestemmingsplannen vastgesteld: Gerwen Zuidoost, Nuenen Zuid-oost, Buitengebied en Landgoed Gulbergen 2018. Het college heeft het Uitwerkingsplan Nuenen-West - Uitwerkingsplan 3 (basisschool) vastgesteld.

2. Nuenen West

In 2018 zijn er in het kader van de Prestatieafspraken volop gesprekken geweest tussen gemeente, corporaties, ontwikkelaar en de regio om meer sociale huurwoningen aan Nuenen-West toe te voegen. Dit heeft ook resultaten opgeleverd: er is programmatisch ruimte voor 80 sociale huurwoningen.

Daarnaast is er gewerkt aan het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor Nuenen-West. Omdat voor het plan een aanpassing van de begrenzing uit de Verordening ruimte Noord-Brabant noodzakelijk is, is er uitgebreid overleg gevoerd met de provincie. Vanuit de provincie is aangegeven dat Nuenen-West een goede relatie moet hebben met het beekdal van de Kleine Dommel. Samen met de provincie en de gemeente Eindhoven is er gewerkt aan een uitwerking van de stedenbouwkundige afronding van Nuenen-West en de overgang naar het Dommelpark.

3. Nota grondbeleid

Door wijzigingen in de landelijke regelgeving is een actualisatie van de Nota Grondbeleid noodzakelijk. De nota wordt momenteel geactualiseerd en wordt in 2019 ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

4. Prestatieafspraken

In 2017 heeft de gemeente prestatieafspraken voor de periode 2017 tot en met 2020 gemaakt met drie van de vier woningcorporaties die in Nuenen actief zijn (Helpt Elkander, Woonbedrijf, Wooninc.). Elk jaar wordt, op basis van het bod van de corporaties, de jaarschijf voor het volgende jaar aangescherpt. Vanaf 2018 sluit ook de vierde corporatie aan bij de gezamenlijke afspraken (Woonzorg Nederland).

In 2018 is in het kader van de Prestatieafspraken een onderzoek gedaan om de vraag in het sociale huursegment in beeld te brengen. Hierbij is ook gekeken naar specifieke doelgroepen zoals jongeren en zorgdoelgroepen. Dit geeft meer inzicht in de woonopgave.

Helpt Elkander heeft in 2018 de start bouw van 20 appartementen ingezet (transformatie). Oplevering volgt in 2019. Ook voor andere locaties wordt in overleg tussen Helpt Elkander en de gemeente gekeken of hier (meer) sociale woningbouw kan worden ontwikkeld. Enkele concrete afspraken waaraan is gewerkt: de realisatie van 16 tiny houses aan het Witte Hondpad (loopt nog).

Ook zijn in 2018 in het kader van de Prestatieafspraken volop gesprekken geweest tussen gemeente, corporaties, ontwikkelaar en de regio om meer sociale huurwoningen aan Nuenen-West toe te voegen. Dit heeft ook resultaten opgeleverd: er is programmatisch ruimte voor 80 sociale huurwoningen.

In 2018 is een inhaalslag gemaakt in het huisvesten van vergunninghouders, waardoor het actieve toezicht van de provincie is beëindigd.

Voorts zijn in 2018 een informatieve raadsbijeenkomst gehouden en diverse bestuurlijke overleggen tussen gemeente, corporaties en huurdersorganisaties.

Helpt Elkander heeft er in lijn met de Prestatieafspraken voor gekozen 96% van de vrijkomende woningen te verhuren aan de primaire doelgroep.

Enkele afspraken die we hebben gemaakt voor 2018 maar die in 2019 meer vorm zullen krijgen:

Het splitsen van een woning door Helpt Elkander is in 2018 geannuleerd. Voor het splitsen van woningen is begin 2019 een beleidsregel door de gemeente vastgesteld. Het aanbieden van woningen via loting is een afspraak uit 2018 die is doorgeschoven naar 2019. Ook het verduurzamen van het woningbezit vereist nadere uitwerking en is meegenomen in de afspraken van 2019.

Verder zijn in 2018 Prestatieafspraken gemaakt voor 2019. Dit is gebeurd met externe procesbegeleiding. In 2018 heeft voor het eerst een vertegenwoordiging van de woonwagenebewoners meegedaan aan de Prestatieafspraken voor 2019. Deze vertegenwoordiging heeft uiteindelijk de afspraken niet getekend en een geschil bij de minister ingediend.

5. Woningbouwprogramma

Het woningbouwprogramma 2017, het Addendum op de Woonvisie en het Afsprakenkader Wonen (SGE) vormen de basis voor de afweging van nieuwe verzoeken voor het bouwen van woningen in het 1e kwartaal van 2018.

Wat is er in 2018 gebeurd? We hebben in het voorjaar de matrix plancapaciteit opgesteld en met provincie en regio gecommuniceerd. In het kader van het woonbeleid is er hierbij vooral ingezet op het toevoegen van woningen c.q. wijzigen van programma's naar woningen in het sociale huursegment, appartementen en/of woningen voor specifieke doelgroepen.

6. Woonwagenlocaties

De standplaatsen en woonvoorzieningen van de locaties Bosweg en Kremersbos worden overgedragen aan Helpt Elkander. Voordat dit kan gebeuren moet duidelijk zijn:

- wat is de gewenste eindsituatie;
- hoe gaan we deze situatie bereiken;
- wat gaat dit kosten;
- wie draagt welk deel van de kosten om de gewenste situatie te bereiken.

Over dit alles vindt overleg plaats met o.a. Helpt Elkander en de vereniging Woonwagenbelangen Nuenen c.a. Daarom is het voor 2018 toegekende projectbudget nog niet aangesproken. Het budget voor personele inzet en ondersteuning van bewoners is wel grotendeels ingezet.

Op de Bosweg is bodemverontreiniging geconstateerd. De onderzoeken hiernaar zijn afgerond. De kosten van een eventuele sanering zijn afhankelijk van de oplossingsrichting waarvoor gekozen gaat worden wat betreft de vernieuwing van de locatie Bosweg. In de paragraaf weerstandsvermogen is met dit risico rekening gehouden.

De gemeente heeft in 2018 een woonvisie Sinti vastgesteld, in lijn met het nieuwe beleidskader van de rijksoverheid en als aanvulling op het Programma Woonwagenlocaties 2018-2022. Kern van de visie is dat we wonen in woonwagens willen faciliteren en in redelijkheid willen voorzien in de vraag (nog te onderzoeken). We geven voor nieuwe locatie(s) in de toekomst de voorkeur aan kleinschaligheid, passend bij de Nuenense schaal. Wat we vooral belangrijk vinden is dat wanneer oude woonruimten worden vervangen, we zoveel mogelijk toe willen naar kwalitatief hoogwaardige, betaalbare, duurzame en goed te onderhouden woonruimten. Deze nieuwe woonruimten worden ook ontwikkeld met de woonwensen van de Sinti in gedachten.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Eenheid
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	3,2
Demografische druk	% van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	86,8%

Gegevens van

www.waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Lasten				
0.10 Mutaties reserves	0	63	696	-633
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	197	731	711	20
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	137	137	140	-3
8.1 Ruimtelijke ordening	498	577	608	-31
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	26.557	23.317	10.347	12.970
8.3 Wonen en bouwen	2.282	2.785	1.390	1.396
Totaal Lasten	29.669	27.610	13.892	13.718
Baten				
0.10 Mutaties reserves	144	321	230	91
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	895	896	-2
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	93	93	116	-23
8.1 Ruimtelijke ordening	2	119	142	-23
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	25.887	22.647	13.978	8.669
8.3 Wonen en bouwen	985	1.037	1.020	17
Totaal Baten	27.111	25.113	16.384	8.729
Saldo (baten -/lasten)	-2.559	-2.497	2.492	-4.989

Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer

Portefeuillehouder(s)

C. van Brakel en J. Pernot

Wat wilden we bereiken?

Missie/visie	Coalitieakkoord	Resultaten 2018 in programmabegroting
Straten, wegen en pleinen: Op een sobere wijze de openbare ruimte veilig en heel houden. De inwoners worden op een goede manier betrokken bij het beheer van de openbare ruimte.	Het college wil investeren om zo energieneutraal mogelijk te zijn. Inwoners worden actief uitgenodigd om deel te nemen aan overleg met betrekking tot beheer van openbare ruimte. De gemeente staat open voor knelpunten die de inwoners ervaren. Regulier en nieuw beleid.	Vervangen oude verlichting door energiezuinige en waar mogelijk toepassen slimme verlichting. Inwoners betrekken bij de plannen die verder gaan dan regulier beheer. Vier maal per jaar organiseren van "kijk op uw wijk". Regulier en nieuw beleid wordt uitgevoerd.
Verkeer en vervoer: Behouden van bereikbaarheid van dorp en stad voor alle verkeersdeelnemers en de verbetering van de kwaliteit van het openbaar vervoer en de woonomgeving.	VSP2 wordt weer op de agenda gezet.	Het Bereikbaarheidsakkoord wordt verder uitgewerkt. Deels worden al maatregelen uitgevoerd. Financiële bijdrage leveren aan de aanleg van het fietspad Stiphout – Nuenen. Besluitvorming en uitvoering van parkeerregulering in het centrum.
Afval: Een afvalloze samenleving tegen zo laag mogelijke (netto) kosten en met een als ruim voldoende ervaren service.	Streven dat in 2020 het restafval nog maar 5% bedraagt van de totale inzameling.	Met het verwerpen van het voorstel voor uitvoering van een pilot met 'Het Nieuwe Inzamelen' (raadsvergadering 28 september 2017) is uitvoering van het plan niet meer aan de orde.
Riolering: Het beschermen van de volksgezondheid en het verbeteren van het watersysteem door lokale maatregelen.	Regulier en nieuw beleid	Actualiseren van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP).
Milieu: Een veilige en prettige woonomgeving voor de inwoners van Nuenen.	We willen activiteiten op het gebied van wonen, werken milieu en ecologie duurzamer maken of aanpakken. In 2024 moet al het asbest vanuit rijksbeleid van de daken zijn verwijderd.	Haalbaarheidsstudie Solarfield Gulbergen. Stimuleren energiezuinige woningbouw en bestaande woningbouw. Inventariseren omvang aanwezigheid asbest.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsplan Openbare verlichting 2018-2027	2018-2022	6-7-2017	
Beheerplan Wegen 2015-2019	2015-2019	6-11-2014	eind 2019
verbeterd Gemeentelijk Rioleringsplan	2019-2024	23-6-2011	eind 2024
Verordening Ondergrondse Infrastructuur	2015 e.v.	5-2-2015	
Mobiliteitsvisie Nuenen	2018 e.v.	14-12-2017	
Strategisch Meerjarenplan Blink 2018-2022	2018-2022	28-06-2018 (tkn)	
Afvalstoffenverordening Nuenen 2016	onbepaald	31-3-2016	
Het Nieuwe Inzamelen: 'de passende aanpak'	2018- 2020	28-9-2018 (behandeld)	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Straten, wegen en pleinen: op een sobere wijze de openbare ruimte veilig en heel houden. De inwoners worden op een goede manier betrokken bij het beheer van de openbare ruimte

1. Straten, wegen en pleinen

Op basis van het beleidsplan Openbare Verlichting zijn verouderde armaturen en lichtmasten vervangen door energiezuinige (led)verlichting. Waar mogelijk wordt 'slimme' verlichting toegepast; zeker bij nieuwe projecten wordt daarop ingezet. Ook zijn armaturen met een hoog energieverbruik vervangen.

De brug in de Opwettenseweg zou in 2018 vervangen worden. Vanuit de gemeente Eindhoven is het plan om deze brug te vervangen gewijzigd. Uitgangspunt is nu het versterken van deze brug. De kosten hiervoor zijn nog niet inzichtelijk.

In 2018 zijn drie wijken bezocht in het kader van "kijk op uw wijk". Er is veel respons vanuit de wijkbewoners gekomen. Het programma wordt daarom doorgezet in 2019.

Verkeer en vervoer: behouden van bereikbaarheid van dorp en stad voor alle verkeersdeelnemers en de verbetering van de kwaliteit van het openbaar vervoer en de woonomgeving

2. Verkeer en vervoer

In het kader van het Bereikbaarheidsakkoord en de Bereikbaarheidsagenda zijn in 2018 maatregelen/studies voorbereid. Daarbij neemt Nuenen een actieve rol in subregio Oost en BOVENS. Ook is met omliggende gemeenten en de provincie de Verkennende studie Bundelroutes opgesteld, afgerond en vastgesteld. Deze studie biedt kaders en vervolgafspraken voor een nadere studie voor onze Smits van Oyenlaan, de A270 en een eventuele toekomstige oostelijke randweg.

De vastgestelde Nuenense Mobiliteitsvisie heeft in 2018 geleid tot uitwerking en uitvoering. De beleidskeuzes zijn uitgewerkt in 8 Modules. Na inspraak kunnen deze in 2019 vastgesteld worden, inclusief integraal maatregelenpakket.

Eind 2018 zijn sensoren geplaatst voor de meting van luchtverontreiniging en geluid. De realisatie van het fietspad tussen Nuenen en Stiphout is voorbereid. In vervolg op de aanleg in Helmond wordt het Nuenense deel van dit fietspad in 2019 gerealiseerd. De gemeente Nuenen ontvangt provinciale en regionale subsidie.

Ten aanzien van de bevordering van de verkeersveiligheid is geïnvesteerd in veiligheid door het nemen van maatregelen in woonwijken (zoals de Beekstraat in Nuenen Oost en de fietsoversteek Hoge Brake in Nuenen Zuid) en bij scholen (De Rietpluim en de Wentelwiek).

3. Parkeren

Een blauwe zone wordt ingevoerd in enkele centrumstraten van Nuenen. Hierbij zijn het centrummanagement, bewoners en ondernemers betrokken. Besluitvorming hierover heeft eind 2018 plaatsgevonden. De uitvoering zal in mei 2019 starten. Effectuering mogelijk een paar maanden later vanwege nog lopende bezwaarprocedures. Ondertussen zal de visie op Parkeren en Verkeer voor het centrum ontwikkeld worden in samenspraak met betrokkenen. Dit mede in het kader van de Wereld van Van Gogh en de Mobiliteitsvisie.

Afval: een afvalloze samenleving tegen zo laag mogelijke (netto) kosten en met een als ruim voldoende ervaren service

4. Afval

De prestaties van de gemeente Nuenen op het gebied van scheiding van huishoudelijk afval liggen boven het landelijk gemiddelde. In 2018 heeft de gemeente Nuenen 78% afvalscheiding gerealiseerd en met 75 kg restafval per inwoner scoren we landelijk gezien erg goed. Met deze scores heeft Nuenen reeds voldaan aan de ambitie die landelijk is gesteld voor 2020, namelijk 75% afvalscheiding en 100 kg restafval per inwoner (VANG-doelstelling). Maar de gemeentelijke ambitie is om 95% hergebruik te realiseren in 2020 (maximaal 5% restafval, dat is 25 kg per inwoner). De VANG-

doelstelling van 30 kg restafval per inwoner in 2025 blijft overeind staan. Er is een aanvullende en deels vernieuwende aanpak nodig om de inwoner hierin te ondersteunen.

Riolering: het beschermen van de volksgezondheid en het verbeteren van het watersysteem door lokale maatregelen

5. Riolering

In 2018 is het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) geactualiseerd. Hierin staan onder andere de nieuwe en voortgaande ontwikkelingen voor de komende vijf jaar omschreven. Verder zijn nieuwe ontwikkelingen zoals o.a. klimaatadaptatie opgenomen in het plan.

Als onderdeel van het GRP is ook de rioolheffingsberekening en de rioolheffing geactualiseerd.

Milieu: een veilige en prettige woonomgeving voor de inwoners van Nuenen

6. Milieu

In 2024 moet al het asbest op daken gesaneerd zijn. Een goede inventarisatie van de huidige situatie is hiervoor noodzakelijk evenals voorlichting richting onze inwoners.

7. Duurzaamheid

Op basis van de voortgangsnota "Duurzaamheid" zijn enkele projecten opgestart gericht op woningbouw, mobiliteit, en het duurzaam opwekken van energie. In de begroting is een extra structurele halve formatieplaats opgenomen. Deze is echter vooral ingezet voor vervanging bij langdurige afwezigheid. Hierdoor is de geplande stap wat betreft de duurzaamheidsambitie nog niet gemaakt.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Reiniging BLINK

Reiniging BLINK is de uitvoerder van de bij de taakvelden genoemde plannen van de gemeente, in het bijzonder voor de afvalinzameling en de reinigingstaken.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

De omgevingsdienst (ODZOB) voert het wettelijke basistakenpakket op het gebied van milieutoezicht

en handhaving uit. Nuenen heeft nagenoeg de gehele uitvoering van de milieutaken uitbesteed aan de ODZOB. Met de ODZOB worden jaarlijks afspraken gemaakt over de te verrichten activiteiten.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Eenheid
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met motorvoertuig	% van het aantal verkeersongevallen	10%
Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met fietser	% van het aantal verkeersongevallen	10%
Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	75
Hernieuwbare elektriciteit	%	6,1%
Nulmeting energieprestatie	nog te ontwikkelen vanuit rapportage 2019	

Gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl
(alleen afval eigen gegevens 2018)

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Lasten				
0.10 Mutaties reserves	115	115	115	0
2.1 Verkeer en vervoer	2.598	2.763	2.675	88
2.2 Parkeren	4	4	3	0
2.5 Openbaar vervoer	108	143	942	-799
7.2 Riolering	1.426	1.385	1.572	-187
7.3 Afval	1.753	1.855	1.744	112
7.4 Milieubeheer	399	448	512	-64
Totaal Lasten	6.403	6.713	7.562	-850
Baten				
0.10 Mutaties reserves	115	219	26	192
2.1 Verkeer en vervoer	75	75	109	-34
2.5 Openbaar vervoer	0	0	742	-742
7.2 Riolering	2.284	2.258	2.510	-252
7.3 Afval	2.501	2.589	2.586	3
7.4 Milieubeheer	3	3	22	-19
Totaal Baten	4.978	5.143	5.996	-853
Saldo (baten -/- lasten)	-1.425	-1.570	-1.566	-3

Programma 7. Economie, toerisme & Recreatie

Portefeuillehouder(s)

R. Stultiëns en H. Tindemans

Wat wilden we bereiken?

Missie/visie	Coalitieakkoord	Resultaten 2018 in programmabegroting
De cultuurhistorische kwaliteiten van Nuenen, met het erfgoed van Van Gogh voorop worden ingezet voor de toeristische profilering van Nuenen	Villagemarketing is het voertuig waarmee de gemeente ruimte biedt aan initiatieven die de aantrekkingskracht van onze dorpen ondersteunen.	Actief meewerken aan Van Gogh beleving binnen de gemeente. Vaststellen en uitwerken structuurplan Wereld van Van Gogh. Informatie toegankelijk maken door opstellen van een erfgoedkaart en een actualisatie van de archeologiekaart.
Profileren van het dorpse karakter van de gemeente Nuenen.	Nuenen profileren als het groene hart van Brainport	Voortzetten inzet Team Ruimtelijke Kwaliteit om de stedenbouwkundige, landschappelijk en cultuurhistorische waarde te behouden en te versterken.
De gemeente Nuenen is een gemeente met een goed ondernemersklimaat. Ondernemers willen zich hier graag vestigen. Ondernemers voelen zich onderdeel van de gemeente en nemen zelf initiatieven om het ondernemersklimaat te verbeteren. De gemeente stimuleert en ondersteunt deze initiatieven.	De Nuenense ondernemers en/of projecten dienen gestimuleerd te worden, met als doel de werkgelegenheid te verhogen. Om meer rendement te halen werken we op de onderdelen bedrijfslocaties, kantoren en detailhandel samen in het verband van het Stedelijk Gebied Eindhoven.	Invoering parkmanagement. Uitvoering centrummanagement. Meehelpen bouwen aan Nuenense ideeën, ondernemers en initiatieven. Uittrollen glasvezelnet in het gehele buitengebied van Nuenen. Uitvoering van Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties. Uitwerking van de regionale en subregionale detailhandelsvisies.
Het bloeiende cultuur- en verenigingsleven in Nuenen wordt gekoesterd.	Gedurende deze bestuursperiode blijft het Klooster behouden en beschikbaar.	Een kwartiermaker levert eind 2017 een nieuw exploitatiemodel voor het Klooster op.
Op sobere wijze in stand houden van de kwaliteit en functionaliteit het openbaar groen en de voorzieningen.	Regulier beleid en 'Interactief en transparant bestuur'. Openbare ruimte wordt steeds meer van de inwoners. We zetten in op actieve betrokkenheid van inwoners bij het beheer van de openbare ruimte.	Actualiseren groenbeheerplan in samenspraak met inwoners. Vier maal per jaar organiseren van "kijk op uw wijk". Samen met inwoners uitvoering geven aan beleidsplan spelen en bewegen 2017-2020.

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Intergemeentelijke structuurvisie Rijk van Dommel en Aa			
Beleidsplan Spelen en bewegen	2017 - 2020	6-jul-17	nvt
Groenbeheerplan	2012 - 2016	31-mei-12	medio 2019
Bomenbeleidsplan	2017 - 2031	9-feb-17	eind 2031
Groenstructuurplan	2011 - 2020	25-nov-10	medio 2020
Beheerplan gemeentebossen	2017 - 2022	23 mei 2017 (vastgesteld door het college)	eind 2022

Wat hebben we ervoor gedaan?

De cultuurhistorische kwaliteiten van Nuenen, met het erfgoed van Van Gogh voorop worden ingezet voor de toeristische profilering van Nuenen

1. Villagemarketing

In 2018 is de samenwerking met Stichting Van Gogh Village Nuenen en met de andere Brabantse Van Gogh-organisaties versterkt. We werken proactief mee aan de plannen binnen Nuenen en Brabant. De ontwikkeling van het Vincentre tot (uitgebreid) bezoekerscentrum is het eerste project binnen Brabant dat gerealiseerd wordt. Er is tevens aansluiting gezocht bij de ontwikkeling Van Gogh National Park. De mogelijkheden worden in 2019 verder verkend.

De Structuurvisie Wereld van Van Gogh is samen met inwoners, ondernemers en belanghebbenden tot stand gekomen. In 2018 is op basis van de input uit werkateliers gewerkt aan een concept-structuurvisie, die in 2019 in procedure wordt gebracht.

In 2018 is de archeologiekartaat geactualiseerd. De erfgoedkaart is nog niet geactualiseerd. De erfgoedkaart wordt in 2019 integraal met de omgevingsvisie opgepakt.

Profileren van het dorpse karakter van de gemeente Nuenen

2. Lint Park-molen de Roosdonck

Met de Structuurvisie De Wereld van Van Gogh is verder invulling gegeven aan het dorpse karakter van het gebied tussen de Kloostertuin en molen De Roosdonck. Hierbij wordt het dorp en het landschap van Nuenen zoals dat tijdens het leven van Vincent van Gogh aanwezig was als inspiratiebron gebruikt.

3. Team Ruimtelijke Kwaliteit

Het Team Ruimtelijke Kwaliteit heeft de volgende plannen beoordeeld:

1. Beekstraat: B&B
2. Soeterbeekseweg 13: toevoegen 2 woningen
3. Opwettenseweg 132: zorglandgoed
4. Structuurvisie De Wereld van Van Gogh
5. Uitbreiding Vincentre
6. Kerkstraat: herontwikkeling terrein voormalige scouting
7. Maatschappijweg: realisatie zorgfunctie
8. Luistruik
9. Parkstraat-Voirt
10. Ontwikkelvisie Gulbergen
11. Structuurvisie Nuenen Zuid
12. De Geer en Helsestraat: Ruimte voor Ruimte
13. Crematorium Oude Landen
14. Wederikdreef 2
15. Eeneind West
16. Soeterbeekseweg-Wagendonken: Ruimte voor Ruimte
17. Rullen: Ruimte voor Ruimte
18. Nuenen West
19. Laar: herontwikkeling locatie voormalige garage

De gemeente Nuenen is een gemeente met een goed ondernemersklimaat. Ondernemers willen zich hier graag vestigen. Ondernemers voelen zich onderdeel van de gemeente en nemen zelf initiatieven om het ondernemersklimaat te verbeteren

4. Ondernemersklimaat

Om bij te dragen aan een goed ondernemersklimaat heeft het college in 2018 verschillende activiteiten ontplooid. Eén daarvan is het persoonlijk bezoeken van een aantal bedrijven. Verder heeft in april 2018 een ondernemersbijeenkomst plaatsgevonden die in het thema van het

ondernemersklimaat in Nuenen stond. Hier werd een toelichting gegeven over de resultaten van de ondernemerspeiling, de bedrijventerreinvisie en de aanpak van ondermijning. Heel nadrukkelijk is tijdens deze bijeenkomst de uitvraag gedaan om in gezamenlijkheid vraagstukken/projecten op te pakken. Een concreet project dat hieruit naar voren is gekomen is het project camerabewaking op de bedrijventerreinen. Gedurende 2018 is er hier gezamenlijk aan gewerkt.

In 2018 is er verder gewerkt aan de samenwerking met ondernemers op het bedrijventerrein Eeneind II Zuid. Het concrete vraagstuk dat voor ligt is de parkeerdruk in relatie tot de aanleg van de groenvoorziening op dit bedrijventerrein.

Gedurende 2018 is de samenwerking met de stichting centrummanagement voortgezet. In bestuurlijk overleg is gevraagd naar een eerste evaluatie van het centrummanagement en een meerjarenbeleidsplan. Deze worden begin 2019 door de stichting aangeleverd.

Samenwerking SGE

Onderdeel van de regionale programmering bedrijventerreinen is het Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties (ROW). In 2018 is er verder gewerkt aan de juridische uitwerking van het fonds, dit heeft langer geduurd dan gedacht. De eerste tranche voor projecten heeft in 2018 plaatsgevonden, er zijn wel aanvragen geweest maar deze zijn nog niet gehonoreerd in 2018. Voorzien wordt dat het eerste project begin 2019 wordt gehonoreerd.

Sinds 2018 is Nuenen ambtelijk voorzitter van het 1-loket, waar bedrijfshuisvestingsvraagstukken regionaal worden besproken. Ook is Nuenen in 2018 deelnemer geweest van de RACD, de regionale adviescommissie voor vraagstukken over detailhandel.

Het bloeiende cultuur- en verenigingsleven in Nuenen wordt gekoesterd

5. Kwartiermaker

In de raadsvergadering van mei 2017 werd aan het college de opdracht verstrekt om een kwartiermaker aan te stellen. Doel was om een toekomstbestendig exploitatiemodel te ontwikkelen in nauw overleg met de gebruikers. Een eerste proeve werd eind 2017 geleverd. Daarin werden de contouren van een toekomstig beheer geschetst. Echter, het was noodzakelijk om een verdiepingsslag te maken. Het maken van die slag werd in de raad van februari 2018 goedgekeurd. In de loop van 2018 is gewerkt aan een uitwerking van de exploitatie en is een vlekkenplan opgesteld door de kwartiermaker. Dat plan vormde de onderligger voor een raadsvoorstel dat in november 2018 aan de raad werd voorgelegd. Behandeling leidde tot een aangepast voorstel waarmee de raad in februari 2019 heeft ingestemd.

Startdatum: 26-03-2019

Op sobere wijze in stand houden van de kwaliteit en functionaliteit het openbaar groen en de voorzieningen

6. Groen landschap

In 2018 is gewerkt aan het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant in het beekdal van de Kleine Dommel en de Dommel. Samen met de partners zijn grondeigenaren benaderd om over te gaan tot het realiseren van natuur of om te praten over het verkopen van de grond waardoor met name het Brabants Landschap de grond kon inrichten als natuur.

Samen met de gemeente Eindhoven is gewerkt aan een visie en een uitvoeringsprogramma voor het gebied tussen Nuenen-West en het terrein van de TUe. In dit gebied wordt een natuurpark van 500 hectare ontwikkeld onder de naam Dommelpark.

Het Stimuleringskader Groen blauwe diensten is in 2018 niet ingezet voor nieuwe projecten. Dit in verband met een discussie tussen de provincie en de Europese Commissie over de vraag of er sprake is van eventuele staatssteun.

Voor het project 'ecologische inrichting Hooidonkse Beek' zijn een drietal faunapassages aangelegd met subsidie vanuit de provincie Noord-Brabant.

7. Groen- en speelvoorzieningen

We zetten in op actieve betrokkenheid van inwoners bij het beheer van de openbare ruimte. Daarvoor hebben wij in 2018 vier maal een 'Kijk op uw wijk' georganiseerd. Tijdens een 'Kijk op uw wijk' lopen wij samen met bewoners, politie, jongerenwerk, boa's en woningbouwvereniging door de wijk om verbeterpunten en wensen in de openbare ruimte te inventariseren.

In 2018 hebben wij samen met de inwoners uitvoering gegeven aan het Beleidsplan spelen en bewegen 2017-2020. De (vervangings)investeringen in dit kader zijn opgenomen in dit programma. In 2018 hebben we in co-creatie met de betrokken bewoners het thema spelen en bewegen in enkele buurten in Nuenen Zuid en Oost uitgewerkt en gerealiseerd zoals aangeven in het Beleidsplan spelen en bewegen 2017-2020.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Eenheid
Funcziemenging *	verhouding tussen banen en woningen, bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	42,6
Vestigingen *	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	141,6
Banen *	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	450,6
Netto arbeidsparticipatie *	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	66,3%
Aantal banen in de recreatie en toerisme sector	aantal banen	370
Cijfer voor ondernemersklimaat gegeven door ondernemers	rapportcijfer	6,3
Bezoekersaantallen Vincentre	uit Jaarverslag 2017 Vincentre	15.700
Opbrengst toeristenbelasting	€	€ 31.759

* Gegevens van

www.waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Lasten				
0.10 Mutaties reserves	13	13	13	0
3.1 Economische ontwikkeling	230	230	106	124
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	8	8	7	0
3.4 Economische promotie	145	144	127	17
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	511	557	653	-96
5.4 Musea	28	28	2	26
5.5 Cultureel erfgoed	53	38	23	15
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.698	1.864	1.970	-106
Totaal Lasten	2.687	2.881	2.901	-19
Baten				
0.10 Mutaties reserves	13	13	0	13
3.1 Economische ontwikkeling	134	134	10	124
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	14	14	6	8
3.4 Economische promotie	77	77	80	-2
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	12	7	17	-10
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	150	185	197	-12
Totaal Baten	400	430	310	120
Saldo (baten -/- lasten)	-2.287	-2.451	-2.591	139

Programma 8. Financiën & Belastingen

Portefeuillehouder(s)

J. Pernot

Wat wilden we bereiken?

Missie/visie	Coalitieakkoord	Resultaten 2018 in programmabegroting
Een begroting die structureel en reëel in evenwicht is.	Het college presenteert jaarlijks een sluitende begroting met een doorkijk naar de 3 volgende jaren. Collegeprogramma. Harmonisatie begrotingsstructuur.	Sluitende meerjarenbegroting. Dit is gerealiseerd.
Actief inspelen op financiële (wettelijke) ontwikkelingen.	Regulier beleid. Het voortdurend alert zijn op financiële mogelijkheden en onmogelijkheden.	Afstemming met de belastingdienst over de uitgangspunten voor de vennootschapsbelasting.
Het hebben van een weerstandsvermogen waarbij de hoogte is afgestemd op de risico's die gelopen worden.	Coalitieakkoord. Eventuele rekeningoverschotten worden bij bestemming van het resultaat in eerste instantie ingezet voor het opbouwen van de algemene reserve en vervolgens voor het weerstandsvermogen.	Ratio weerstandsvermogen boven 1.
Waar mogelijk nu of op termijn een verlaging van de lokale belastingdruk.	Coalitieakkoord. Het verlagen van de onroerendezaakbelastingen (OZB) is eerst dan aan de orde als er sprake is van voldoende opgebouwd weerstandsvermogen.	De begroting 2018-2021 biedt ruimte voor verdere verlaging van de OZB (3%). Zelfs na de verlaging die in 2018 al is doorgevoerd.
Belastingheffing	Collegeprogramma. Harmonisatie. Regulier. Digitalisering.	Er wordt niet verder geharmoniseerd

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Financiële verordening	2017-	18-5-2017	onbepaald
Nota reserves en voorzieningen	2011-2018	2011 / 2013	28-2-2019
Nota risicomanagement en weerstandsvermogen	2015-	5-2-2015	onbepaald
Nota activering, waardering en afschrijving	2009-		onbepaald
Belastingverordeningen	2018	8-11-2018	7-11-2019

Wat hebben we ervoor gedaan?

Een begroting die structureel en reëel in evenwicht is

Actief inspelen op financiële (wettelijke) ontwikkelingen

Het hebben van een weerstandsvermogen waarbij de hoogte is afgestemd op de risico's die gelopen worden

1. Financiële positie

Nuenen staat er financieel goed voor. De risico's nemen de laatste jaren steeds verder af, terwijl het weerstandsvermogen sterk is verbeterd. Het lukt al sinds een paar jaren om een weerstandsratio boven de 1 te realiseren, in 2018 zitten we zelfs al boven de 2. We hebben dus voldoende weerstandsvermogen om financiële tegenvallers op te vangen en dekking voor financiële risico's die we voorzien.

Voor de Vennootschapsbelasting is de voorlopige aangifte over 2016, 2017 en 2018 gedaan. De voorlopige aanslagen zijn betaald. Voor de definitieve aangifte 2016 en 2017 geldt nog steeds uitstel. De belastingdienst heeft al wel uitgangspunten voor de onderdelen Afval en Grondexploitaties opgesteld en deze worden nog afgestemd. Er is nog uitstel verleend tot 1 juni 2019.

Op 15 mei 2018 heeft de provincie de gemeenten Nuenen en Eindhoven onder preventief financieel toezicht gesteld vanwege de Arhi-procedure. Dit preventief toezicht stond volledig los van het oordeel van de provincie over de financiële positie van onze gemeente. De provincie had de gemeente Nuenen op basis van de begroting 2018 onder het gebruikelijke repressieve toezicht gesteld. Het preventief toezicht op grond van de wet Arhi gold van rechtswege als gevolg van het herindelingsontwerp Nuenen-Eindhoven dat Gedeputeerde Staten vaststelde op 15 mei 2018. Raads- en collegebesluiten vanaf die datum die aan bepaalde criteria voldoen moesten door de provincie worden goedgekeurd. Het gaat in de regel om besluiten die kunnen leiden tot nieuwe uitgaven, tot verhoging van bestaande uitgaven, tot verlaging van bestaande inkomsten of tot vermindering van vermogen, waardoor voor de nieuw te vormen gemeente financieel nadeel zou kunnen ontstaan. Op 22 februari 2019 heeft Provinciale Staten de Arhi-procedure stopgezet. De minister van BZK heeft vervolgens het financieel toezicht beëindigd op 15 maart 2019.

Waar mogelijk nu of op termijn een verlaging van de lokale belastingdruk

Belastingheffing

2. Belastingdruk

Door de verlaging van de OZB met 6% is het gelukt om in 2018 de lokale belastingdruk te verlagen. Gemiddeld gezien betalen inwoners in 2018 minder gemeentelijke belastingen dan in 2017.

Na een onderzoek naar onze WOZ-waarderingen heeft de Waarderingskamer het oordeel van de gemeente Nuenen in 2018 verhoogd naar 5 sterren. 5 sterren is de hoogste waardering die de Waarderingskamer toekent voor de uitvoering van de WOZ-werkzaamheden. Deze waardering geeft aan dat er naar het oordeel van de Waarderingskamer sprake is van een stabiele goede situatie. In december 2018 is de nieuwe belastingapplicatie in gebruik genomen. De nieuwe software biedt diverse mogelijkheden om onze dienstverlening richting inwoners te verbeteren. Het streven is om deze mogelijkheden de komende jaren te verkennen en te implementeren.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Bureau Inkoop- en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB)

Via de Stichting Bureau Inkoop- en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB) werken we samen om onze inkoop te professionaliseren. Omdat er op veel gebieden inkoop- en aanbestedingstrajecten voorkomen heeft BIZOB betrekking op alle programma's.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Onze betalingen en ontvangsten verlopen voor een groot deel via de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Deze bank is er met name voor gemeenten. Wij bezitten aandelen in deze bank en delen mee in de dividenduitkeringen.

Dienst Dommelvallei

Dienst Dommelvallei voert voor onze gemeente de bedrijfsvoeringstaken financiën, belastingen, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning & control uit. Daarnaast zijn de afdelingen Sociale Zaken en Dienstverlening bij de Dienst Dommelvallei ondergebracht.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Eenheid
WOZ-waarde woningen	duizend euro	€ 302,-
Woonlasten meerpersoonshuishoudens	euro	€ 917,-
Woonlasten éénpersoonshuishoudens	euro	€ 700,-

Gegevens 2018 van www.waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Lasten				
0.10 Mutaties reserves	1.346	2.112	1.848	264
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-97	49	3.238	-3.189
0.5 Treasury	438	438	781	-342
0.61 OZB woningen	116	116	139	-24
0.62 OZB niet-woningen	19	19	22	-4
0.64 Belastingen overig	44	44	48	-4
0.8 Overige baten en lasten	624	212	0	212
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	28	-28
Totaal Lasten	2.489	2.988	6.104	-3.116
Baten				
0.10 Mutaties reserves	1.987	2.773	1.613	1.160
0.5 Treasury	1.202	1.202	1.393	-191
0.61 OZB woningen	4.708	4.491	4.563	-72
0.62 OZB niet-woningen	1.064	1.306	1.249	57
0.64 Belastingen overig	78	78	67	11
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	25.080	25.408	25.464	-56
Totaal Baten	34.120	35.258	34.350	908
Saldo (baten -/- lasten)	31.631	32.270	28.246	4.024

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Algemene uitkering	25.080	25.408	25.464	-56
Dividenden	3	3	4	-2
Lokale heffingen	5.696	5.721	5.701	20
Overige algemene dekkingsmiddelen	-481	-212	0	-212
Treasury	761	761	609	153
Totaal algemene dekkingsmiddelen	31.059	31.681	31.778	-97

Overzicht onvoorzien, overhead en Vennootschapsbelasting

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Onvoorzien	-143	0	0	0
Overhead	-6.683	-6.939	-6.878	-61
Vennootschapsbelasting	0	0	-28	28
Totaal onvoorzien, overhead en Vennootschapsbelasting	-6.826	-6.939	-6.906	-33

Paragrafen

Paragrafen

Overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten zijn hieronder de volgende paragrafen opgenomen:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen.

Beleid

Bij het heffen en invorderen van belastingen zijn we onder meer gebonden aan:

- de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR);
- de Algemene wet bestuursrecht (Awb), (inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur);
- de Invorderingswet 1990;
- de Gemeentewet;
- diverse uitvoeringsbesluiten.

De wet geeft duidelijke kaders aan voor de heffing, invordering en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Het maken van uitzonderingen op de regels uit de wetgeving is niet toegestaan, dit om rechtsongelijkheid voor de inwoners te voorkomen.

In het verlengde daarvan liggen de beleidsregels. Er kunnen zich gevallen voordoen die in de wet niet specifiek zijn geregeld. Dan is het noodzakelijk en wenselijk dat regels worden gesteld die een uniforme, praktische en doelmatige uitvoering mogelijk maken.

Het tarievenbeleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Geen algemene lastenstijging. De gemiddelde lasten voor de inwoners mogen niet meer toenemen dan de inflatiecorrectie. Lastenverzwaring voor inwoners blijft achterwege en indien enigszins mogelijk zullen we gemeentelijke belastingen, tarieven, heffingen en/of leges verlagen;
- Streven naar kostendekkendheid in de tariefstelling voor leges en retributies;
- Het profijtbeginsel bij de overige heffingen hanteren.

In overeenstemming met deze beleidsuitgangspunten zijn de tarieven over 2018 als volgt vastgesteld:

- Voor de OZB is rekening gehouden met de WOZ-waardeontwikkeling en is een inflatiecorrectie van 1,1% toegepast.
- De OZB is daarna verlaagd met 6%.
- Leges en tarieven in de tarieventabel zijn verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,1%;
- Het vastrecht afvalstoffenheffing is gelijk gebleven, het variabel tarief van gft-afval is gehandhaafd voor alle containertypes op € 1,- per lediging en het variabel tarief restafval is verhoogd met 5%.

Het tarief voor de rioolheffing is gebaseerd op het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP).

Onroerende-zaakbelastingen

We heffen op grond van artikel 220 van de Gemeentewet twee directe belastingen op de onroerende zaken die binnen de gemeente liggen, de zogenaamde onroerendezaakbelastingen (OZB):

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De maximaal verwachte opbrengst OZB wordt als percentage van de totale WOZ-waarden van alle onroerende zaken in Nuenen uitgedrukt. Dit percentage is bepalend voor de hoogte van elke individuele aanslag OZB. Op basis van de nieuw gewaardeerde onroerende zaken is de gemiddelde waardestijging voor woningen becijferd op 4,63% en de gemiddelde waardeontwikkeling voor niet-woningen op 2,38%. Binnen deze categorieën onroerende zaken kunnen zich bij individuele objecten zowel afwijkingen naar boven als naar beneden voordoen.

De tarieven voor 2018 zijn bijgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de nieuwe WOZ-waarden en wel zodanig dat uiteindelijk sprake is van een gelijkblijvend niveau van de opbrengst OZB, exclusief de areaaluitbreiding en de tariefaanpassing. Vanwege de tariefdaling van 6% is er in 2018 per saldo sprake van een lastenverlichting.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en de Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten wordt afvalstoffenheffing geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruikmaakt van een perceel waarvoor de gemeente verplicht is huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn verdeeld in twee componenten:

1. een vast deel: Hiertoe behoren kosten die niet in de invloedssfeer liggen van de individuele inwoners zoals de kosten van de milieustraat, glas-, papier- en plasticinzameling;
2. een variabel deel: Het gaat hier om het zogenaamd “de vervuiler betaalt” principe; hoe vaker iemand zijn rest- en gft-afval aanbiedt, des te hoger de kosten voor deze aanbieder zijn.

Bepaling van de tarieven van de afvalstoffenheffing geschiedt conform het “Model kostenonderbouwing afvalstoffenheffing versie 1.0” van de VNG en zodanig dat de geraamde kosten niet boven de geraamde baten uitkomen. Bij het bepalen van de geraamde kosten wordt sinds 2014 ook de volledige BTW over deze kosten meegenomen (artikel 229b van de Gemeentewet). We streven er kort gezegd naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen.

In 2018 is het vastrecht afvalstoffenheffing gelijk gebleven, het variabel tarief van gft-afval is gehandhaafd voor alle containertypes op € 1,- per lediging en het variabel tarief restafval is verhoogd met 5%.

Rioolheffing

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een rioolheffing geheven. De rioolheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect via de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De tarieven van de rioolheffing worden zodanig vastgesteld dat de geraamde kosten niet boven de geraamde baten uitkomen. Bij het bepalen van de geraamde kosten mag ook de BTW over deze kosten meegenomen worden (artikel 229b van de Gemeentewet). We streven er kort gezegd naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen.

Het tarief voor de rioolheffing is gebaseerd op het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP). In 2018 is het vGRP geactualiseerd. De rioolheffing is per 2019 eenmalig met 10% verlaagd.

Kostendekkendheid rioolheffing en afvalstoffenheffing

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn gemeenten verplicht inzichtelijk te maken hoe bij de berekening van tarieven en heffingen wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. De tarieven mogen dus hoogstens kostendekkend zijn. Daarnaast moeten we de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan deze berekeningen vermelden en de manier waarop we deze uitgangspunten bij de tariefstellingen hanteren.

Met onderstaande tabel verantwoorden we of de heffingen (afvalstoffenheffing en rioolheffing) inderdaad kostendekkend zijn geweest, ofwel of de werkelijke baten de gerealiseerde lasten niet hebben overschreden. Per heffing worden de totale baten en lasten en het gerealiseerde dekkendheidspercentage weergegeven.

Dekkendheid rioolheffing	2018
Lasten riool	418.058
Lasten riool, toerekening salaris & overhead	340.576
Lasten riool, kapitaallasten	556.030
Extracomptabele toerekening en BTW	758.005
Dotatie voorziening	418.955
Kosten totaal incl. extracomptabele toerekening en BTW	2.491.623
Baten rioolrechten	2.491.623
Onttrekking voorziening	
Baten totaal	2.491.623
Dekkendheidspercentage riool	100%

Dekkendheid afvalstoffenheffing	2018
Lasten afval	1.503.088
Lasten afval, toerekening salaris & overhead	460.785
Lasten afval, kapitaallasten	16.144
Extracomptabele toerekening en BTW	607.439
Dotatie voorziening	-
Kosten totaal incl. extracomptabele toerekening en BTW	2.587.456
Baten overig	558.842
Baten afvalstoffenheffing	1.833.713
Onttrekking voorziening	185.843
Baten totaal	2.578.398
Dekkendheidspercentage afval	99,65%

Leges

Als de gemeente een bepaalde dienst levert kunnen daarvoor leges worden geheven. De raad stelt de tarieven jaarlijks vast in de Tarieventabel bij de Legesverordening. Net als riool- en afvalstoffenheffing moeten de tarieven dusdanig worden vastgesteld dat de geraamde baten niet boven de geraamde lasten uitkomen. Er mag geen winst gemaakt worden. Voor deze heffingen wordt gestreefd naar een 100% kostendekkend tarief. Bij de vaststelling van een aantal tarieven, zoals voor reisdocumenten, moet rekening gehouden worden met door het Rijk vastgestelde maximumtarieven.

De leges worden in principe jaarlijks verhoogd met de daarvoor geldende inflatiecorrectie.

Kostendekkendheid leges

Op grond van het BBV zijn gemeenten verplicht de berekening van tarieven en heffingen op begrotingsbasis inzichtelijk te maken. Op begrotingsbasis moet worden duidelijk gemaakt dat de tarieven hoogstens kostendekkend zijn. Hiervoor verwijzen we naar de paragraaf in de meerjarenbegroting 2018-2021.

Overige belastingen

Baatbelasting

Als de gemeente voorzieningen aanlegt waar maar een deel van de inwoners (bijzonder) bij gebaat zijn, dan kan de gemeente hen een baatbelasting opleggen. De belasting wordt ineens dan wel jaarlijks geheven gedurende maximaal 30 achtereenvolgende jaren. Momenteel is nog maar één baatbelasting van kracht. De betreffende voorziening is de aanleg van de rotonde op de Europalaan ("industrieterrein Berkenbos").

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 225 van de Gemeentewet wordt toeristenbelasting geheven van diegene die mensen tegen vergoeding laat overnachten onder andere in hotels, pensions, vakantieonderkomens en op vaste standplaatsen. Het geldt alleen als de persoon die hier verblijft geen inwoner van de gemeente is.

Vermakelijkhedenretributie

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt vermakelijkhedenretributie geheven bij de organisatoren van evenementen waarbij entree wordt geheven. Deze retributie wordt pas geheven als er meer dan 2.000 betalende bezoekers het evenement hebben bezocht. Deze retributie wordt geheven omdat er gebruik wordt gemaakt van door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand gebrachte of gehouden voorzieningen.

Marktgeden

Marktgeden worden geheven van degene die een standplaats inneemt (of van degene aan wie een standplaats is toegewezen) op de wekelijkse warenmarkt. Marktgeden zijn afhankelijk van het aantal strekkende meters frontlengte van de standplaats.

Kwijtscheldingsbeleid

Als mensen de verschuldigde belasting niet kunnen betalen (of met buitengewoon bezwaar), komen zij wellicht in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. In het kader van de administratieve lastenverlichting voor de inwoners, toetsen we bij het inlichtingenbureau indien eerder kwijtschelding verleend is of er geen belemmering is voor het verlenen van automatische kwijtschelding. Bij geen belemmering verlenen we automatische kwijtschelding.

De kwijtscheldingsregels zijn vastgelegd in de Invorderingswet 1990 en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De gemeente heeft, als gevolg van artikel 255 van de Gemeentewet, slechts op 2 onderdelen beleidsvrijheid;

- De raad kan bepalen dat er helemaal geen dan wel gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend.
- De raad kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de kosten van bestaan in aanmerking worden genomen die er toe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend.

Op grond van het laatste onderdeel heeft de gemeente gekozen voor het voor 100% meenemen van de kosten van bestaan.

Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de volgende heffingen:

- Onroerendezaakbelastingen;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing.

Overzicht tarieven

	2016	2017	2018
OZB eigenaar woning	0,16983%	0,16213%	0,1497%
OZB eigenaar niet-woning	0,24761%	0,24391%	0,2320%
OZB gebruiker niet-woning	0,19879%	0,19582%	0,1862%
Afvalstoffenheffing 1-persoonshuishoudens	163	157	159
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishoudens	286	276	284
Rioolheffing	241	241	244

Vergelijking buurgemeenten

In onderstaande tabel worden de eenheden gebruikt die het COELO toepast voor het bepalen van de woonlasten. Onderstaande tabel geeft inzicht in de gegevens over 2018 (afgerond op hele euro's).

	Son en Breugel	Nuenen	Eindhoven	Best	Geldrop-Mierlo
OZB eigenaar woning	0,0897%	0,1497%	0,11081%	0,0956%	0,0803%
OZB eigenaar niet-woning	0,1454%	0,2320%	0,24663%	0,1733%	0,1523%
OZB gebruiker niet-woning	0,1300%	0,1862%	0,19882%	0,1407%	0,1238%
Afvalstoffenheffing (*) (meerpers.huishoudens)	194	284	231	235	245
Rioolheffing	150	241	199	165	175
Totale woonlasten					

(*): Diftar gemeenten worden door het COELO berekend op basis van vastrecht plus een gemiddeld aantal ledigingen (18 maal een grijze container van 140 liter en 7 maal een groene container van 140 liter). De aantallen van het COELO zijn gebaseerd op een landelijk gemiddelde. In de meeste diftar gemeenten is het gemiddelde aantal ledigingen vaak lager (zie hieronder bij Ontwikkeling lokale lastendruk).

Ontwikkeling lokale lastendruk

Jaar	2016	2017	2018
WOZ-waarde	279.000	281.000	294.000
Wijziging WOZ-waarde		0,72%	4,63%
OZB	474	456	440
Afvalstoffenheffing *	199	186	190
Rioolheffing #	241	241	244
Totaal	914	883	874

*) Uitgangspunt hierbij is het gemiddeld aantal ledigingen restafvalcontainers en gft-afvalcontainers in Nuenen, herrekend naar alsof er alléén 140-liter containers zijn.

(#): Uitgangspunt hierbij is het gemiddelde waterverbruik per huishouden van 137m³.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële positie van de gemeente Nuenen. Hiervoor geven we een overzicht van de risico's. Vervolgens zetten we deze af tegen de aanwezige weerstandscapaciteit. Als laatste worden de financiële kengetallen gepresenteerd.

Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

In de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2015 wordt het beleidskader voor het weerstandsvermogen beschreven. Dit kader luidt als volgt:

- De gemeenteraad wordt via de planning en control documenten (begroting en jaarrekening) geïnformeerd over de 15 belangrijkste risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit en de ratio van het weerstandsvermogen;
- De 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' wordt als basis gehanteerd voor de opstelling van de verplicht voorgeschreven paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de meerjarenprogrammabegroting en de jaarrekening;
- Uitgegaan wordt van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio > 1);
- Als de ratio weerstandsvermogen door de toename van risico's onder de 1 uitkomt zal ofwel de beschikbare weerstandscapaciteit worden aangevuld, ofwel extra inspanningen worden gedaan om de benodigde weerstandscapaciteit terug te brengen. In deze situatie zal het college voorstellen doen aan de gemeenteraad die ervoor moeten zorgen dat het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau komt.

Inventarisatie van de risico's

In veel gevallen kunnen we de exacte waarde van een risico niet bepalen. Om de risico's toch te kwantificeren, werken we met klassengemiddelden. Deze klassengemiddelden leiden tot de financiële gevolgen in de onderstaande tabel. De risicowaarde bepalen we vervolgens aan de hand van de volgende berekening:

$$\text{Risicowaarde in €} = \text{percentage kans} \times \text{gevolg in €}$$

Het totaal aan risicowaarden vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Omdat niet alle risico's zich tegelijk manifesteren, wordt hierbij gerekend met een zekerheidspercentage van 90%.

Top 15 risico's

Risico		Kans in %	Kans in €	Risicowaarde
1	Exploitatie grond Het bedrag is ten opzichte van de begroting 2019 gedaald. Dit is mede veroorzaakt door een wijziging in de risico's bij het project Nuenen West. Het risico dat de provincie niet instemt met de stedenbouwkundige inpassing is verlaagd. Voor een nadere toelichting zie de risicorapportages met risicoanalyse per project.	Concrete	berekening	9.805.853
2	Op orde brengen standplaatsen woonwagens Eventuele meerkosten voor de verbetering van woonwagens kunnen voor risico komen van de gemeente.	50%	850.000	425.000
3	Saneringskosten grond Om de standplaatsen van de woonwagens op orde te brengen dient de grond voor een deel gesaneerd te worden. Deze meerkosten zijn voor rekening en risico van de gemeente.	50%	375.000	187.500
4	Algemene uitkering gemeentefonds Schommelingen in de algemene uitkering kunnen problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. De integratie uitkering sociaal domein is vanaf 2019 grotendeels geïntegreerd in het algemene deel van het gemeentefonds waarop ook de uitkeringsfactor van toepassing is.	70%	175.000	122.500
5	Incidenten Iedere gemeente kan te maken krijgen met incidenten, die de status van een crisis krijgen.	10%	1.000.000	100.000
6	Stelpost ruimte onder BCF plafond Met ingang van 2019 wordt in de circulaire voorafgaand aan het begrotingsjaar geen rekening meer gehouden met bevoorschotting via de algemene uitkering.	Concrete	berekening	75.000
7	GGD De Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant Zuidoost heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg en de ambulancezorg. Op basis van de begroting wordt financieel bijgedragen. Het onafgedekte risico, zijnde € 2.300.000, dient te worden opgenomen in de eigen risicoparagraaf van de deelnemende gemeentes, herrekend naar de risicowaarde per gemeente.	Concrete	berekening	68.993
8	Bodemverontreiniging/-sanering	90%	75.000	67.500

	De gemeente loopt voortdurend het risico geconfronteerd te worden met schade aan het milieu door bijvoorbeeld bodemverontreinigingen.			
9	Leges Door de toename van bouwactiviteiten is de verwachting dat de opbrengsten van leges stijgen. Het risico is aanwezig dat vertraging kan ontstaan of projecten later opstarten.	70%	75.000	52.500
10	Vennootschapsbelasting De Belastingdienst heeft nog geen uitspraak gedaan over de uitgangspunten voor de Vpb-aangifte. Hierdoor kan de definitieve aangifte afwijken van de voorlopige aangifte.	30%	175.000	52.500
11	Inkoop en aanbesteding Door onjuiste aanbestedingen worden geen financiële voordelen behaald en bestaat het risico op onrechtmatige inkopen.	70%	75.000	52.500
12	Belastingaangifte De gemeente is aansprakelijk voor fouten in loonbelastingopgaves, BTW aangiften, opgave BTW compensatiefonds en de WKR.	30%	175.000	52.500
13	Overdracht schoolgebouwen Er is geen onderhoudsreserve gevormd. Bij de overdracht van schoolgebouwen is afgesproken dat een soort reserve meekomt.	70%	75.000	52.500
14	Dienst Dommelvallei De samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening verloopt via de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei. Omdat Dienst Dommelvallei geen eigen reserves heeft, wordt het totaal van de risico's van de dienst via de verdeelsleutel belegd bij de drie deelnemende gemeenten.	Concrete	berekening	49.275
15	Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) Gemeenten slaan allerlei persoonsgegevens op. Deze persoonsgegevens zijn vertrouwelijk en moeten goed worden beschermd. In de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die sinds 25 mei 2018 van kracht is, zijn hiervoor regels vastgesteld. Ook de gemeente moet de AVG naleven. Doet de gemeente dit niet, dan is de Autoriteit Persoonsgegevens bevoegd om corrigerende maatregelen nemen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een waarschuwing of een boete.	10%	375.000	37.500
Subtotaal top 15				11.201.621
Overige risico's				291.184
Onvoorzien				250.000
Totaal				11.742.805

Totaal o.b.v. zekerheidspercentage (90%)				10.568.525
--	--	--	--	------------

Wijzigingen

Ten opzichte van de begroting 2019 is de totale risicowaarde afgenomen met € 790.893.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Het risico op de grondexploitatie is afgenomen, zie toelichting in de tabel;
- Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant Zuidoost is toegevoegd als nieuw risico;
- Het risico verbonden partijen is vervallen omdat de risico's door de verbonden partijen apart worden aangeleverd;
- Het risico onderhoud groen is vervallen omdat hier inmiddels contractuele afspraken over zijn gemaakt en geen sprake meer is van een risico.

Inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de verzamelterm van al die bronnen waaruit niet voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden.

Weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	3.877.000	-
Reserve vrije bestedingsruimte	4.036.000	-
Algemene reserve bouwgrond	9.958.000	-
Algemene risicovoorziening	4.849.000	-
Algemene reserve decentralisaties	500.000	-
Stille reserve	pm	-
Raming onvoorziene uitgaven	0	122.000
Onbenutte belastingcapaciteit	-	0
Totale weerstandscapaciteit	23.220.000	122.000

Er wordt uitgegaan van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio ≥ 1). Deze verhouding wordt bepaald door de volgende ratio:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit/Benodigde weerstandscapaciteit

De ratio weerstandsvermogen wordt als volgt vastgesteld:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \text{€ } 23.342.000 / \text{€ } 10.568.525 = 2,21$$

Wij concluderen dat het weerstandsvermogen ruim voldoende is om de risico's op te vangen.

Financiële kengetallen

Kengetallen geven inzicht in bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen bijdragen aan het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. De combinatie van de kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de gemeente. Daarnaast bieden kengetallen de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken.

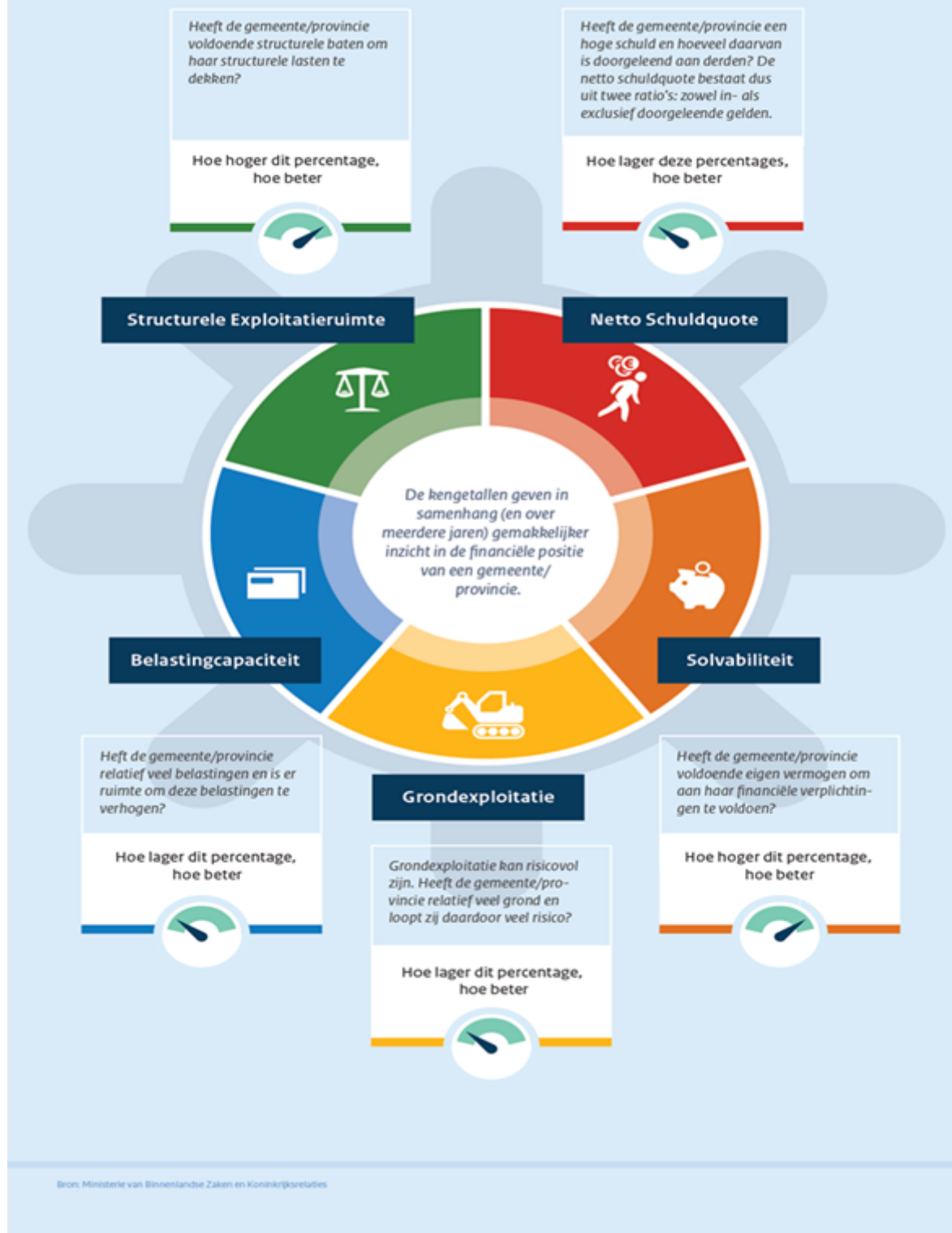
De volgende financiële kengetallen moeten in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen worden:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit.

Sturen met financiële kengetallen

Financiële situatie gemeente / provincie

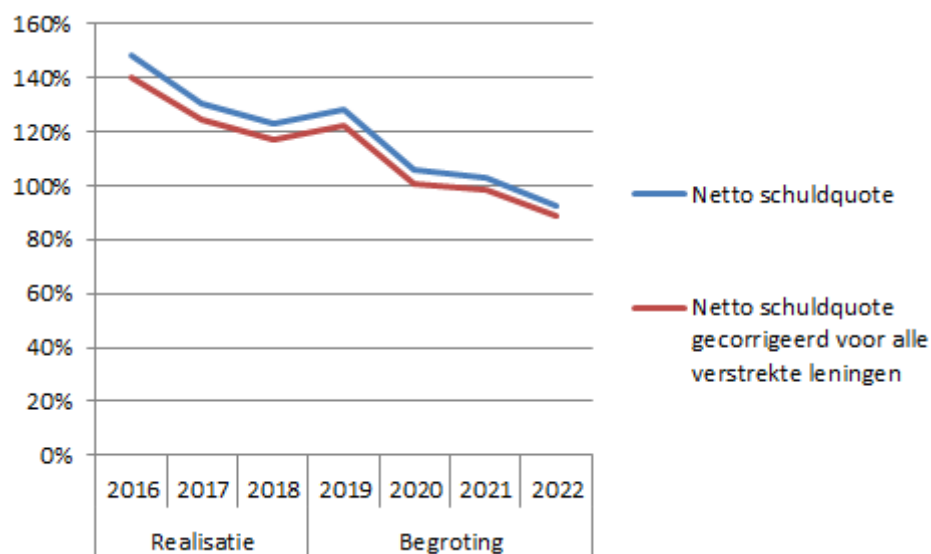
Uitgangspunten

Voor de kolommen realisatie is uitgegaan van de balans zoals opgenomen in de betreffende jaarrekening. De kengetallen voor de begroting 2018 zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2018-2021. De kengetallen voor 2019-2022 zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2019-2022.

Omschrijving	Realisatie			Begroting			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Netto schuldquote	148%	130%	123%	129%	106%	103%	93%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	140%	124%	117%	122%	101%	99%	89%
Solvabiliteitsratio	19%	25%	28%	26%	30%	31%	33%
Grondexploitatie	123%	123%	121%	105%	73%	57%	47%
Structurele exploitatieruimte	5%	1%	2%	2%	0%	0%	1%
Belastingcapaciteit	140%	122%	121%	123%	123%	123%	123%

Hieronder volgt per kengetal een korte toelichting.

Netto schuldquote

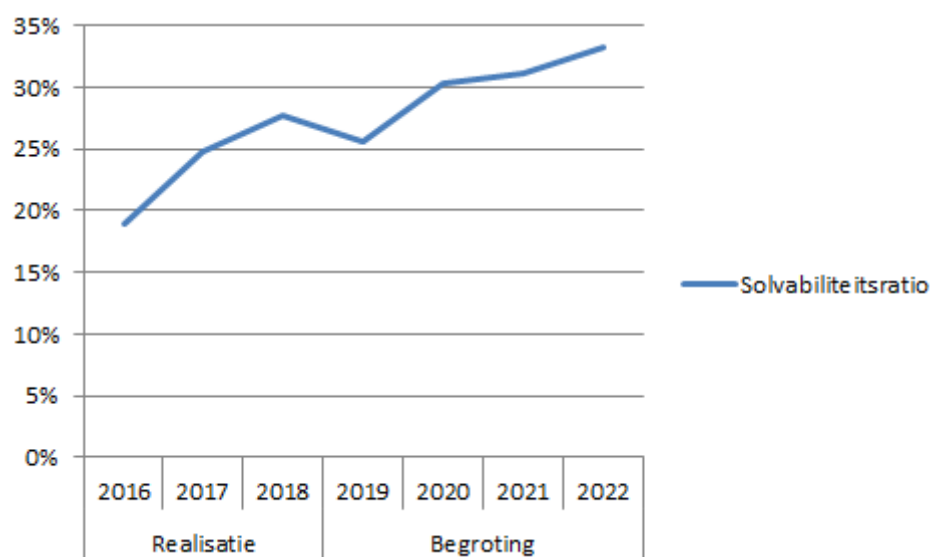

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De netto schuldquote is ten opzichte van de realisatie 2017 gedaald. Dit is een goede ontwikkeling en dit komt met name door de aflossingen op de geldleningen.

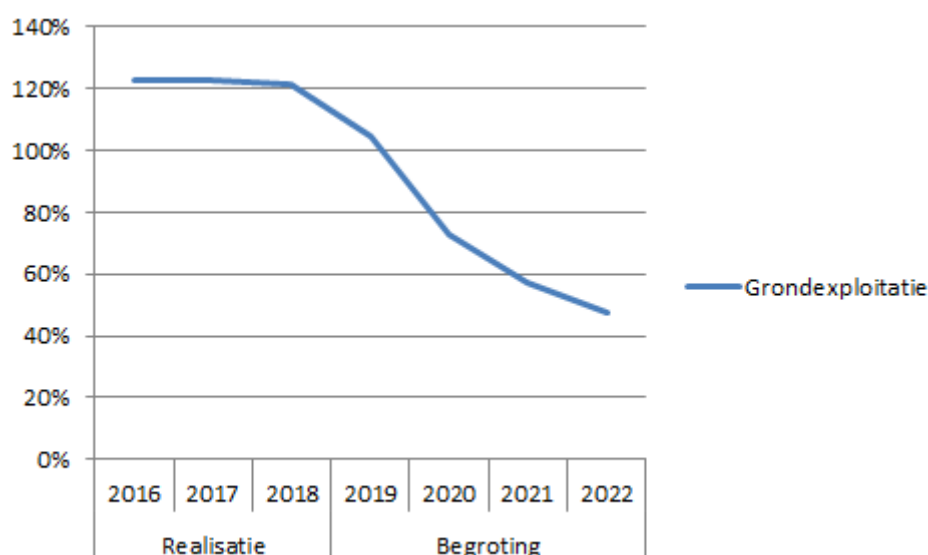
Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van de gemeente.

Door een stijging van het eigen vermogen is er een stijging van de solvabiliteitsratio zichtbaar in bovenstaande grafiek. Het eigen vermogen is in 2018 gestegen door het gerealiseerde resultaat voor 2018. Dit is een positieve ontwikkeling voor de financiële weerbaarheid van de gemeente Nuenen.

Grondexploitatie

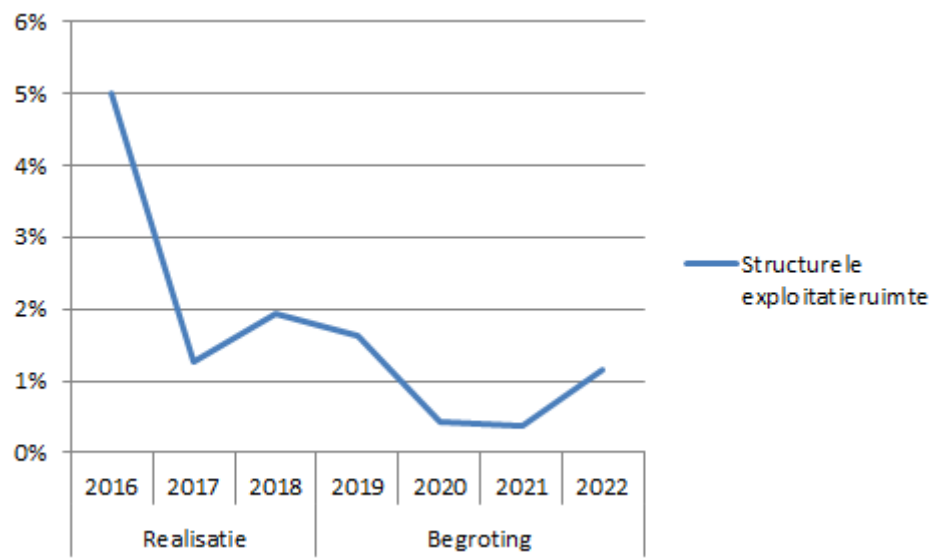
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt

uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Zoals blijkt uit bovenstaande grafiek laat de grondexploitatie een kleine daling zien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de bouwgrond en exploitatie afneemt. Dit is een positieve trend, omdat hiermee de grondexploitatie-risico's aanzienlijk dalen.

Structurele exploitatieruimte

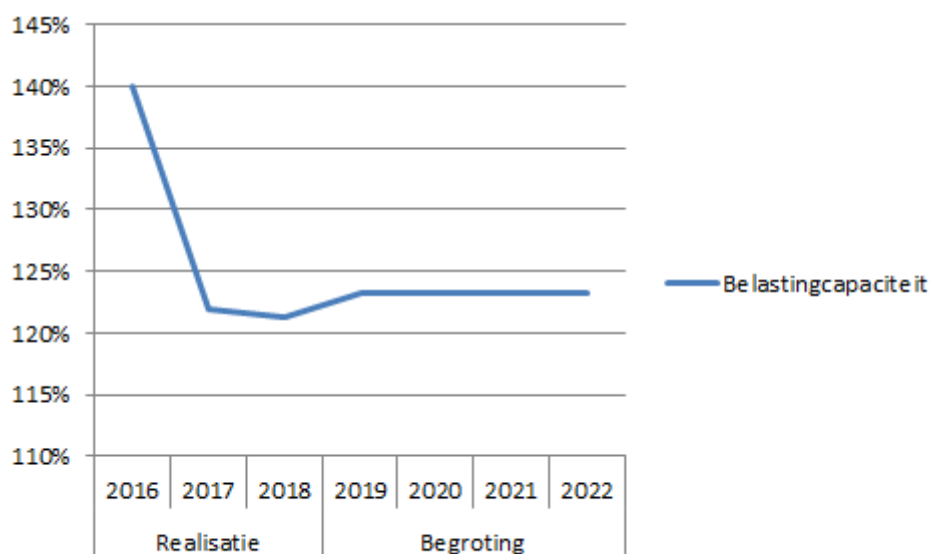

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

In 2018 is de structurele exploitatieruimte 2%. Dit is positief want dit houdt in dat de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. In dit geval landelijk gemiddelde tarieven.

Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld. Voor de provincies wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van het gemiddelde landelijke gehanteerde tarief voor de opcenten.

De belastingcapaciteit is gedaald naar 121%. Ondanks de daling is de belastingcapaciteit hoger dan het landelijk gemiddelde dat op 100% is gesteld.

Conclusie

Het aflossen van leningen zorgt ervoor dat de netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) op basis van de realisatie verbetert. Daarnaast draagt de verkoop van grond bij aan het verbeteren van de solvabiliteit en aan het verminderen van de grondexploitatie risico's. Dit is tot uiting gekomen in de solvabiliteitsratio voor de realisatie 2018. De verkoop van gronden heeft ook bijgedragen aan een verhoging van de structurele exploitatieruimte.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Nuenen heeft een uitgestrekt buitengebied en een intensief bebouwd binnengebied met een totale oppervlakte van 3.361 ha. De gemeente is verdeeld over een viertal kernen: Nuenen, Gerwen, Nederwetten en Eeneind. Zowel binnen als buiten de kernen vinden tal van activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Om deze activiteiten in goede banen te leiden zijn kapitaalgoederen nodig; wegen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, groen, riolering, gebouwen, speeltoestellen, verkeersregelingen en ten slotte beelden en plastieken.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud daarvan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de (jaarlijkse) lasten.

Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft inzicht in het beleid en de financiële consequenties van het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Wegen

De gemeente beschikt over een uitgebreid wegennet ten behoeve van de verbinding binnen de kernen, tussen de kernen en de aansluiting op het regionale wegennet. Op dit moment bestaat dit wegennet uit ruim 228 kilometer verharde wegen. In totaal heeft de gemeente 1.585.700 m² verharding in beheer.

Beleid

In het vastgestelde beheerplan heeft de raad gekozen voor cyclisch onderhoud. Dit betekent dat gedurende een periode van circa 40 tot 60 jaar na aanleg op het juiste moment het juiste onderhoud wordt uitgevoerd. Cyclisch onderhoud is structureel en levensduur verlengend. Daarmee is de kwaliteit van de weg gedurende de gehele levensduur hoger dan bij regulier onderhoud.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan Wegen 2015-2019	2015-2019	6-11-2014	Eind 2019

Uitgangspunten

In het rapport van de wegeninspectie (tweejaarlijks) wordt aangegeven wat nodig is voor onderhoud wegen in de komende vijf jaar. Bij elk nieuw rapport van de wegeninspectie wordt beoordeeld of de voorziening voor de komende vijf jaren voldoende is.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2018
Raming groot onderhoud wegen	1.194.773
Realisatie groot onderhoud wegen	556.683
Verschil	638.089

In de voorziening voor groot onderhoud wegen was ultimo 2018 € 1.335.052,- beschikbaar. Dit bedrag is inclusief de niet bestede middelen uit 2018. De niet bestede middelen uit 2018 blijven beschikbaar voor 2019.

Voor het klein onderhoud wegen was in 2018 € 118.120,- beschikbaar en is € 142.772,- uitgegeven

Achterstallig onderhoud

Het achterstallig onderhoud is een indicator van het CROW (uitgedrukt in kosten) en is gedefinieerd als onderhoud op wegvakonderdelen waarbij de richtlijn al is overschreden, met andere woorden waarbij het onderhoud al eerder uitgevoerd had moeten worden.

Op enkele wegen is sprake van achterstallig onderhoud (bijvoorbeeld Broekdijk). Voor deze wegen is inmiddels een investeringskrediet beschikbaar gesteld. We verwachten dat het achterstallig onderhoud daarmee is verholpen. Er is geen sprake van onveilige situaties.

Openbare verlichting

De gemeente Nuenen heeft ca. 5.800 lichtmasten en 6.000 armaturen. De kosten voor openbare verlichting bestaan uit de jaarlijkse kosten voor elektriciteit en klein onderhoud en de kosten voor vervangingsinvesteringen.

Beleid

Het beleidsplan Openbare verlichting is vastgesteld op 6 juli 2017.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsplan OVL 2018-2027	2018-2027	6-7-2017	2027

Uitgangspunten

Bij het streven naar een duurzame, schone en veilige openbare ruimte is het uitgangspunt dat lichtmasten gemiddeld na 40 jaar worden vervangen en armaturen na 20 jaar. In het beleidsplan OVL is opgenomen dat de komende 10 jaar de verouderde armaturen en lichtmasten worden vervangen door energiezuinige (led)verlichting. Daarom heeft dit plan ook een looptijd van 10 jaar. Ook worden de armaturen met een hoog energieverbruik vervangen. Hiervoor is een investering van circa € 2.420.000,- benodigd. De energiekosten en de kosten voor onderhoud dalen hierdoor. Ook heeft de gemeente de intentie om gehoor te geven aan het SER energieakkoord.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Voor de vervanging van masten en armaturen is in 2018 bij de investeringen een bedrag van € 242.000,- opgenomen. Hiervan is in 2018 € 21.768,- besteed.

Naast middelen voor de vervangingsinvesteringen is nog een bedrag voor regulier onderhoud, zoals groepsremplace en masten schilderen, beschikbaar van € 109.000,-. De werkelijke uitgaven bedroegen €112.617,-

Achterstallig onderhoud

Van 1.400 armaturen en 800 masten is de theoretische levensduur, respectievelijk 20 en 40 jaar, verstreken. In het afgelopen jaar en in de komende jaren worden deze masten en armaturen, conform het beleidsplan Openbare verlichting 2018-2027, vervangen.

Recente beheerplannen

Een beheerplan dient recent te zijn. Onder een recent beheerplan wordt een beheerplan verstaan van maximaal 5 jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Deze 5 jaar dient te worden gehanteerd

als richttermijn waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Bij openbare verlichting wijken wij af van deze termijn met de motivering dat we in het beleidsplan, mede in het licht van de duurzaamheidsplannen, 10 jaar vooruit kijken (zie ook hierboven onder uitgangspunten).

Civiele kunstwerken

Met civiele kunstwerken worden bruggen, viaducten etc. bedoeld. Voor het groot onderhoud hiervan is een tijdelijke reserve gevormd. Met de geplande vaststelling van een nieuwe beleidsnotitie in 2019 is de intentie om deze om te zetten in een voorziening.

Beleid

Eind 2019 wordt een beleids- en beheerplan civiele kunstwerken aangeboden aan de raad.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan Civiele kunstwerken	N.v.t.	N.v.t.	2019

Uitgangspunten

De jaarlijkse storting in de reserve bedraagt € 115.122,- en de onttrekking bedraagt € 115.122,-.

Hiervoor is nog geen beheerplan beschikbaar.

Voor het vervangen van civiele kunstwerken bij einde levensduur zijn geen middelen beschikbaar in het onderhoudsfonds. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt hiervoor apart aan de raad om budget gevraagd. In het op te stellen beheerplan wordt hier verder op in gegaan.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2018
Raming groot onderhoud civiele kunstwerken	218.552
Realisatie groot onderhoud civiele kunstwerken	26.275
Verschil	192.277

Naast bovengenoemde bedragen voor groot onderhoud was voor klein onderhoud € 32.500,- beschikbaar, € 34.726,- is werkelijk uitgegeven.

Achterstallig onderhoud

In 2018 zijn verschillende civiele kunstwerken onderhouden. Hiermee is een deel van het achterstallig onderhoud ingelopen. Omdat er geen beheerplan is, weten we niet of nog steeds sprake is van achterstallig onderhoud. In de voorbereiding voor het beheerplan zullen nieuwe inspecties worden uitgevoerd. De financiële gevolgen worden dan verwerkt in de begroting.

Groen

Beleid

Gemeentebossen

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de gemeentebossen. Het bosbezit van de gemeente Nuenen is in totaal circa 65 ha groot en ligt verspreid over vijf grotere gebieden in de gemeente en enkele kleinere bospercelen in en rond het dorp Nuenen. Door middel van een

beheerplan zijn het beheer en onderhoud van de gemeentebossen voor de periode 2017 – 2022 vastgelegd.

Bomen

De gemeente Nuenen is een groene gemeente en zal dat ook blijven. Bomen dragen in belangrijke mate bij aan een prettig leefklimaat. Het is daarom belangrijk te zorgen en blijven zorgen voor een gezond bomenbestand.

Uit bijdragen van inwoners aan het Bomencafé is duidelijk geworden dat de inwoners graag bomen in de eigen omgeving hebben, maar er ook iets over te zeggen willen hebben.

Zoals met ieder plan zijn ook met het uitvoeren van dit beleidsplan kosten gemoeid. In het nog op te stellen Groenbeheerplan zal dit budget mede op basis van het Bomenbeleidsplan geactualiseerd worden.

Openbaar groen

Centrale vraag in het Groenstructuurplan is waar groen kan verdwijnen en waar het beeldbepalend en onmisbaar is voor de groene uitstraling en prettige leefomgeving van de gemeente Nuenen. Verder is in het Groenstructuurplan aangegeven waar belangrijke structuren ontbreken. Het Groenstructuurplan is de basis voor verder beleid, beheer en planvorming.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan gemeentebossen	2017-2022	23-5-2017 (vastgesteld door college)	eind 2022
Bomenbeleidsplan	2017-2031	9-2-2017	eind 2031
Groenstructuurplan	2011-2020	25-11-2010	medio 2020
Groenbeheerplan	2012-2016	31-5-2012	medio 2019

Uitgangspunten

Watergangen

Beheer en onderhoud van watergangen (sloten) met een afvoerende en een bergende functie van het oppervlaktewater binnen het stroomgebied van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas.

Overeenkomstig de Keur oppervlaktewateren betreft dit sloten met een beperkt belang, niet zijnde in onderhoud bij de bovengenoemde waterschappen.

Bossen

Op sobere wijze in stand houden van de kwaliteit en functionaliteit van de bossen ten behoeve van de openluchtrecreatie en het milieu.

Landschappelijke beplanting

Op sobere wijze in stand houden van lintvormige en kleinschalige landschapselementen (wegbeplantingen, houtsingels, poelen etc.), ten behoeve van:

- beeld, milieu;
- verbindingen tussen landschapselementen;
- coulissenwerking.

Openbaar groen

Op sobere wijze in stand houden van de kwaliteit en functionaliteit van de groenvoorziening voor een

groene uitstraling van de gemeente voor haar eigen inwoners en gebruikers (inwoners van buiten de gemeente en toerisme). Het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau is C.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

In 2018 was € 1.214.374,- beschikbaar voor het onderhoud van het openbaar groen. Hieronder vallen o.a. de bestekken, de inboet (vervangen van planten bij het einde van de levensduur) en de stortkosten. De uitgaven bedroegen € 1.280.564,-. Voor watergangen was een budget beschikbaar van € 83.630,- en is € 77.899,- uitgegeven.

Gedurende 2018 is nog een investeringskrediet beschikbaar gekomen voor de reconstructie van het openbaar groen in de Vallestep en omgeving ter waarde van € 180.000,-. De uitgaven op dit krediet bedroegen € 14.719,-.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Riolering

Beleidsplan

Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) is eind 2018 geactualiseerd. De looptijd is 2019 - 2023. In het vGRP staan de beleidsdoelen, geplande projecten, onderzoeken en nieuwe ontwikkelingen. Als onderdeel van het GRP is ook de rioolheffingsberekening en de rioolheffing geactualiseerd.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019 – 2023 (vGRP)	2019 - 2023	13-12-2018	2023

Uitgangspunten

Op 13 december 2018 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 (vGRP). De doelen vastgelegd in het vGRP zijn:

- Waterbeleid;
- Klimaatadaptatie;
- Geplande maatregelen gedurende de looptijd van het vGRP.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Bij de overige kapitaalgoederen wordt het groot onderhoud betaald uit de exploitatie of uit de voorziening. Bij riolering wordt de voorziening gehanteerd ter egalisatie van de kosten.

Financieel	2018
Storting in de voorziening	418.955
Saldo voorziening per 31-12	3.751.215

Achterstallig onderhoud

Er is geen achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Gebouwen

Beleidsplan

De gemeenteraad heeft in de vergadering van 9 november 2017 het beheerplan gebouwen 2018-2032 vastgesteld. In de programmabegroting 2019 zijn de mutaties verwerkt als gevolg van de panden die van Woningbouwvereniging Helpt Elkander zijn overgenomen.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan gebouwen	2018 - 2032	9-11-2017	2022

Uitgangspunten

Voor de gebouwen die economisch eigendom zijn van de gemeente Nuenen en waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het groot onderhoud, is een voorziening gevormd. Uitgangspunt voor deze voorziening is wat minimaal nodig is om de gebouwen veilig, heel en functioneel te houden op basis van sober en doelmatig onderhoud. Het uitgangspunt is conditieniveau 3.

Als gevolg van de overeenkomst met Helpt Elkander is de gemeente eigenaar van twee scholen, de dorpswerkplaats, MFA D'n Heuvel geworden. Per 1-1-2018 tevens eigenaar van sporthal De Hongerman. De gevolgen hiervan voor het beheerplan zijn in de programmabegroting 2018 verwerkt. In 2018 is de Dorpswerkplaats in erfpacht weer overgedragen.

Jaarlijks onderhoudsbudget en investeringsmiddelen op basis van het nieuwe MJOP:

Financieel	2018
Dotatie voorziening	429.049
Besteding uit voorziening	356.453
Saldo voorziening per 31-12	1.199.183

Naast bovengenoemde middelen voor groot onderhoud is in de exploitatie, op basis van het nieuwe MJOP, jaarlijks € 138.382,- beschikbaar voor dagelijks en contractonderhoud.

Achterstallig onderhoud

Het benodigde onderhoud aan gebouwen wordt bepaald aan de hand van inspecties. Elk gebouw wordt om de twee jaar geïnspecteerd. Het beheerplan gebouwen is gebaseerd op de cijfers die voortvloeien uit de inspecties.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt wel onderhoud uitgesteld als dat mogelijk is om werkzaamheden zoveel mogelijk samen uit te voeren. Wachten op politieke besluitvorming is een andere reden waarom soms onderhoud wordt uitgesteld. Zaken die betrekking hebben op veiligheid worden echter wel uitgevoerd.

Speeltoestellen

Beleid

Spelen en Bewegen in de openbare ruimte 'Speelruimtebeleidsplan 2017-2020'

Beheerplan speelvoorzieningen 2011 – 2020

Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Spelen en bewegen in de openbare ruimte	2017-2020	6 -7-2017	nvt

Uitgangspunten

Het nieuwe speelruimtebeleid is via co-creatie tot stand gekomen waarbij is samengewerkt met inwoners, verenigingen en andere belanghebbenden als gelijke partners. De belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe beleid zijn:

- Spelen voor alle leeftijden (jong en oud);
- Risicovol spelen in een natuurlijke omgeving;
- Gebruik maken van (aanwezige elementen in) de gehele openbare ruimte;
- Ontmoeten als belangrijk onderdeel van het 'Central Park';
- Aansluiten bij de behoeftes van de omgeving en trends.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

In 2018 was €170.000,- aan investeringskrediet beschikbaar voor speelvoorzieningen, hiervan is € 70.229,- uitgegeven. De rest is beschikbaar voor 2019. Naast middelen voor de vervangingsinvesteringen is nog een bedrag voor regulier onderhoud beschikbaar van € 44.000,-. € 58.853,- is uitgegeven.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Verkeersregelingen

Beleid

Voor het vervangen van verkeersborden, verkeerstekens, wegmarkeringen, etc. is een reserve gevormd.

Uitgangspunten

Vanaf 2016 worden alleen nog de ANWB bewegwijzeringsborden uit de reserve gefinancierd.

Jaarlijks onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2018
Raming onderhoud verkeersregelingen	13.000
Realisatie onderhoud verkeersregelingen	0
Verschil	13.000

Achterstallig onderhoud

Op dit moment is er geen sprake van achterstallig onderhoud.

Beelden en plasticen

Beleid

Vooruitlopend op het nog op te stellen beheerplan beelden en plasticen is budget benodigd om regulier onderhoud uit te kunnen voeren aan gemeentelijke beelden en plasticen. Hiervoor is € 5.000,- per jaar opgenomen.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsplan beelden en plastieken			2019

Jaarlijks onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2018
Uitgaven onderhoud Beelden en Plastieken	835

Daarnaast is in de reserve Beelden en Plastieken (voorheen overige kunstwerken) nog een bedrag beschikbaar van € 18.756,-.

Achterstallig onderhoud

Door het ontbreken van een beleid- en beheerplan is niet bekend of er achterstallig onderhoud is.

Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering in de begroting en de jaarstukken is in het BBV en in de wet Fido verplicht gesteld. Financiering is de manier waarop wij de benodigde geldmiddelen aantrekken en (tijdelijke) overtollige geldmiddelen beleggen. Dit gebeurt binnen de wettelijke kaders van het BBV en de wet Fido. Naast deze wetgeving geldt voor de gemeente een Treasurystatuut. Dit statuut bevat regels om de financieringsfunctie te sturen, beheersen en controleren. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door de afronding op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan.

Conform het nieuwe BBV moet deze paragraaf inzicht geven in de rentelasten en -baten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. Toerekening aan de taakvelden is gedaan met de rentepercentages die hieronder zijn genoemd.

Interne- en externe ontwikkelingen

De EMU-tekortruimte voor gemeenten in 2018 is vastgesteld op +/- 0,27% BBP.

Voor 2018 zijn er geen individuele referentiewaarden vastgesteld.

	Omschrijving	2018
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	3.527
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.156
3	Mutatie voorzieningen	353
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	4.963
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0
	EMU-saldo	6.686

De renteberekening voor activa, bespaarde rente en bouwgrondexploitaties is op grond van de nieuwe BBV-regels gewijzigd. Voor verschillende onderdelen in de begroting gelden verschillende percentages. Volgens de BBV richtlijnen mag de werkelijke rente maximaal 25% afwijken van de begrote rente. We hebben ervoor gekozen om de rentes voor de jaarrekening 2018 te herrekenen omdat er te grote verschillen tussen de werkelijke en de begrote rente zijn. Op basis van de nieuwe berekeningswijze komen de door te rekenen rentepercentages uit op de cijfers zoals in onderstaand overzicht opgenomen.

Renteschema	Begroting	Realisatie
Bespaarde rente over reserves	2,06%	2,06%
Bespaarde rente over voorziening verliesgevende complexen bouwgrond	2,00%	2,00%
Rente grondexploitatie	1,42%	0,81%
Rente activa	2,00%	2,00%

In onderstaand schema is het renteresultaat berekend volgens BBV:

Stap	Renteschema	2018	Totaal 2018
	De externe rentelasten over de aangetrokken geldleningen niet zijnde projectfinanciering	1.019	
	De externe rentelasten over de aangetrokken geldleningen voor projectgefinancierde grondexploitatie	0	
	De externe rentelasten over de aangetrokken geldleningen die doorgezet zijn aan derden	146	
	De externe rentelasten over de aangetrokken geldleningen voor projectgefinancierd overig	0	
	De externe rentelasten over de verwachte nieuw aan te trekken korte en lange financiering	-42	
	De externe rentebaten	-25	
1	Saldo rentelasten en rentebaten		1.098
	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-655	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-146	
2	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-801
3	Rente over eigen vermogen		413
4	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1+2+3)		710
5	De aan taakvelden toegerekende rente		-869
	Renteresultaat op het taakveld treasury (4+5)		-159

Het genoemde renteresultaat komt terug op het taakveld treasury, maar is niet het enige resultaat op dat taakveld. Ook bijvoorbeeld ontvangen dividend wordt geraamd op het taakveld, maar maakt geen onderdeel uit van het renteschema.

Financieringsbehoefte

Beleidsvoornemen financiering.

Het beleid van 2018 is erop gericht om de financieringsbehoefte af te dekken met kortlopende financiering omdat de rente op de kortlopende middelen lager is dan de rente op langlopende middelen. We houden daarbij rekening met de kasgeldlimiet, die bepaalt dat de gemiddelde vlottende schuld, over 3 maanden gezien, niet boven de 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen. Gezien de rentevisie, waarbij er vanuit wordt gegaan dat de rente dit jaar laag blijft en komende jaren licht kan gaan oplopen, kan voorlopig aan deze strategie worden vastgehouden. Zodra de rentevisie wijzigt en uitgaat van een stijgende rente op korte termijn kan de overweging gemaakt worden om een groter deel van de financieringsbehoefte te financieren met langlopende leningen.

Liquiditeit

In 2018 zijn de liquide middelen met een geldlening van € 30 miljoen met een looptijd van 1 jaar en een dag- en kasgeldlening gefinancierd.

Renterisicobeheer

De overheid heeft twee instrumenten voor het toetsen van het renterisico: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijk liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort een structureel karakter draagt moet een langlopende geldlening worden aangetrokken. Indien voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden moeten we de toezichthouder hiervan op de hoogte stellen. Ook moeten we de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voorleggen aan de toezichthouder. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal.

Stap	Omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
	Bepalen toegestane kasgeldlimiet				
	Omvang begrotingstotaal per 2018	73.581	73.581	73.581	73.581
	Percentage regeling	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
1	Toegestane kasgeldlimiet	6.254	6.254	6.254	6.254
	Vlottende korte schuld				
	Opgenomen gelden < 1 jaar	24.000	3.333	3.333	6.000
	Schuld in rekening courant	279	396	270	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	6	6	6	6
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
2	Totaal vlottende korte schuld	24.285	3.735	3.610	6.006
	Vlottende middelen				
	Contante gelden in kas	4	5	3	2
	Tegoeden in rekening courant	864	1.174	823	1.858
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
3	Totaal vlottende middelen	869	1.179	827	1.860
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	23.416	2.556	2.783	4.147
	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-) (1-4)	-17.162	3.698	3.471	2.108

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan het te lopen renterisico op de vaste schuld. De risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal (zie tabel hieronder).

Stap	Omschrijving	Begroting	Realisatie
1	Renteherzieningen	0	0
2	Aflossingen	10.902	11.393
3 (1+2)	Renterisico	10.902	11.393
4	Begrotingstotaal 2018	73.551	73.581
5	Percentage regeling	20%	20%
6 (4 x 5)	Renterisiconorm	14.710	14.716
7	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-)	3.808	3.323

Leningenportefeuille

Een belangrijk onderdeel van het financieringsbeleid vormt de omvang, flexibiliteit, gemiddelde looptijd en rentegevoeligheid van de leningenportefeuille. De leningenportefeuille van de gemeente ziet er als volgt uit (medio 2018):

Opgenomen langlopende leningen							
Leningverstrekker	Looptijd		rente	oorspronkelijk	1-1-2018	31-12-2018	
	Van	t/m					
BNG	1996	2021	3,97%	282	73	56	
BNG	2003	2018	4,20%	5.500	367	0	
BNG	2012	2022	3,17%	13.500	13.500	13.500	
BNG	2013	2020	1,72%	23.000	23.000	15.500	
BNG	2014	2020	0,80%	9.000	9.000	6.000	
NWB	2015	2027	1,21%	220	186	168	
BNG	2018	2019	-0,36%	30.000	0	30.000	
Prov. NB	2017	2027	0,00%	2.321	2.321	2.181	
BNG	2005	2022	3,95%	3.500	3.500	3.500	
BNG	2005	2019	3,85%	3.500	3.500	3.500	
Totaal				90.822	55.446	74.405	

Opgenomen langlopende leningen tbv woningbouw							
Omschrijving	Looptijd		rente	oorspronkelijk	1-1-2018	31-12-2018	
	Van	t/m					
BNG	1991	2041	3,93%	1.180	926	902	
NWB	2004	2024	4,59%	5.800	2.639	2.311	
Totaal				6.980	3.565	3.213	

Bedrijfsvoering

Inleiding

Het doel van de bedrijfsvoering is het zo goed mogelijk ondersteunen en uitvoeren van de programma's. Concreet gaat het om een goede dienstverlening aan de burger door:

- een efficiënt werkende organisatie;
- een zorgvuldig besluitvormingsproces;
- een gestructureerde planning en beheersing van de beleidsuitvoering;
- waar mogelijk op een verantwoorde manier benutten van ICT-mogelijkheden;
- de beschikbaarheid over gemotiveerd en gekwalificeerd personeel.

DNA

Gelet op de ontwikkelingen met betrekking tot de bestuurlijke toekomst is het A3 organisatieplan Nuenen 2018 - 2020 opgesteld dat aansluit op het DNA (missie) van de gemeente Nuenen. Het is een weergave van de beoogde resultaten voor de komende periode en de noodzakelijke acties en inspanningen op één papierformaat. De organisatiedoelen die zijn opgenomen voor bedrijfsvoering hebben betrekking op het zijn van een resultaatgerichte organisatie, duurzame inzetbaarheid van medewerkers en integraal samenwerken.

Strategisch HRM plan 2016-2020

Strategisch HRM beleid zetten we in om (middel)lange termijnontwikkelingen die van invloed zijn op de ontwikkeling van organisaties te vertalen naar een gezamenlijk HRM-instrumentarium, -planning, borging en sturing. Dat doen we op basis van het gemeenschappelijk kader wat in 2016 samen met de gemeenten is gedefinieerd.

De belangrijkste thema's hierin zijn: Aantrekkelijk werkgeverschap, Leiderschap, Flexibiliteit, Employability en Vitaliteit.

De rol van de werkgever verandert van organisator naar facilitator. Wij scheppen de randvoorwaarden, prikkelen en verleiden de medewerkers tot het zetten van de nodige stappen. De eigen verantwoordelijkheid, het persoonlijk leiderschap van de individuele medewerker voor het realiseren van groei is het uitgangspunt.

Dat ondersteunen we door binnen de genoemde beleidsterreinen onze HRM-instrumenten hierop te enten.

In 2018 zijn er verschillende initiatieven geweest om bovenstaande ambitie waar te maken. Er is vorm gegeven aan een nieuw werving en selectiebeleid waarbij mobiliteit binnen de Dommelvallei-organisaties beter wordt ondersteund. Daarnaast nemen de Dommelvallei-organisaties sinds een paar maanden deel aan het platform Werken in Zuidoost Brabant. De wervingskracht van de gemeenten in de regio wordt hiermee verder verbeterd.

Onderwerpen zoals thuiswerken en flexibele werkconcepten zijn in samenwerking met de organisaties verder opgepakt. De doorontwikkeling vindt in eerste instantie, afhankelijk van behoefte van de gemeente op eigen organisatieniveau plaats.

Invoering Wnra

Een belangrijke ontwikkeling is de implementatie van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). De invoering staat gepland op 1 januari 2020. De ambtelijke rechtspositie is dan voor een groot deel gelijk aan die van werknemers in het bedrijfsleven. In 2018 is gestart met de voorbereidingen. Een projectvoorstel is opgesteld waarin wordt weergegeven welke stappen moeten worden doorlopen tot de invoering. De projectgroep is inmiddels ingesteld en gestart.

Individueel Keuze Budget

In 2018 is de inzet van het individueel keuzebudget (IKB) geëvalueerd. Medewerkers kiezen met name voor het uitbetalen van het IKB, het uitruilen van woon-werkverkeer en/of het kopen van verlof. Er is op dit moment geen aanleiding voor aanpassing. De huidige bronnen en doelen blijven in stand.

Leer-/werkbedrijf

De eerder in gang gezette stappen met betrekking tot stages en werkervaringsplaatsen krijgen een vervolg en gaan leiden tot een verdere professionalisering van de organisaties als erkend leer- en werkbedrijf en dragen daarmee bij aan dat proces. In gezamenlijkheid met andere Dommelvallei-organisaties kan er ook qua volume een andere positie in de regio worden ingenomen.

e-HRM

In 2018 is een projectvoorstel opgesteld voor de verdere digitalisering en automatisering van P&O processen. De uitvoering loopt door in 2019 en 2020. In 2018 is gestart met het optimaliseren van een aantal processen rondom salarisverwerking. Hierdoor is het werk voor de afdeling P&O op onderdelen efficiënter is geworden. Tevens zijn in 2018 de processen rondom de inhuur van personeel geoptimaliseerd. Hierdoor is een integraal, organisatiebreed inzicht en overzicht van de inhuur van personeel en bijbehorende budgetten gerealiseerd. In 2019 wordt dit nog verder uitgewerkt en geautomatiseerd.

Garantiebanen

Landelijk zijn afspraken gemaakt over het realiseren van 125.000 garantiebanen in de periode van 10 jaar. Hiervan moeten 25.000 banen bij de overheid (in zijn geheel) worden gerealiseerd. Elk jaar wordt er gemeten hoeveel extra banen er zijn gecreëerd en of de doelstellingen van de banenafpraak zijn gehaald. Als dat niet het geval is, kan een quotumheffing opgelegd worden.

2018 was een heffingsvrij jaar om overheidswerkgevers de kans te geven een inhaalslag te maken. De heffing geldt niet eerder dan over 2019.

Op dit moment zijn de percentages in beeld gebracht en wordt onderzocht of taken die geschikt zijn voor garantiebannen maar zijn uitbesteed (o.a. schoonmaak) mee kunnen tellen. Er vindt nog verder onderzoek plaats door het kabinet en daarna overleg tussen VNG en kabinet de uitkomsten van die onderzoeken worden afgewacht. Bij het openstellen van een vacature wordt steeds gekeken of deze zich leent om open te stellen als garantiebaan als dat zo is wordt het wervingsproces hierop aangepast.

Arbeidsomstandigheden

De wetgeving rondom verzuim en privacy (AVG) is snel en ingrijpend gewijzigd. In dat kader is het ziekteverzuimprotocol geactualiseerd voor de Dommelvallei-organisaties met meer aandacht voor preventie. Een protocol omgaan met agressie en geweld is opgesteld voor de Dommelvallei-organisaties. Het proces van vaststelling zit in de afrondende fase.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim van de gemeente Nuenen bedroeg in het jaar 2018 6,33%. Voor 2017 was het percentage voor de gemeente Nuenen 7,88, terwijl het landelijk gemiddelde voor 2017 gemiddeld 5,3% was. In 2017 was er een toename langdurig ziekteverzuim. Deze toename heeft in 2017 gezorgd voor een percentage van het ziekteverzuim dat hoger was dan het landelijk gemiddelde. In 2018 heeft het UWV aan twee medewerkers die langdurig ziek waren een uitkering toegekend. Uitstroom van de twee zieke medewerkers maakte dat het ziekteverzuim in 2018 is gedaald ten opzichte van 2017.

Er wordt door het jaar heen gestuurd op afname van ziekteverzuim door een goede werk-privébalans te stimuleren. Leidinggevendens zorgen dat er verruiming is van arbeidstijden en thuiswerken wordt steeds meer gefaciliteerd. Daar waar sprake is van veelvuldig frequent verzuim, proberen we in de gesprekken achter de mogelijke oorzaken van dit verzuim te komen. Met veranderingen in de dagelijkse routine proberen we toekomstig verzuim te voorkomen.

Samenwerking met Dienst Dommelvallei en de gemeenten Son en Breugel en Geldrop-Mierlo

Een aantal van de onderwerpen in deze paragraaf is ondergebracht bij Dienst Dommelvallei. Een gedetailleerde verantwoording is opgenomen in het programma Bedrijfsvoering van de begroting van Dienst Dommelvallei.

Informatievoorziening

Voor de ontwikkeling van de informatievoorziening binnen de Dommelvallei-organisaties is een meerjarig beleidsplan 2016-2020 opgesteld. Het beleid volgt de ambities en afspraken zoals vastgelegd in landelijke programma's. Een belangrijk thema is collectivisering.

Gemeenten in Nederland hebben op de VNG Algemene Ledenvergadering van juni 2016 aangegeven meer samen te willen optrekken op het gebied van de digitale overheid. Ook de gemeente Nuenen heeft ingestemd met dit voorstel tot collectivisering. Deze ambitie is uitgewerkt in een landelijk initiatief

met de naam 'Samen Organiseren', als onderdeel van de Digitale Agenda 2020. Hiervoor zijn landelijk al enkele projecten geïnitieerd. Vanuit de Dommelvallei-samenwerking zullen we zo veel als mogelijk aanhaken bij de landelijke projecten.

Om samenwerking binnen de Dommelvallei te bevorderen zijn we in 2018 gestart met de inrichting van een samenwerkingsplatform per domein: Ruimte, Dienstverlening/burgerzaken, Sociale zaken/maatschappelijke ontwikkeling en Bedrijfsvoering (financiën, P&O). De stuurgroep binnen een domein is samengesteld uit de afdelingshoofden binnen het vakgebied en een strategisch adviseur op het gebied van informatievoorziening. Doel van de platformen is gestructureerd overleg om ambities te delen, samenwerking te bevorderen, samen prioriteiten te stellen en de voortgang te bewaken.

De aanleiding was de doorlichting van de planning&control-cyclus en de sturingsprocessen binnen het I&A-taakveld in 2017.

Om samenhang binnen het applicatielandschap te borgen is er gewerkt aan de invulling van het taakveld informatiearchitectuur. Vanuit lopende projecten komt de architectuurvraag nadrukkelijk naar voren. Projectleiders vragen kaders en richtlijnen en "bouwtekeningen" waar projectresultaten aan moeten voldoen. Hiervoor wordt tijdelijk extra capaciteit ingezet. Ook op lange termijn moet dit taakveld belegd zijn binnen de afdeling. De ervaringen van 2018 nemen we mee bij de begrotingsvoorbereiding van 2020 en verder.

We werken aan een toekomstbestendig applicatielandschap waarin applicaties doelmatig en effectief worden ingezet. Het realiseren van harmonisatie van applicaties tussen de 3 Dommelvalleigemeenten is daarbij een leidend principe.

Een belangrijke ontwikkeling is de harmonisatie van de belastingenapplicatie. Door 3 systemen van 2 leveranciers te vervangen door 1 systeem wordt vanaf 2019 een besparing van € 70.000,- op de exploitatielasten software gerealiseerd. Binnen het GEO-domein is een BGT-applicatie ingekocht voor de 3 gemeenten. Tevens is er een project gestart met als doel de aanbesteding en implementatie van een BAG-applicatie voor de 3 gemeenten.

Rechtmatigheid van software contracten is een thema dat steeds nadrukkelijker speelt. Voor de volgende systemen dienen aanbestedingen te starten: Burgerzakensysteem, VTH-systeem (Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving), website, P&O-systeem en gegevenslogistiek. De aanbesteding voor het burgerzakensysteem start in 2019. Deze start bleek in 2018 niet mogelijk door de intensieve bijdrage aan het programma BetERe Dienstverlening en bedrijfsvoering van zowel de vakafdelingen van de gemeenten als ook I&A.

De aanbesteding van het VTH-systeem is in afwachting van het gezamenlijk traject dat de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voorbereidt. Het dagelijks bestuur van de ODZOB heeft hiertoe het initiatief genomen. Een gezamenlijke verkenning in 2019 leidt tot een plan van aanpak en inkoopstrategie die voorgelegd worden aan de colleges voor mogelijke deelname.

De aanbesteding van de website en voorbereiding van de aanbesteding van het P&O-systeem zijn gestart. Voor de systemen in het domein gegevenslogistiek is een onderzoek uitgevoerd welke infrastructuur nodig is om efficiënt gegevens uit te wisselen, te ontsluiten en aan te sluiten aan de Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur. De resultaten dienen als input voor de aanbesteding in 2019.

Voor de CMD's van de gemeenten Son en Breugel en Nuenen is een inkooptraject afgerond voor een regiesysteem. Belangrijke doelstellingen zijn het realiseren van gegevensuitwisseling tussen ketenpartners en het realiseren van geïntegreerde informatiesystemen waarmee snel inzicht verkregen kan worden in de situatie van een gezin, het plan en de status van de uitvoering van het plan. De implementatie wordt in 2019 uitgevoerd.

De implementatie en ontwikkeling van zaakgericht werken is ondergebracht in het programma BetERe Dienstverlening en bedrijfsvoering. De focus binnen dit programma ligt op de realisatie van een betere en efficiëntere dienstverlening aan burgers en bedrijven. Dit realiseren we door de dienstverlening digitaal mogelijk te maken en door bedrijfsprocessen efficiënt en klantgericht in te richten.

Continuïteit ICT omgeving

Door een storing in de aansturing van het wifi-netwerk waren we gedwongen dit netwerk vervroegd te vervangen. In zeer korte tijd is alle benodigde apparatuur vervangen en zijn we overgestapt op goedkopere apparatuur zonder in te boeten op functionaliteit.

De impact van de digitale agenda 2020 op onze ICT-infrastructuur wordt steeds groter. Onder deze paraplu nemen we deel aan het landelijke wifi-netwerk GOVROAM. De aansluiting is technisch ingericht en opgeleverd. Door de privacywetgeving is dit netwerk nog niet beschikbaar gesteld. Als de benodigde acties hiervoor zijn uitgevoerd, kan het wifi netwerk door elke medewerker gebruikt worden.

Ook nemen we deel aan de gemeentelijke gemeenschappelijke infrastructuur, GGI. In 2018 hebben we ons aangesloten op het GGI-netwerk en zijn de eerste gesprekken en inrichtingskeuzes gemaakt. Tevens zijn we aangesloten bij de landelijke aanbesteding voor GGI-Veilig. De producten en diensten die uit deze aanbesteding komen verhogen de digitale weerbaarheid van gemeenten.

Voor de communicatie met zorgaanbieders en cliënten is beveiligde e-mail noodzakelijk. Hiervoor zijn de benodigde technische voorbereidingen getroffen en is de beveiligde e-mail beschikbaar gesteld in het zorgdomein.

De ondersteuning op Microsoft Office 2010 en Windows 7 stopt aan het begin van 2020. Daarom zijn we een onderzoek gestart naar geschikte opvolgers en naar de impact hiervan op de ICT-infrastructuur. Dit onderzoek moet begin 2019 leiden tot een keuze met een daarbij behorend implementatieplan.

Plannen en begroten

De wijze van het plannen en begroten van de I&A-werkzaamheden is in 2017 aangepast. Hiermee wordt invulling gegeven aan het evenwichtig en reëel begroten. De vier Dommelvallei-organisaties hebben gezamenlijk de projectenkalender en uitvoeringsplan voor de komende twee jaar bepaald. Hierop vindt jaarlijks een herijking plaats. Dit is noodzakelijk, omdat ICT ontwikkelingen snel gaan en plannen snel achterhaald zijn. In 2018 zijn de projecten grotendeels conform planning uitgevoerd. Er is een beperkte onderschrijding op de budgetten.

Extra projectcapaciteit

Om voldoende capaciteit beschikbaar te hebben voor de uitvoering van projecten uit het IBP is voor 2018 een budget beschikbaar gesteld van € 37.500,-. Dit inhuurbudget is bedoeld voor het flexibel inzetten van personeel. In 2018 is geen beroep gedaan om dit budget. De belangrijkste projecten in 2018 zijn de projecten die vallen binnen het programma betERe dienstverlening en bedrijfsvoering. Voor dit programma zijn een programmamanager en projectleiders ingehuurd. De kosten zijn gedekt uit de gezamenlijke budgetten binnen de begroting Dienst Dommelvallei.

Onderzoek I&A processen

Om meer grip te krijgen op de planning&control-cyclus binnen het I&A taakveld is in 2017 een doorlichting uitgevoerd op de sturingsprocessen. Een belangrijk onderdeel van het onderzoek is het bepalen welke sturingselementen een voortgangsrapportage aan de raad moet bevatten zodat de raad haar controlerende rol binnen een complex uitvoeringsplan zoals het IBP vorm kan geven. De resultaten van het onderzoek worden meegenomen in de jaarlijkse herijking van het uitvoeringsplan en meerjarenbegroting IBP.

In 2018 is tussen de gemeenten de afspraak gemaakt de informatievoorziening richting de raden van de drie gemeenten te uniformeren en te richten op de behaalde resultaten. In 2e kwartaal 2019 volgt de voortgangsrapportage. Dit is gekoppeld aan een raadsinformatieavond over informatievoorziening en informatiebeveiliging.

Informatiebeveiliging

Het informatiebeveiligingsbeleid voor de Dommelvallei samenwerking is opgesteld en vastgesteld op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) waarin gemeenten zich jaarlijks verantwoorden over de kwaliteit van de informatieveiligheid.

In 2018 is de audit op de BIG conform planning uitgevoerd volgens de in 2017 ingevoerde nieuwe Audit systematiek, de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). De voorheen aparte audits voor de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet) zijn gebundeld in één verantwoordingssystematiek.

De uitvoering van het informatiebeveiligingsbeleid is een continu proces zo ook in 2018. Hierdoor groeit het besef dat proceseigenaren en afdelingshoofden integraal verantwoordelijk zijn voor hun informatiebeveiliging. In het uitvoeringsplan informatiebeveiliging zijn 65 BIG maatregelen benoemd, waaronder de aandachtspunten van de visitatiecommissie. Van de 65 maatregelen zijn er inmiddels 25 afgerond, 38 zijn gedeeltelijk ingevoerd en 2 moeten nog worden opgepakt.

De resultaten van de ENSIA zijn vastgelegd in collegevoorstellen over de domeinen van de ENSIA: DigiD, Suwinet, BRP/PUN en BAG/BGT. De resultaten van de ENSIA over de overige BIG onderwerpen zijn vastgelegd in een MT-rapportage.

In 2018 zijn voorlichtingsacties over de vertrouwelijkheid van de informatie en de gevolgen van de AVG aan afdelingen gegeven. Op het Intranet zijn meerdere berichten geplaatst met uitleg en tips. Extra is gewezen op de risico's van het klikken op links in mails van onbekende afkomst en op verdachte telefoontjes.

In 2018 is de samenwerking met landelijke en regionale organisaties verder uitgebouwd, door deelname aan regionale en landelijke netwerkoeverleggen op het gebied van Informatieveiligheid. De CISO (Chief Information Security Officer) organiseert tevens een netwerk van CISO's van gemeenten in Oost-Brabant om ervaringen en producten uit te wisselen.

Privacy

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Deze nieuwe wet zorgt onder meer voor versterking en uitbreiding van privacyrechten van burgers, meer verantwoordelijkheden voor organisaties die persoonsgegevens verwerken en steviger bevoegdheden voor de privacytoezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens. Met de komst van de AVG verscherpen de eisen waaraan verwerkingen van persoonsgegevens moeten voldoen. Ook de gemeente Nuenen moet deze Europese verordening naleven. In 2018 hebben we ingezet op de implementatie van de AVG. In 2016 is al een plan van aanpak geschreven, waarna we met de uitvoering daarvan zijn gestart. 2018 is gebruikt om dit verder te realiseren.

Wat hebben we bereikt:

- Er is een tijdelijke functionaris gegevensbescherming aangesteld en aangemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).
- We zijn voor de privacy een bewustzijns campagne opgestart. Door middel van presentaties en informerende teksten op intranet zijn de medewerkers van de verschillende organisaties privacybewuster geworden.
- Het verwerkingenregister van persoonsgegevens is geactualiseerd. Ook hebben we een meldingsformulier voor nieuwe of gewijzigde verwerkingen van persoonsgegevens ontwikkeld. Hiermee houden we het register actueel.
- We zijn gestart met het afsluiten van verwerkersovereenkomsten conform de Standaard Verwerkersovereenkomst Gemeenten die is ontwikkeld door de Informatiebeveiligingsdienst.
- Op de gemeentelijke website staat sinds mei 2018 een privacyverklaring, waarin we de burger informeren over hoe we met persoonsgegevens omgaan en wat de privacyrechten zijn.

- We zijn gestart met het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's). Hiermee brengen we de risico's van een verwerking voor de betrokkenen in beeld en kunnen we maatregelen nemen om die risico's zo goed mogelijk te beperken.
- We hebben de procedure voor het inzage-recht op grond van de AVG beschreven, waarin staat hoe burgers hun persoonsgegevens kunnen opvragen.

Procedure datalekken

Sinds 1 januari 2016 geldt de meldplicht datalekken. Deze meldplicht houdt in dat organisaties datalekken met een privacyrisico voor de betrokkenen zo snel mogelijk en uiterlijk binnen 72 uur moeten melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. In 2018 zijn er binnen de gemeente Nuenen 7 datalekken gemeld, waarvan we er 1 vanwege het privacyrisico bij de Autoriteit Persoonsgegevens hebben gemeld. Alle meldingen nemen we op in ons datalekkenregister.

Control

Verbijzonderde Interne controle

De kwaliteit van de verbijzonderde interne controle is goed met ruimte voor verdere professionalisering. Om door te ontwikkelen kijkt control samen met de accountant naar de mogelijkheden. Zo voldoet het financiële systeem aan de daaraan in het kader van de accountantscontrole te stellen eisen. Dit is uit de EDP-audit gebleken.

Daarnaast hanteert control een nieuwe werkwijze om de scoping eerder en beter te bepalen en is een verschuiving in belang te zien van de procescontrole naar de gegevensgerichte controle.

Accountteams

In 2018 is control gestart met accountteams. Onze organisatie heeft een eigen team bestaande uit de medewerker planning & control, de medewerker interne controle, de kwaliteitsmedewerker en de controller. Het accountteam werkt structureel op locatie en communiceert actief met de MT-leden. De verbinding met de organisatie wordt op deze manier versterkt. Begin 2019 wordt de werking van de accountteams geëvalueerd.

Accountant

In 2018 is de samenwerking met de accountant geëvalueerd. Dit heeft ertoe geleid dat de samenwerking met 2 jaar wordt voortgezet. In 2019 wordt de benoeming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Invulling kwaliteitszorg/procesverbetering

Vanaf 2018 is vanuit control extra ingezet op kwaliteitszorg. Dit heeft geleid tot verdere versteviging van procesmanagement.

Programma betere dienstverlening

De focus van dit programma ligt op realisatie van een betere dienstverlening aan inwoners en bedrijven door de 4 organisaties én een betere bedrijfsvoering.

De uitvoering van het programma is op dit moment in volle gang. Het 1e project hierbinnen is de uitvoering van een Europese aanbesteding en is eind 2018 afgerond. De partij die als eerste eindigde in deze aanbesteding is niet gegund. Op grond van de eisen die gesteld zijn aan de inschrijving is de gunning naar een andere partij gegaan, ondanks het prijsverschil. Dit heeft geleid tot een kort geding. Begin 2019 heeft de rechtbank ons in het gelijk gesteld. De partij die uiteindelijk de aanbesteding heeft gewonnen, heeft de hoogste kwaliteitsscore.

Na de gunning is begin 2019 de Proof of Concept (PoC) gestart. In de PoC wordt getoetst of de winnende inschrijver daadwerkelijk voldoet aan de eisen uit het aanbestedingsdocument.

Naast deze projecten zijn ook andere projecten in voorbereiding waaronder het “vervangingsbesluit” en “klanttevredenheidsmeting”. Met het project Vervangingsbesluit realiseren we dat digitale documenten leidend worden volgens wet- en regelgeving. Hiermee kunnen we in de toekomst digitaal archiveren in plaats van in een papieren archief. Op korte termijn starten ook de voorbereidingen voor de technische en organisatorische implementatie.

Interne controle

De verbijzonderde interne controle wordt (nog) meer risicogericht uitgevoerd. De te controleren processen krijgen op basis van een aantal indicatoren een profiel. Het profiel bepaalt de omvang en diepgang van de uit te voeren controles. Een belangrijke indicator om te komen tot de risico-inschatting, zijn de in 2017 opgeleverde procesbeschrijvingen volgens het 6W-format: Wie, Wat, Waarom, Wanneer, Waarmee, Welk doel? De steekproefaantallen worden bepaald op basis van een risico inschatting waardoor efficiënter en effectiever kan worden gewerkt. Deze nieuwe systematiek wordt besproken met de proceseigenaar ten behoeve van kennisdeling en draagvlak. Dit betekent dat ook een nieuw IC plan zal worden opgesteld.

Invulling kwaliteitszorg/ procesverbetering

Er wordt aandacht besteed aan het actualiseren en harmoniseren van processen en werkwijzen op een zo efficiënt en effectief mogelijke manier. Bij het ontwikkelen van de rol van control kijken we ook naar de behoefte aan kwaliteitszorg.

Management Control System

Het Management Control Systeem wordt doorontwikkeld door deze in te richten conform de 5 pijlers van 'in control' zijn (heldere kaders; kwaliteit van tussentijdse informatievoorziening en sturing hierop; een goed opgezette en beschreven administratieve organisatie; risicomanagement; interne controle).

De actualisatie van risico's in het kader van risicomanagement is een dynamisch proces.

Voortschrijdend inzicht zorgt voor een steeds vollediger beeld.

Inkoop- en aanbestedingsbeleid

Voor de naleving van het in 2017 opnieuw vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid is onverminderd aandacht. Zo worden er kennissessies georganiseerd door BIZOB om het nieuwe inkoopbeleid onder de aandacht te brengen.

Huisvesting

De huisvesting van de ambtelijke organisatie en het bestuur is momenteel als volgt:

- Jan van Schijvelaan/Papenvoort (hoofdvestiging)
- Pastoorsmast (buitenwerf)
- Berg (Centrum Maatschappelijke Deelname)

Naast de eigen organisatie zijn in het gemeentehuis ook de bibliotheek en de politie gehuisvest.

Kengetallen

(peildatum 31-12- 2018)

Verdeling man/vrouw en fulltime/parttime

	Fulltime	Parttime	Totaal
Mannen	35	6	41
Vrouwen	17	33	50
Totaal	52	39	91
Verhouding man / vrouw 2018:	45,1% / 54,9%		
Verhouding man / vrouw in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2017:	50 % / 50 %		

Formatie

Afdeling	Factor	Begroting 2018 *)	31-12-2018
Directie en Staf	fte	1	1,89
Afd. Samenleving	fte	22,92	23,86
Afd. Ontwikkeling en handhaving	fte	30,93	30,89
Afd. Openbare werken	fte	25,64	26,71
Totale formatie	fte	80,49	83,35

*) Dit is de bestaande formatie, exclusief de formatie-uitbreiding die in deze begroting zijn opgenomen.

Gemiddelde leeftijd

	2018	2017
Mannen	52,5	52,6
Vrouwen	45,4	45,6
Totaal	49,0	49,2
Gemiddelde leeftijd landelijk binnen gemeenten in 2017:	48,3 jaar	

Ziekteverzuim

	2018	2017	2016
Verzuimpercentage	6,33	7,88	5,57
Verzuimfrequentie	1,64	1,11	1,31

Ziekteverzuimpercentage in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2017: 5,3

Verbonden partijen

Inleiding

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én financiële belangen gemoeid zijn. Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen uit te voeren. Het aangaan van verbonden partijen komt altijd voort uit het publiek belang.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Onder financieel belang wordt verstaan: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichting niet nakomt.

Conform artikelen 1, 5, 8, 9, 15 en 36 van het BBV komen de volgende verbonden partijen aan de orde:

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond;
- Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei te Mierlo;
- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening de Dommel (WSD) te Boxtel;
- Gemeenschappelijke Regeling Reiniging Blink te Helmond.

Vennootschappen en coöperaties:

- Naamloze Vennootschap Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te Den Haag;
- Naamloze Vennootschap Brabant Water te Den Bosch.

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond;
- Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot.

In deze paragraaf zal in tabelvorm elke verbonden partij uitgewerkt worden aan de hand van de volgende indelingen:

- Doel en openbaar belang van de verbonden partij;
- Algemene visie op en beleidsvoornemens over inschakelen van de verbonden partij: uitgangspunten waarom en wanneer we gebruik maken van de verbonden partij;
- Veranderingen en ontwikkelingen van de verbonden partij;
- Risico's: welke andere risico's zijn er bij deelname;
- Afbreukrisico van geen deelname;
- Alternatieven voor geen deelname;
- Bestuurlijke betrokkenheid: wie zijn er betrokken bij de samenwerking;

- Bestuurlijke vertegenwoordiging namens de gemeente;
- Frequentie van terugkoppeling naar de raad;
- Financieel belang: welke kosten horen bij de samenwerking;
- Vermogenspositie en resultaat boekjaar van de verbonden partij.

De volgende afkortingen zijn gebruikt in de uitwerking van de verbonden partijen:

DB: Dagelijks bestuur.

GR: Gemeenschappelijke regeling.

NV: Naamloze Vennootschap.

Gemeenschappelijke regelingen

GR Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven	
Doel en openbaar belang	<p>Per 1 januari 2015 is de Metropoolregio Eindhoven (MRE) actief. Het doel van deze samenwerking is het behouden en het verstevigen van de internationale concurrentiepositie en spitst zich toe op de behartiging van de gezamenlijke belangen op de thema's economie, mobiliteit en ruimte. In 2019 wordt de focus verlegd naar de thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied.</p> <p>Per 1 januari 2015 maakt het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RhCE) onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven. RhCE heeft taken op het gebied van toezicht, behoud en het openbaar maken van de cultuurhistorische informatie en is archiefbewaarplaats van de door onze gemeente en andere overheden in Zuidoost Brabant overgebrachte archieven.</p>
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	<p>Er zijn maatschappelijke opgaven die niet begrensd worden door gemeentegrenzen, maar juist veel verder strekken. Het is goed om deze opgaven dan ook samen met anderen op regionale schaal op te pakken, waarbij aansluiting wordt gezocht met de Nationale Brainport Agenda. Hierdoor worden (ontwikkelings)mogelijkheden beter benut. Ook kan het leiden tot kostenbesparing.</p> <p>Daarnaast zijn wij via de MRE vertegenwoordigd in de stichting Brainport en de triple helix. Deze stichting bepaalt de strategie van de ontwikkelingsorganisatie Brainport Development. Via de Regio Envelop zijn financiële middelen onder meer vanuit het Rijk beschikbaar om te investeren in nieuwe ontwikkelingen die zijn opgenomen in de Nationale Brainport Actieagenda.</p> <p>De gemeente brengt haar archief na verloop van tijd onder bij het RhCE, voor zover deze documenten niet vernietigd (moeten) worden.</p>

Veranderingen en ontwikkelingen	<p>De MRE is na een intensief omvormingstraject op 1 januari 2015 gestart als opvolger van de SRE. In 2017 is de samenwerking geëvalueerd. Deze evaluatie geeft aanleiding om veranderingen door te voeren in de samenwerking. Daarom is in 2018 het Samenwerkingsakkoord 2019 - 2022 opgesteld dat samen met het Werkprogramma 2019 in 2019 vastgesteld moet worden door het Algemeen Bestuur MRE. De financiële vertaling van het samenwerkingsakkoord zal plaatsvinden in het Werkprogramma 2020. Daarnaast wordt in verband met het nieuwe samenwerkingsakkoord het Statuut gewijzigd.</p> <p>Binnen het RhcE heeft een heroriëntatie plaatsgevonden. Door focus op wettelijke taken is er meer grip op de financiën en is de afstemming met de deelnemende gemeenten verbeterd. Voor wat betreft de taken en positionering van het RhcE in de toekomst worden diverse scenario's uitgewerkt. Verwachting is dat in 2019 hierin meer duidelijkheid komt.</p> <p>De voorziening Gulbergen is nog niet afgewikkeld, omdat de voormalige stortplaats officieel nog niet gesloten is en de nazorg nog niet is overgedragen aan de Provincie Noord-Brabant. Dit komt, omdat er nog geen overeenstemming is met de provincie over de voorwaarden van sluiting en overdracht. Hierover wordt in 2019 verder onderhandeld.</p>
Risico's	<p>In juli 2018 heeft het Algemeen Bestuur de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen MRE vastgesteld. Hierin is bepaald wat de gemeenschappelijke regeling onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de gemeenschappelijke regeling worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de gemeenschappelijke regeling de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld.</p>
Afbreukrisico van geen deelname	<p>Het risico is dat de gemeente Nuenen c.a. zich buiten sluit als zij niet deelneemt aan de MRE. De MRE is een belangenbehartiger van de regio en weet ook middelen bij anderen (veelal via cofinanciering) los te krijgen.</p>
Alternatieven voor geen deelname	<p>Naast de MRE zijn er allerlei andere vormen van (gemeentelijke) samenwerking mogelijk. Zo werken de gemeenten Eindhoven, Helmond, Son en Breugel, Geldrop-Mierlo, Waalre, Veldhoven, Best, Oirschot en Nuenen c.a. op subregionaal vlak samen binnen het Stedelijke Gebied Eindhoven. De agenda's van de beide samenwerkingsverbanden worden op elkaar afgestemd, zodat er geen sprake is van een overlap.</p>
Bestuurlijke betrokkenheid	<p>Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost Brabant, zijnde de gemeenten: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven,</p>

	Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur: M. Houben (burgemeester), plv. lid: E. Groothoff (raadslid) Raadstafel21: B. van Stiphout en T. Albers (beide raadsleden) Portefeuillehoudersoverleg Economie: H. Tindemans (wethouder) Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit: C. van Brakel (wethouder) Portefeuillehoudersoverleg Transitie landelijk gebied: C. van Brakel (wethouder) Portefeuillehoudersoverleg Energietransitie: J. Pernot (wethouder) Commissie van Advies voor Financiën: J. Pernot (wethouder)	
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks bij begroting (zienswijzeprocedure) en jaarrekening (ter kennisneming); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.	
Financieel belang	Opsplitsing bijdrage	2018
	Algemene bijdrage	85.584
	Stimuleringsfonds	81.308
	Brainport Development	57.636
	Streekarchief	81.252
	Totaal	305.780
	In 2018 is € 11.435,- aan inwonersbijdrage terugontvangen in verband met afstoten van taken.	
Eigen vermogen	2017: 4.037.912 2018: 4.280.060 (voorlopig)	
Vreemd vermogen	2017: 20.344.823 2018: 17.412.699 (voorlopig)	
Resultaat boekjaar	2017: 388.648 2018: 1.005.000 (voorlopig)	

GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven

Doel en openbaar belang	De omgevingsdienst is ingesteld om voor de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de gemeente aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
Algemene visie op en	De ODZOB heeft een relatie met de partners in de GR en andere opdrachtgevers die wordt gekenmerkt door: bereikbaarheid, beschikbaarheid,

beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	snelheid en betrouwbaarheid waar het gaat om de levering van diensten en producten, de beantwoording van vragen en het voldoen aan verzoeken over de fysieke leefomgeving. Wettelijk moeten zogenaamde basismilieutaken waarvoor de gemeente het gevoegd gezag is uitgevoerd worden door de omgevingsdienst. Nuenen heeft ervoor gekozen alle milieutaken (basis- en verzoektaken) door de omgevingsdienst uit te laten voeren.
Veranderingen en ontwikkelingen	<p>ODZOB streeft er naar om in de toekomst voor alle deelnemers de brede WABO- of omgevingstaken te gaan uitvoeren. Nuenen beschouwd de ODZOB op dit moment als uitvoeringsdienst voor de milieutaken ziet voorsnog geen meerwaarde voor de uitvoering van de “brede” Wabo- of omgevingstaken door de ODZOB.</p> <p>De omgevingsdienst ontwikkelt regionaal uitvoeringsbeleid voor diverse (basis)milieutaken. Het regionaal operationeel kader (ROK) handhaving en toezicht is begin 2019 ter vaststelling naar het college gestuurd. Gezamenlijk uitvoeringsbeleid voor vergunningverlening en bodemtoezicht wordt voorbereid. Met de Omgevingswet gaat een deel van de bodembevoegdheden van de provincie over naar de gemeente.</p>
Risico's	<p>De omzet van de ODZOB is goed. Er wordt winst gemaakt. In het geval van een tekort zijn de gezamenlijke deelnemers aan GR daarvoor (financieel) verantwoordelijk.</p> <p>Het gemeentelijk werkprogramma is slechts een klein onderdeel van het totaal uitvoeringsprogramma. Invloed is daardoor slechts beperkt.</p>
Afbreukrisico van geen deelname	<p>Deelname voor wat betreft het basistakenpakket is wettelijk verplicht. Dit geldt niet voor de verzoektaken. ODZOB is er echter op ingericht om ook de uitvoering van verzoektaken voor haar rekening te nemen. Indien dit niet gebeurt is het financieel risico als gevolg daarvan voor de deelnemers van de GR.</p> <p>In 2018 is gebleken dat de ODZOB een positief resultaat heeft gedraaid met het huidige takenpakket. Van uitbreiding hiervan hoeft dan ook geen sprake te zijn.</p>
Alternatieven voor geen deelname	Zoals gezegd is de deelname voor wat betreft het basistakenpakket wettelijk verplicht. Andere vormen van samenwerking worden soms gezocht voor specifieke taken die bij de ODZOB niet aanwezig zijn. Hiervoor wordt een beroep gedaan op andere regiogemeenten of adviesbureaus.
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: lid: J. Pernot (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.	
Financieel belang		2018
		79.105
	Werkprogramma basistaken	96.264
		21.006
	Werkprogramma verzoektaken	45.209
		173.262
	Collectieve taken	-/-10.807
		404.039
	Eindafrekening werkprogramma	
	Opdrachten buiten werkprogramma	
	Tariefcorrectie (indicatie)	
	Totaal	
	<p>In 2018 is de uitkering surplus algemene reserve 2018 van € 1.000,- ontvangen. In 2018 is de tariefcorrectie 2017 van € 17.293,- ontvangen. De uitgaven aan de ODZOB zijn aanzienlijk hoger dan de gezamenlijke milieubudgetten. De ODZOB adviseert bij (ruimtelijke) ontwikkelingen over de (sectorale) milieuaspecten. Deze kosten worden grotendeels gedekt uit grondexploitatie, projecten of via anterieure overeenkomsten verhaald op de initiatiefnemer.</p>	
Eigen vermogen	2017: 1.576.541 2018: 1.514.541 (voorlopig)	
Vreemd vermogen	2017: 5.054.918 2018: 4.254.309 (voorlopig)	
Resultaat boekjaar	2017: 0 2018: 0 (voorlopig)	

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven

Doel en openbaar belang	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van:
-------------------------	--

	<p>brandweezorg, ambulancezorg, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:</p> <ul style="list-style-type: none">• Adequaats te reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven;• Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulpverlening in de regio;• Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook het aanschaffen en onderhouden van gemeenschappelijk materieel en de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot de taak van VRBZO;• Het - samen met GGD BZO - organiseren, coördineren en uitvoeren van ambulancezorg, de bijbehorende procesregistratie en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalsslachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	<p>Op regionale schaal werken aan een veilige leefomgeving voor mensen die er wonen en verblijven. Professionele hulp verlenen als het nodig is. Waarborgen creëren voor fysieke veiligheid en voorbereidingen treffen voor rampenbestrijding en crisisbeheersing.</p> <p>De gemeentelijke brandweer is per 1 januari 2014 overgegaan naar de Veiligheidsregio. De gemeenschappelijke regeling is hierop aangepast.</p>
Veranderingen en ontwikkelingen	<p>Vanwege de ongekende hitte en extreme droogte in 2018 was het aantal branden in de zomermaanden bijna drie keer zo veel als in dezelfde periode in voorgaande jaren. Dit heeft veel gevraagd van met name de brandweer, maar ook van GHOR en bevolkingszorg.</p> <p>In 2018 zijn twee bestuurlijke visies vastgesteld: de visie op crisisbeheersing en de visie doorontwikkeling GHOR</p> <p>In 2018 is het ontwerp-Regionaal Risicoprofiel 2019 vastgesteld en vrijgegeven voor consultatie van de gemeenteraden. Zij kunnen prioriteiten voor het op te stellen beleidsplan aandragen.</p> <p>Er is intensief gewerkt aan de verdere samenwerking van de Gemeenschappelijke Meldkamers van Brabant-Zuidoost en Brabant-Noord waardoor de samenvoeging tot de Meldkamer Oost-Brabant in de vernieuwde locatie in 's-Hertogenbosch in 2019 gerealiseerd kan worden.</p> <p>In 2018 heeft de evaluatie van de Toekomstvisie Brandweezorg plaatsgevonden. De uitkomsten worden in 2019 aan het bestuur</p>

	<p>voorgelegd. Op basis van de evaluatie moet gekomen worden tot een nieuw brandweezorgplan.</p> <p>GGD en VRBZO werken samen op het gebied van shared services en in het bijzonder de huisvesting van ambulancezorg.</p> <p>Daar waar het toegevoegde waarde heeft, wordt samengewerkt met Veiligheidsregio Brabant Noord. In 2018 is samengewerkt rondom de aanschaf van een voertuig: de Multidisciplinaire Commando Unit.</p> <p>Daarnaast is er nauwe samenwerking met betrekking tot de meldkamer, bedrijfsvoering, evenementenbeleid, planvorming en een enkele operationele functionaris.</p> <p>VRBZO werkt daar waar het relevant is samen met de ODZOB, GGD en met MRE. Een actueel thema daarin is de invoering van de Omgevingswet.</p>
Risico's	<p>VRBZO wordt geconfronteerd met kostenstijgingen en afnemende inkomsten die resulteren in een structureel financieel tekort van €1.989.000 voor de periode 2019 – 2021.</p> <p>Dit tekort wordt grotendeels veroorzaakt doordat de indexering voor loonkosten de afgelopen jaren lager is geweest dan de werkelijke loonkostenstijging. Het AB heeft besloten dat de autonome stijging van de loonkosten daarom aanvullend wordt gecompenseerd door gemeenten.</p> <p>Van de structureel geraamde hogere loonkosten van € 1.355.000 compenseren gemeenten dan structureel € 1.014.000 via een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.</p>
Afbreukrisico van geen deelname	Deelname is een wettelijke plicht (Wgr, Wvr).
Alternatieven voor geen deelname	Geen alternatieven.
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: lid: M.J. Houben (burgemeester). Dagelijks bestuur: lid: M.J. Houben (burgemeester).
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening) en halfjaarlijks (1e en 2e samenvatting van de bestuursrapportage); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen over beleid en strategische keuzes binnen de Veiligheidsregio.

	De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling waarborgen de betaling van rente en aflossing van de geldleningen die de Veiligheidsregio heeft gesloten, onder goedkeuring van gedeputeerde staten en volgens regels die het algemeen bestuur heeft vastgesteld. De waarborg geldt naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente van het betreffende kalenderjaar en indien de geldschieters dit wensen onder het doen van afstand van de voorrechten die de wet aan borgen toelaat.	
Financieel belang	Algemene bijdrage	2018 999.080
Eigen vermogen	2017: 7.561.112 2018: 7.390.579 (voorlopig)	
Vreemd vermogen	2017: 44.806.322 2018: 49.117.310 (voorlopig)	
Resultaat boekjaar	2017: 951.982 2018: 772.535 (voorlopig)	

GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang	In stand houden van de GGD om daarmee de gezondheid van de bevolking en preventie van ziekten te bevorderen, alsmede snelle interventies op het gebied van gezondheid te verzorgen. Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten en uitvoering van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de (openbare) gezondheid(szorg). Financiering o.b.v. bijdrage deelnemende gemeenten, bijdragen ziektekostenverzekeraars, ambulancehulpverlening en bijdragen particulieren.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	De gemeente kan profiteren van de professionele kennis en voorzieningen welke de GGD bezit en door de gemeente niet zelfstandig in stand gehouden kunnen worden. Tevens wordt door de samenwerking met de regiogemeenten een schaalgrootte bereikt die een efficiënte en effectieve aanpak mogelijk maakt tegen zo laag mogelijke kosten. Een positieve bijdrage aan de gezondheid van de inwoners van onze gemeente en uitvoering van tal van wettelijke taken.
Veranderingen en ontwikkelingen	Met de GGD zijn nieuwe afspraken gemaakt over de wijze van indexering van het beschikbaar te stellen budget. Tot voor enkele jaren werd daar de zogenaamde Helmondse methode toegepast die uitgaat van een index die opgebouwd is uit het gewogen gemiddelde van de loon en prijs index van de

	<p>voorgaande vier jaren. Vanaf 2012 wordt gebruik gemaakt van het door het CPB berekende indexcijfer voor de consumptieve overheidsbestedingen dat jaarlijks in maart bekend wordt gemaakt. Deze index wordt dan toegepast voor zowel de personele als overige exploitatielasten waarbij geen nacalculatie meer zal plaatsvinden.</p> <p>Daarnaast is er op aangedrongen om in het kader van de noodzakelijke bezuinigingen een vervolg in te zetten op het traject waarbij de taken van de GGD opnieuw onder de loep genomen zullen worden om tot nieuwe afspraken te komen over de invulling van zowel de wettelijke taken als de door de individuele gemeenten afgenomen contracttaken.</p>	
Risico's	<p>De door de gemeenten in 2010 voor het jaar 2012 opgelegde bezuiniging van 10% werd deels ingevuld door efficiënter werken en toepassen van het "nieuwe werken". Deze bezuinigingen hebben geleid tot frictiekosten die in enkele jaren moeten worden teruggebracht.</p> <p>Verder zijn de kosten van de nieuwe huisvesting in de "Witte Dame" te Eindhoven binnen het totale budget gebleven. Door de verkoop van het pand de Callenburg in Helmond wordt een positief saldo verwacht dat dan aan de reserves zal worden toegevoegd en deels aan de gemeenten toe zal komen.</p>	
Afbreukrisico van geen deelname	Geen behartiging van onze belangen op dit gebied en niet kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen waaronder het in stand houden van een GGD.	
Alternatieven voor geen deelname	Het zoeken naar andere instanties die uitvoering kunnen geven aan onze wettelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg. Volledig afzien van geen deelname is geen reële optie i.v.m.de in de Wet Publieke Gezondheid opgenomen eis dat de gemeente een GGD in stand moet houden.	
Bestuurlijke betrokkenheid	<p>De volgende gemeenten behoren tot het werkgebied van de GGD Brabant Zuidoost: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</p> <p>In dit gebied wonen ca. 750.000 mensen.</p>	
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: lid: C.E.P. van Brakel (wethouder).	
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Er vindt in ieder geval terugkoppeling plaats bij de vaststelling van de begroting en wijzigingen daarvan en verder incidenteel als onze vertegenwoordiger bij de GGD dit wenselijk acht.	
Financieel belang	Gemeentelijke bijdrage per inwoner inclusief 1e begrotingswijziging.	2018 385.399

	In 2018 is de afrekening gemeentelijke bijdrage 2017 van € 288,- ontvangen.
Eigen vermogen	2017: 2.554.890 2018: 2.830.000 (voorlopig)
Vreemd vermogen	2017: 12.195.362 2018: 12.663.000 (voorlopig)
Resultaat boekjaar	2017: -128.882 2018: -16.000 (voorlopig)

GR Dienst Dommelvallei te Mierlo

Doel en openbaar belang	De Dienst Dommelvallei is het samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen c.a. en Son en Breugel. In deze dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, belastingen, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning & control voor de drie gemeenten ondergebracht. Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen c.a. de taken met betrekking tot werk en inkomen (sociale zaken en Participatiewet en dienstverlening in deze dienst ondergebracht. Daarnaast voert deze dienst ondersteunende activiteiten (administratie en applicaties) uit met betrekking tot zorg en welzijn (WMO) en jeugd.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	Bij de vorming van de Dienst Dommelvallei is aangegeven dat de dienst moet leiden tot: meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid, minder kosten en goed werkgeverschap.
Veranderingen en ontwikkelingen	In februari 2019 is de herindelingsprocedure, waarin de gemeente Nuenen c.a. was betrokken, beëindigd. Hiermee is een einde gekomen aan de onzekerheid over het voortbestaan van dienst. In 2018 heeft de directie gesproken met diverse partijen om zodoende te bezien of de dienstverlening kon worden uitgebreid. Dit heeft niet tot concrete resultaten geleid en de verwachting is dat dit geen verder vervolg meer krijgt in 2019. Nu er weer toekomstperspectief is voor de dienst, zal in 2019 wordt onderzocht hoe de dienst zich verder kan doorontwikkelen, mede afgezet tegen de bevindingen uit de evaluatie van de samenwerking in 2016. In 2019 gaat bijzondere aandacht uit naar de uitvoering het Programma BetERe Dienstverlening en Bedrijfsvoering dat ten doel heeft de gemeentelijke dienstverlening aan inwoners en ondernemers te verbeteren. Onder andere staat op de planning de invoering van zaakgericht werken.
Risico's	Eventuele overschotten/tekorten worden teruggestort naar of bijbetaald door de

	deelnemende gemeenten.	
Afbreukrisico van geen deelname	Bij geen deelname kunnen geen resultaten van de samenwerking behaald worden.	
Alternatieven voor geen deelname	De werkzaamheden weer zelf als gemeente oppakken of in andere verbanden samenwerkingsmogelijkheden gaan zoeken.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen c.a. en Son en Breugel.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur: M.J. Houben (burgemeester), H. Tindemans (wethouder) en J. Pernot (wethouder). Dagelijks Bestuur: M.J. Houben (burgemeester) en J. van Vlerken (gemeentesecretaris)	
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks bij begroting (zienswijzeprocedure) en jaarrekening (ter kennisneming); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.	
Financieel belang		2018
	Gemeentelijke bijdrage	5.138.979
	De gemeentelijke bijdrage is inclusief de teruggave van € 212.969 op basis van de jaarrekening 2018.	
Eigen vermogen	2017: 157.000 2018: 318.000	
Vreemd vermogen	2017: 4.363.000 2018: 2.614.000	
Resultaat boekjaar	2017: 291.858 2018: 532.844	

GR Werkvoorziening de Dommel (WSD) te Boxtel

Doel en openbaar belang	WSD voert de verplichtingen uit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) uit. Daarnaast verzorgt WSD de re-integratie van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt voor gemeenten in het kader van de Participatiewet.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	WSD is een uitvoeringsorganisatie van de WSW en kan voor alle inwoners met een grote achterstand op de arbeidsmarkt een rol vervullen. In 2018 is geëxperimenteerd met de prototypen door uitvoering te geven aan diverse projecten. Hiermee wordt de toekomstige rol van WSD in beeld gebracht.
Veranderingen en	De WSW is per 1-1-2015 opgehouden te bestaan (er vindt geen nieuwe

ontwikkelingen	instroom plaats). De zittende doelgroep blijft gebruik maken van de WSW. Er vindt gemiddeld jaarlijks 5% uitstroom plaats van de doelgroep. Door middel van het transitiearrangement wordt deze instroom gecompenseerd met trajecten vanuit de Participatiewet.							
Risico's	WSD heeft vanaf 2020 een meerjarenbegroting opgesteld met een negatief financieel resultaat. Vooralsnog vindt aanvulling plaats vanuit het weerstandsvermogen bij WSD. De kans is aanwezig dat WSD aan de deelnemende gemeenten een aanvullende bijdrage vraagt.							
Afbreukrisico van geen deelname	Hoog (bestuurlijk maar ook financieel als je in deze fase zou besluiten om niet meer te deel te nemen aan de gemeenschappelijke regeling).							
Alternatieven voor geen deelname	Aansluiten bij andere gemeenschappelijke regeling of inkoop van diensten.							
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de gemeenten Best, Boxtel, Haaren, Nuenen, Oirschot, Oisterwijk, Meierijstad (alleen het verzorgingsgebied van de voormalige gemeenten Schijndel en Sint-Oedenrode), Son en Breugel, Sint Michielsgestel en Vught.							
Bestuurlijke vertegenwoordiging	De heer R. Stultiëns (Wethouder en DB en AB WSD) en de heer B.M. Wilmar (raadslid en AB WSD).							
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.							
	Naast de bestuurskosten zijn er nog kosten voor 56,9 (2019) geplaatste werknemers omgerekend naar 36 uur per week. Hiervoor wordt een bijdrage van het Rijk ontvangen.							
Financieel belang	<table border="1"> <tr> <td>Bestuurskosten</td> <td>8.580</td> </tr> <tr> <td>WSW bijdrage</td> <td>1.465.782</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>1.474.362</td> </tr> </table>	Bestuurskosten	8.580	WSW bijdrage	1.465.782	Totaal	1.474.362	2018
Bestuurskosten	8.580							
WSW bijdrage	1.465.782							
Totaal	1.474.362							
Eigen vermogen	2017: 26.521.000 2018: 27.350.000							
Vreemd vermogen	2017: 4.915.000 2018: 5.992.000							
Resultaat boekjaar	2017: 2.781.000 2018: 2.997.000							

GR Reiniging Blink te Helmond

Doel en openbaar	Het doelmatig uitvoeren van de afvalinzameling en de reinigingstaken die bij
------------------	--

belang	wet, in het bijzonder de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente zijn opgedragen en/of voortvloeien uit de aan de gemeente op grond van de Gemeentewet toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding, binnen de kaders van het publiekrecht en in samenwerking met een privaatrechtelijke rechtspersoon.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	<p>Actieve bijdrage aan de lokale vertolking van het landelijk beleid inzake preventie van huishoudelijk afval conform het vigerende Landelijk Afvalbeheerplan (LAP), met in acht neming van lokale accenten.</p> <p>Verzekeren van de openbare dienstverlening wat betreft hoogwaardige inzameling en verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, met inbegrip van de uitvoering van reinigingstaken, dit alles binnen de grenzen van haar werkgebied.</p> <p>Zorgdragen voor alle aanverwante activiteiten, zoals sortering, hergebruik en/of nuttige toepassing dan wel recycling van de huishoudelijke afval-/reststromen. Belangrijk is dat de samenwerking zonder winstoogmerk de kernactiviteiten met betrekking tot huishoudelijke afvalstoffen efficiënt en effectief worden uitgevoerd, zoals eerder omschreven, t.w. preventie en projectbeheer, inzameling, reiniging, sortering en overslag, afzet en commercialisatie alsmede implementatie beheers- en controlesystemen in naam en voor rekening van de bij Blink aangesloten gemeenten en eventueel later aangesloten publieke partijen.</p>
Veranderingen en ontwikkelingen	<p>Houdbaarheid van de gemeenschappelijke regeling in de huidige vorm (d.w.z. met een private partij als deelnemer) volgens de nieuwe wet gemeenschappelijke regelingen.</p> <p>Het op 21 februari 2018 door het Algemeen Bestuur van Blink vastgesteld 'Strategisch Meerjarenplan 2018-2022 waarin de strategie en koers van Blink voor de komende jaren is vastgelegd. Het ondernemingsplan is gebaseerd op een tweetal pijlers:</p> <p>Pijler 1: Verdere ontwikkeling van Blink als excellente uitvoeringsorganisatie;</p> <p>Pijler 2: Ontwikkeling en rol van Blink gerelateerd aan de transitie naar een circulaire economie en de rol die gemeenten hierin lokaal en in de regio hebben.</p> <p>In 2018 is vanuit het Strategisch Meerjarenplan een aantal onderzoeken uitgevoerd:</p> <ol style="list-style-type: none">1. GFT-verwerking na 2021;2. Masterplan Milieustraten;3. Versneld behalen van ambities en doelstellingen ten aanzien van het restafval.
Risico's	Risico van beëindiging van deelname in Blink door een of meerdere deelnemers.

	Financieel risico voor deelnemers vanwege het ontbreken van eigen vermogen. Invloed van de private partner Suez.	
Afbreukrisico van geen deelname	Zelfstandige uittreding betekent schadeloos stellen van andere deelnemers. Aanbesteding en samenwerking met een andere afvalinzamelaar leidt tot veel minder flexibiliteit en minder invloed op de dagelijkse bedrijfsvoering.	
Alternatieven voor geen deelname	Aanbesteding van de taken die betrekking hebben op huishoudelijke afvalstoffen en reiniging van verhardingen. Deelname in een andere GR constructie zoals Cure (de gemeenschappelijke regeling van gemeente Eindhoven, Valkenswaard en Geldrop-Mierlo).	
Bestuurlijke betrokkenheid	Naast onze gemeente nemen, nemen de directie van Suez Gemeentelijke Dienstverlening BV en nog zeven andere gemeenten in de regio deel in de gemeenschappelijke regeling.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: lid: J Pernot (wethouder)	
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	<ul style="list-style-type: none"> · Bij het vaststellen van de Begroting Blink; · Bij wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling; · Bij toetreding van nieuwe gemeenten; · 3-jaarlijkse evaluatie van Blink. 	
Financieel belang	Bijdrage Kosten t.b.v. inhuur voertuigen, personeelslasten, overige bedrijfslasten en extra taken.	2018 1.648.442
Vermogenspositie en resultaat boekjaar	De GR Blink beschikt niet over een eigen vermogen en de risico's worden opgevangen door de deelnemende partijen. De resultaten voor de deelnemers worden jaarlijks afzonderlijk afgewikkeld.	

Vennootschappen en coöperaties

NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag	
Doel en openbaar belang	De BNG Bank is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen op het gebied van wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur. De BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De BNG Bank stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden	Het betalingsverkeer van de BNG Bank richt zich specifiek op zakelijke klanten in de publieke sector. De BNG Bank biedt een volledig pallet aan zakelijke producten. Digitaal, efficiënt en veiligheid staan hierbij centraal.

partij					
Veranderingen en ontwikkelingen	Per eind 2018 heeft de BNG Bank duurzame obligaties uitgegeven. De opbrengst hiervan wordt duurzame projectfinanciering alsmede balansfinanciering van de Nederlandse gemeenten en woningcorporaties, die in hun categorie het best scoren op het gebied van duurzaamheid en sociaal beleid.				
Risico's	De BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door de bank uitgegeven schuldpapier heeft een credit rating AAA van Moody's, en AA+ van Standard & Poor's en AA+ van Fitch. Door deze topratings kan de BNG Bank tegen lage prijzen geld aantrekken op de geld- en kapitaalmarkt. Hierdoor kan de bank hun klanten lage tarieven bieden.				
Afbreukrisico van geen deelname	n.v.t.				
Alternatieven voor geen deelname	n.v.t.				
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de aandeelhouders. Dit zijn uitsluitend overheden.				
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Als aandeelhouder: J. Pernot (wethouder).				
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.				
Financieel belang	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;"></td> <td style="text-align: right;">2018</td> </tr> <tr> <td>Het dividend wordt jaarlijks uitgekeerd en heeft betrekking op het voorafgaande boekjaar.</td> <td style="text-align: right;">4.440</td> </tr> </table> <p>De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Gemeente Nuenen bezit 1.755 aandelen à € 2,50 zijnde in totaal € 4.388,-. De dividenduitkering is afhankelijk van de resultaten. Hierbij streeft de BNG niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen.</p>		2018	Het dividend wordt jaarlijks uitgekeerd en heeft betrekking op het voorafgaande boekjaar.	4.440
	2018				
Het dividend wordt jaarlijks uitgekeerd en heeft betrekking op het voorafgaande boekjaar.	4.440				
Eigen vermogen	2017: 4.953.000.000 2018: 4.991.000.000				
Vreemd vermogen	2017: 135.072.000.000 2018: 132.550.000.000				
Resultaat boekjaar	2017: 393.000.000 2018: 337.000.000				

NV Brabant Water te Den Bosch

Doel en openbaar belang	<p>Brabant Water is het drinkwaterbedrijf dat aan 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord-Brabant drinkwater levert en ervoor zorgt dat de klanten altijd en overal in Brabant kunnen rekenen op zuiver en veilig drinkwater. Een verantwoordelijke taak, waarnaar gehandeld wordt. Brabant Water streeft niet naar winst, maar wel naar de beste kwaliteit en dienstverlening.</p> <p>Brabant Water biedt naast drinkwater ook water op maat en gespecialiseerde diensten en advies aan.</p>
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	<p>Brabant Water is als drinkwaterbedrijf primair verantwoordelijk voor het waarborgen van de continuïteit van de waterlevering in haar voorzieningsgebied en de kwaliteit en druk van het geleverde drinkwater.</p>
Veranderingen en ontwikkelingen	<p>Brabant Water levert water uit de beste bronnen en doet er daarbij alles aan om dat ook voor de toekomst veilig te stellen door goed te zorgen voor de waterwingebieden. Belangrijke thema's daarbij zijn duurzaamheid, gezondheid en veiligheid.</p> <p>In 2018 heeft Brabant Water de certificering 100% klimaatneutraal gekregen. Dat wil zeggen dat Brabant Water de productie uitvoert zonder schadelijke bijdrage aan klimaatverandering. Deze certificering daagt Brabant Water uit om verder te verduurzamen. De ambitie voor 2020 is 20% efficiënter omgaan met energie, 20% minder CO2 uitstoten en 20% duurzaam opwekken van energie.</p>
Risico's	n.v.t.
Afbreukrisico van geen deelname	n.v.t.
Alternatieven voor geen deelname	n.v.t.
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de aandeelhouders. Dat zijn de provincie Noord-Brabant en 60 gemeenten.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Als aandeelhouder: M.J. Houben (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.
Financieel belang	De gemeente heeft een belang in Brabant Water N.V. van 22.246 aandelen à € 0,10 (totaal € 2.224,60).
Eigen vermogen	2017: 609.107.000 2018: Nog niet bekend
Vreemd vermogen	2017: 438.726.000 2018: Nog niet bekend
Resultaat boekjaar	2017: 31.167.000 2018: Nog niet bekend

Stichtingen en verenigingen

Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang	Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, (justitiële) overheidsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Het doel is de verbetering van veiligheid en leefbaarheid in de 21 gemeenten in Brabant Zuidoost. Het is van belang om onderscheid te maken tussen het zorg- en veiligheidshuis als professionele netwerkorganisatie en het zorg- en veiligheidshuis als facilitator voor ketenpartners. Het landelijk kader richt zich specifiek op het zorg- en veiligheidshuis als netwerkorganisatie van verschillende partners in de zorg-, de strafrechtketen en gemeenten, gericht op een ketenoverstijgende persoons-, systeem- en gebiedsgerichte aanpak van, of advisering rondom, complexe problematiek. In de rol van facilitator biedt de netwerkorganisatie aan ketenpartners de mogelijkheid om werkplekken te huren in een kantoor. Het zorg- en veiligheidshuis Brabant-Zuidoost is in de kern een smalle organisatie. Haar professionaliteit ligt op het gebied van procesregie, advisering en informatievoorziening.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	De kracht van het zorg- en veiligheidshuis is een goede samenwerking tussen de verschillende organisaties om problemen op het gebied van veiligheid beter aan te pakken. Daarbij behouden alle partners hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden. Problemen worden in een mix van preventie, repressie en zorg aangepakt. Zo wordt geprobeerd potentieel grote problemen klein te houden. De casussen

	<p>worden aangepakt middels de werkwijze Casus Op Maat en de Persoonsgerichte Aanpak.</p> <p>Daarnaast stimuleert en ondersteunt het zorg- en veiligheidshuis de gemeenten om in de toekomst gebruik te maken van het escalatiemodel in de zorg- en veiligheidsketen AVE (aanpak voorkoming escalaties) en dit lokaal te implementeren.</p>
Veranderingen en ontwikkelingen	<p>In 2016 is de rechtsvorm van het Zorg- en Veiligheidshuis gewijzigd en is de Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost opgericht. Besloten werd om hierin deel te nemen.</p> <p>In 2016 is gestart met de methodiek Persoonsgerichte Aanpak (PGA) voor een effectieve aanpak van hotshots (kopstukken/-sleutelfiguren). Deze systeemaanpak richt zich op daders van HIC-feiten, problematische jeugdkopstukken en andere personen die via de driehoek als veiligheidsprobleem zijn aangewezen.</p> <p>In 2016 is in het zorg- en veiligheidshuis de Expertisetafel Radicalisering ingericht. Dit overleg is beschikbaar voor ondersteuning, advies en COM-zaken voor de schaalgrootte Oost Brabant voor wat betreft signalen/cases met betrekking tot radicalisering.</p> <p>Vanaf begin 2018 is de naam gewijzigd in Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost.</p>
Risico's	Alle 21 gemeenten uit de regio nemen deel aan de Stichting en dragen daaraan bij.
Afbreukrisico van geen deelname	Er kan dan geen gebruik worden gemaakt van de voordelen die het zorg- en veiligheidshuis kan bieden, zoals informatie, expertise en menskracht. Bepaalde organisaties hebben ook aangegeven geen capaciteit te hebben om deel te nemen aan overlegstructuren in alle afzonderlijke gemeenten.
Alternatieven voor geen deelname	De gemeente moet dan zelf meer regelen en kan geen beroep meer doen op inbreng van bepaalde maatschappelijke instanties en strafrechtpartners.
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Samenwerking met politie, maatschappelijke en justitiële organisaties.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	<p>Alle gemeenten vaardigen een wethouder zorg of een burgemeester af als lid van het Algemeen Bestuur.</p> <p>Het Algemeen Bestuur kiest uit hun midden weer – per basisteam – een wethouder zorg en een burgemeester als lid van het Dagelijks Bestuur. In 2018 werden de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur door voorzitter burgemeester P. Verhoeven (Heeze-Leende) en wethouder P.J. Looijmans namens de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom.</p>
Frequentie van	Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

terugkoppeling naar de raad		
Financieel belang	Gemeentelijke bijdrage	2018 5.428
Vermogenspositie en resultaat boekjaar	De beide centrumgemeenten (Eindhoven en Helmond) zijn verantwoordelijk voor de financiële jaarrekening, ieder voor hun subregio (regio Eindhoven en Peelregio). Nuenen valt onder regio Eindhoven.	

Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot

Doel en openbaar belang	Inkoopuitgaven maken een zeer groot deel uit van de jaarlijkse begroting. Door samenwerking kunnen gemeenten hun inkoop professionaliseren. Daarnaast vertaalt de kwaliteit van inkoop zich direct in de kwaliteit van producten, diensten en werken. Integer en efficiënt inkopen heeft een positieve uitstraling naar burgers, het bedrijfsleven en de eigen medewerkers. Goed ingerichte inkoopprocessen vergroten het vertrouwen van de samenleving in de manier waarop gemeenschapsgeld wordt besteed.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	De gewijzigde Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012) laat voldoende ruimte over om eigen beleid te voeren op het gebied van inkopen en aanbesteden. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid waarborgt de naleving van wet- en regelgeving, een doelmatige inkoop en bestuurlijke integriteit. Het inkoopbeleid gaat uit van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: openheid, objectiviteit en zorgvuldigheid. Door gebruik te maken van objectieve voorwaarden, kunnen gemeenten de keuze voor een leverancier verantwoorden. Deze helderheid biedt ook voordelen voor ondernemers, die weten waar ze aan toe zijn.
Veranderingen en ontwikkelingen	Sinds 2013 hebben gemeenten te maken met de Aanbestedingswet 2012. Op 1 juli 2016 zijn de wijzigingen op de Aanbestedingswet 2012 in werking getreden. Hiermee zijn de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen opgenomen in de Nederlandse wetgeving. Door de wijzigingen in de Aanbestedingswet hebben we te maken gekregen met wijzigingen in de dagelijkse inkooppraktijk.
Risico's	Door deel te nemen aan BIZOB wordt het risico op juridische procedures door onjuiste inkoop- en aanbestedingstrajecten verkleind.
Afbreukrisico van	De aansluiting bij BIZOB is een keuze voor continuïteit in organisatorische

geen deelname	en personele zin voor de invulling van de inkoopfunctie. Naast het mislopen van de mogelijk gunstigere prijzen en/of hogere kwaliteit, ligt er een afbreukrisico op gebied van efficiencyverbetering, rechtmatigheid en een versterking van de expertise.	
Alternatieven voor geen deelname	In plaats van aansluiting bij BIZOB kan ook gekozen worden voor het volledig intern invullen van de inkoopfunctie. Daarnaast kan een commercieel inkoopbureau worden ingehuurd om gelijksoortige ondersteuning te bieden.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de gemeenten in Zuidoost-Brabant (behoudens Eindhoven, Helmond, Valkenswaard), Schijndel, Veghel en Uden en 3 samenwerkingsverbanden in Zuidoost-Brabant.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Vanuit Dommelvallei + (6 gemeenten) zijn twee stichtingsbestuurders gekozen.	
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.	
Financieel belang	Gebaseerd op het aantal afgenomen dagen 2018: 6 dagen x 42 weken x € 580,- per dag	2018 146.160
	In 2018 is de bestemming resultaat 2018 van € 7.085,- ontvangen.	
Eigen vermogen	2017: 666.145 2018: 786.116 (voorlopig)	
Vreemd vermogen	2017: 575.176 2018: 633.621 (voorlopig)	
Resultaat boekjaar	2017: 321.197 2018: 382.095 (voorlopig)	

Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid en de grondexploitatie hebben een belangrijke invloed op -en samenhang met- de realisatie van de andere beleidsprogramma's van een gemeente. Daarnaast hebben het grondbeleid en de grondexploitatie een grote financiële impact op de algehele financiële huishouding van de gemeente. De eventuele financiële kansen en risico's zijn van belang voor de algemene financiële en reservepositie van de gemeente.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de achtergronden en algemene randvoorwaarden, aandachtspunten, uitgangspunten, kanttekeningen en risico's van het grondbeleid en de grondexploitaties van de gemeente Nuenen c.a. aan de orde.

Raadsbesluiten

De basis voor het huidige gemeentelijke grondbeleid en de grondexploitaties is gelegd in de Nota Grondbeleid 2005-2012 en de Nota Grondbeleid 2012-2018. Daarnaast zijn de raadsbesluiten van "Ruimtebalans naar Masterplan" en "Prioritering projecten en grondexploitatie" uit 2005 relevant geweest voor (een groot deel van) de huidige grondexploitaties. Ook zijn vanaf 2006 tot en met heden diverse raadsbesluiten genomen (herijkingen grondexploitaties, jaarrekeningen, begrotingen, risicoanalyses, etc.), die van invloed zijn op de huidige actuele stand van het grondbeleid en grondexploitaties.

In de Kadernota 2012 is besloten om jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening de grondexploitaties te herzien. Ingeval sprake is van grote tussentijdse wijzigingen wordt de raad hierover geïnformeerd c.q. wordt een voorstel met begrotingswijziging voorgelegd.

Sinds 2017 rapporteren we op een andere wijze over woningbouwprogramma's. Ten opzichte van de bij de jaarrekening herziene en vastgestelde exploitaties rapporteren we meerdere keren per jaar aan de raad op hoofdlijnen over de voortgang, de afwijkingen van grondexploitaties en de ontwikkelingen ten aanzien van de risico's.

Bij de begroting 2019 zijn de grondexploitaties niet herzien ten opzichte van de grondexploitaties behorende bij de jaarrekening 2017.

De meest recente raadsbesluiten zijn:

- Raadsbesluit juli 2018 "vaststelling jaarrekening 2017";
- Raadsbesluit juli 2018 "vaststelling jaarrapportages grondexploitaties";
- Raadsbesluit november 2018 "vaststelling begroting 2019-2022";
- Raadsbesluit december 2018 "Kader grondprijzen en exploitatiebijdragen 2019".

Bestemmingsreserves

De bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves bovenwijkse voorzieningen, sociale volkshuisvesting, parkmanagement en groen voor rood zijn gereed en worden periodiek (parallel met de begroting en jaarrekening) geactualiseerd. Een van de herzieningen als gevolg van de gewijzigde

voorschriften van het BBV betreft de "voeding" en waardering van de (gerealiseerde) voorzieningen in deze bestemmingsreserves. Te zijner tijd wordt u een financiële verordening voorgelegd, waarin de toerekening van bovenwijkse voorzieningen aan (actieve) grondexploitaties is opgenomen.

Voor de stand en prognose van deze bestemmingsreserves wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de bestemmingsreserves in deze jaarrekening 2018.

Bovenwijkse voorzieningen

Met de stortingen (vanuit de diverse projecten) en rente groeit de reserve in de komende jaren. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn bovenwijkse voorzieningen, welke volgen en "veroorzaakt" worden door de uitvoering van de (woningbouw)projecten, te kunnen realiseren. De belangrijkste investering, die in de afgelopen jaren in dit kader is gerealiseerd, is de aanpassing en realisatie van de HOV2 - Europalaan. De komende jaren wordt vooral geïnvesteerd in waterverbindingen en verkeersplannen/mobiliteit.

Sociale volkshuisvesting

Met de stortingen (vanuit de diverse projecten) en rente groeit de reserve in de komende jaren. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn projecten waarin sociale woningbouw(huur) wordt gerealiseerd en die een (financiële) bijdrage nodig hebben voor de haalbaarheid van de ontwikkeling. Deze reserve stimuleert de realisatie van deze sociale huurwoningen.

Parkmanagement

Met de stortingen vanuit de ontwikkelingsprojecten van bedrijventerreinen en rente groeit ook deze reserve in de komende jaren. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn om bijvoorbeeld parkmanagement op Eeneind II Zuid mogelijk te maken. Deze reserve heeft het doel om de kwaliteit en leefbaarheid van de Nuenense bedrijventerreinen in stand te houden en te verbeteren.

Groen voor rood

Met de bijdragen vanuit het project Nuenen West en de rente blijft deze reserve in de komende jaren groeien. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn gericht op het verbeteren van het Dommeldal, dat als gevolg van de woningbouwontwikkeling Nuenen West een kwaliteitsimpuls verdient en dient te verkrijgen.

Financiële uitgangspunten: Besluit Begroting en Verantwoording

Conform de verslagleggingsvoorschriften van het BBV worden, op de balansdatum, voorzieningen gevormd voor bestaande risico's van te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten (art. 44, lid 1b). Deze voorschriften zijn van toepassing op de Bouwgronden in Exploitatie.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Er is nieuwe regelgeving voor de verslaglegging over de jaarcijfers van het grondbedrijf. De 'Notitie grondexploitaties 2016' van de Commissie BBV is zoveel mogelijk reeds vertaald in de actualisatie van de grondexploitaties en deze toelichting op het grondbeleid.

De grondexploitaties zijn ingedeeld conform het BBV. Er is een onderscheid gemaakt in BIE (Bouwgrond In Exploitatie) en nog 4 projecten die onder de rubriek Materieel Vast Actief op de balans worden verantwoord. (voorheen NIEGG-projecten, Niet In Exploitatie Genomen Gronden).

Bouwgronden In Exploitatie (BIE)

Bouwgrond in exploitatie heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitaties in de uitvoeringsfase. In het verleden is in de praktijk een veelheid aan grondontwikkeling gerelateerde projecten geschaard onder het begrip grondexploitaties. Vanuit het belang van eenduidigheid is in de 'Notitie grondexploitaties 2016' van de Commissie BBV voor afbakening van het begrip bouwgrond in exploitatie en de hieraan toe te rekenen kosten gezorgd om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande regels zoals vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening.

Op basis daarvan is gekomen tot de definitie die binnen het BBV voor bouwgronden in exploitatie per 2016 geldt: gronden in eigendom van een gemeente waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Het startpunt van Bouwgrond in Exploitatie is zodoende het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex inclusief de grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.

Het betreft hier een (door de raad vastgestelde) grondexploitatie in "volle" uitvoering door of met medewerking van de gemeente.

Het begrip is van belang voor de wijze waarop het gemeentelijk eigendom wordt beoordeeld en opgenomen in de financiële administratie. Vervaardigingskosten van bouwrijp en woonrijp maken van de locatie worden geactiveerd ofwel bijgeschreven op het balansactief. Activering van de gemaakte kosten is acceptabel, omdat een grondexploitatie geen éénjarig proces is.

Is er sprake van een voorzienbaar negatief resultaat van de grondexploitatie, dan wordt dat verlies onmiddellijk genomen in de vorm van een voorziening. Is er echter sprake van een verwacht positief resultaat van de grondexploitatie, dan wordt het resultaat gewoonlijk genomen voor zover dat met voldoende zekerheid gerealiseerd is (tussentijdse winstneming) of bij voortdurende onzekerheid pas geheel aan het einde van het proces en bij afsluiting van de grondexploitatie (winstneming).

Materieel vast actief (voorheen NIEGG)

Niet in exploitatie genomen (bouw)gronden (NIEGG) zijn met ingang van 1 januari 2016 afgeschaft en vallen in beginsel buiten het ondernemerschap van het grondbedrijf. Ze worden vanaf 2016 als materieel vast actief aangemerkt en verantwoord.

Deze gronden zijn meestal in het verleden anticiperend of strategisch aangekocht. Er is voor deze (bouw)gronden dan nog geen grondexploitatie vastgesteld door de raad. Deze (bouw)grond past echter wel in de gedachten (verwachtingen) voor ontwikkeling en kunnen in de toekomst alsnog worden overgeheveld naar BIE. De overgangperiode hiervoor eindigt 31 december 2019.

Verwachte resultaat grondexploitatie/project

Een grondexploitatie is geen statische, maar vooral een dynamische berekening van verwachte kosten en opbrengsten in combinatie met gerealiseerde kosten en opbrengsten. Het berekenen van een resultaat van een grondexploitatie is geen "exacte wetenschap" en betreft een modellering van de verwachte toekomstige situatie in het project.

Voor grondexploitaties met een verwacht negatief resultaat zijn en worden voorzieningen gevormd. Ieder jaar wordt, bij de jaarrekening, de vereiste omvang van de voorzieningen en het benodigde weerstandsvermogen bepaald. De voorziening voor een grondexploitatie met een verwacht negatief resultaat wordt gevormd op basis van het resultaat op de dan geldende datum van contante waarde. Uiteraard zijn ook de grondexploitaties en projecten met verwachte positieve resultaten “onder voorbehoud” en kunnen deze resultaten, voordat het project is afgerond, nog niet worden besteed. Deze positieve resultaten, en eventuele tussentijdse winstnemingen, zijn onder andere afhankelijk van de te realiseren verkopen van (bouwrijpe) grond.

Uit het oogpunt van doelmatigheid zal het college er naar streven om uitgaven, bedrijfseconomisch verantwoord, niet in een te vroeg stadium te doen en opbrengsten uit verkoop van bouwrijpe grond op het juiste tijdstip te realiseren.

Tenslotte worden bij de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening jaarlijks risicoanalyses uitgevoerd. Door het kwantificeren van de belangrijkste kansen en risico's bij de projecten wordt de benodigde weerstandscapaciteit en gewenst weerstandsvermogen in beeld gebracht.

Tussentijdse winstnemingen

Conform de richtlijnen van het Besluit Begroten en Verantwoorden moet tussentijds winst genomen worden bij positieve grondexploitaties. Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het BBV zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.

Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (bedrijfsleven, fiscaal), waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De Percentage of Completion methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert.

Naar rato van de voortgang van het project wordt tussentijds winst verantwoord. Hierbij wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door de raad zijn vastgesteld. Dit wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Hiermee wordt de totale winst over de individuele grondexploitatie opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Indien nog geen gronden zijn verkocht is er dus nog geen sprake van gerealiseerde winst.

Daarnaast wordt bij de bepaling van de tussentijdse winst rekening gehouden met de risico's die specifiek samenhangen met de nog te realiseren kosten en opbrengsten van de individuele grondexploitaties. Voorbeelden hiervan zijn onzekerheden/risico's over de aanbesteding van een (of meer) infrastructurele voorziening(en), die in een grondexploitatie zijn opgenomen (bouw- en woonrijp maken) of onzekerheden/risico's over de in de betreffende begrotingen van individuele grondexploitatie(s) opgenomen verwachtingen over afzetmogelijkheid of prijs van grond voor te bouwen vastgoed in een dynamisch marktsegment.

Parameters en uitgangspunten grondexploitaties

Rentelasten en –baten in een grondexploitatie

Op grond van de gewijzigde voorschriften vanuit het Besluit Begroting Verantwoording provincies en gemeenten (hierna BBV) is de rente voor de grondexploitaties herberekend, waarbij rekening is gehouden met de verhouding eigen vermogen en vreemd vermogen. Voor 2018 moet hierdoor worden uitgegaan van een gemiddeld rentepercentage over de boekwaarde van die grondexploitaties van 0,81% en voor 2019 en verder van 1,11%.

Grondprijnsbeleid

De Nota Grondbeleid 2012-2018, die in juni 2012 door de raad is vastgesteld, bevatte diverse wijzigingen in het grondprijnsbeleid. Deze grondprijzen worden toegepast als kaders en voorwaarden voor de gemeentelijke uitgifte van (bouwrijpe) grond in (nieuwe) grondexploitaties en projecten. Deze grondprijzen worden jaarlijks bezien en indien nodig geactualiseerd (door een nieuw vast te stellen Kader Grondprijzen en Exploitatiebijdragen). In december 2018 zijn de grondprijzen geactualiseerd en herzien, vastgesteld door de gemeenteraad.

In het jaar 2019 is mogelijke vaststelling van de nieuwe Nota Grondbeleid voorzien. In het jaar 2018 is gestart met de voorbereidingen van de nieuwe Nota Grondbeleid.

Woningbouwprogrammering

Bij de jaarrekening 2018 is een geactualiseerde woningbouwplanning in de grondexploitaties opgenomen.

De gemeente houdt vast aan deze woningbouwplanning en nieuwe projecten zijn alleen mogelijk wanneer aangetoond kan worden dat deze projecten van volkshuisvestelijk belang zijn voor de gemeente. Daarnaast wordt de bestaande woningvoorraad steeds belangrijker. Oude wijken worden aangepakt en verbeterd. Verduurzaming van deze bestaande woningen wordt steeds belangrijker.

Prognoses

Bij raadsbesluit van de vaststelling van de jaarrekening 2017 zijn de prognoses per grondexploitatie / project voor de laatste maal vastgesteld. Zoals is afgesproken wordt eenmaal per jaar, bij het jaarverslag, nagegaan of de vastgestelde prognoses inclusief de daaraan ten grondslag liggende calculaties nog actueel zijn of moeten worden bijgesteld.

In de volgende tabel zijn de resultaten van winstgevende en verlieslatende projecten getoond. De winstgevende projecten en de geprognosticeerde winstneming is uiteraard onder voorbehoud van bijvoorbeeld de daadwerkelijke realisatie van grondverkoop in de projecten.

Adm nr	prjct nr	Exploitatieopzet vast te stellen in Jaarrekening 2018				Laatst vastgestelde exploitatieopzet vastgesteld bij jaarrekening 2017			Actuele Realisatie t/m 2018			
		Exploitatie -kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie resultaat eindwaarde	Nog te nemen resultaat eindwaarde	Exploitatie -kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat	Exploitatie -kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat	
		Bouwgrond In Exploitatie (BIE)										
8.04	4	Luistruik	19.475.962	-28.070.995	-8.595.033	-8.595.033	19.475.962	-28.070.995	-8.595.033	24.263.859	-20.368.793	3.895.066
8.06	5b	Emmastraat	525.114	-1.016.400	-491.286	-491.286	481.248	-1.016.400	-535.152	300.794	0	300.794
8.07	5c	Wederikdreef	441.239	-807.500	-366.261	-366.261	387.026	-807.500	-420.474	80.673	0	80.673
8.70	19	Eeneind II Zuid	10.668.916	-11.033.596	-364.680	-364.680	10.180.871	-11.090.418	-909.547	9.784.933	-9.780.162	4.771
8.47	20	Eeneind West	23.367.162	-27.061.454	-3.694.292	-3.694.292	23.423.794	-25.940.408	-2.516.614	20.324.561	-2.894.508	17.430.053
8.64	26	Eeneind Oost	4.249.436	-5.433.282	-1.183.846	-1.183.846	3.866.993	-5.453.623	-1.586.630	4.014.108	-4.403.997	-389.889
8.80	80	Gerwen ZO	827.850	-2.112.469	-1.284.619	-1.284.619	1.002.396	-2.104.001	-1.101.605	421.975	-2.082.241	-1.660.266
8.34	34	Kapperdoes	2.706.687	-3.412.000	-705.313	-705.313	1.573.615	-3.460.359	-1.886.744	2.602.860	-3.110.000	-507.140
		Resultaat winstgevende projecten	62.262.366	-78.947.696	-16.685.330	-16.685.330	60.391.905	-77.943.704	-17.551.799	61.793.763	-42.639.701	19.154.062

		Exploitatieopzet vast te stellen in Jaarrekening 2018				Laatst vastgestelde exploitatieopzet vastgesteld bij jaarrekening 2017			Actuele Realisatie t/m 2018			
		Exploitatie -kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie resultaat eindwaarde	CW verlies	Exploitatie -kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat	Exploitatie -kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat	
		Verlieslatende projecten binnen BIE										

8.32 / 8.33	14	Nuenen West	83.431.706	-77.618.422	5.813.284	4.234.662	85.128.012	-77.436.133	7.691.879	73.851.932	-14.836.989	59.014.943
		Resultaat verlieslatende projecten	83.431.706	-77.618.422	5.813.284	4.234.662	85.128.012	-77.436.133	7.691.879	73.851.932	-14.836.989	59.014.943

Toelichting projecten

De projecten en grondexploitaties die als onderdeel van de jaarrekening 2018 zijn opgenomen worden met een apart raadsvoorstel en - besluit behandeld, besproken en vastgesteld. Dit voorstel wordt voor dezelfde raadsvergadering geagendeerd als het jaarverslag en jaarrekening 2018. Per project wordt een rapportage opgesteld en bij het raadsvoorstel gevoegd. In deze projectrapportage wordt ingegaan op de kwalitatieve (stand van zaken, voortgang, plangebied) en de kwantitatieve (programma, planning, grondexploitatie, kansen, risico's) aspecten.

Jaarrekening

Balans

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	9	14
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	195	58
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	75	78
Totaal Immateriële vaste activa	279	150
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	29.013	28.772
Investerings met een economisch nut, dekking door heffing	14.148	14.214
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.004	428
Totaal Materiële vaste activa	44.164	43.415
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	7	7
Leningen aan: woningbouwcorporaties	3.213	3.565
Overige langlopende leningen	263	381
Totaal Financiële vaste activa	3.482	3.952
Totaal Vaste activa	47.925	47.517
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	75.403	79.850
Gereed product en handelsgoederen	511	1.012
Totaal Voorraden	75.914	80.862
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	1.544	2.271
Rekening-courantverhouding met het Rijk	1.914	2.165
Overige vorderingen	6.109	5.155
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.567	9.592
Liquide middelen		
Kassaldi	2	1
Banksaldi	403	310

Totaal Liquide middelen	405	311
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	298	410
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	4.038	1.532
Totaal Overlopende activa	4.336	1.942
Totaal Vlottende activa	90.221	92.707
Totaal Activa	138.147	140.224
Passiva		
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	29.944	21.072
Bestemmingsreserve	5.152	4.727
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	3.238	9.009
Totaal Eigen vermogen	38.334	34.807
Vorzieningen.		
Vorzieningen	9.051	8.698
Totaal Voorzieningen.	9.051	8.698
Vaste schulden, met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen van: binnenlandse banken en overige financiële instellingen	44.118	56.690
Waarborgsommen	6	6
Totaal Vaste schulden, met een rente typische looptijd van één jaar of langer	44.124	56.697
Totaal Vaste passiva	91.509	100.202
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	39.500	32.000
Banksaldi.	0	1.878
Overige schulden	3.637	2.074
Totaal Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	43.137	35.953
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	3.333	3.815
Vooruit ontvangen voorschotbedragen van	151	224

overheidslichamen		
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	17	31
Totaal Overlopende passiva	3.501	4.069
Totaal Vlottende passiva	46.638	40.022
Totaal Passiva	138.147	140.224

Omschrijving	2018	2017
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	88.675	92.899

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Het stelsel van baten en lasten wordt toegepast, baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De gemeenteraad heeft de verordening ex artikel 212 Gemeentewet vastgesteld.

Eigen bijdragen van het Centraal Administratiekantoor (CAK)

De wetgever heeft gekozen voor de systematiek dat het CAK de eigen bijdragen vaststelt. Daarmee heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en dus niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Dat betekent dat de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen krijgen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

(Bron: Kadernota rechtmatigheid BBV 2018)

Investeringen algemeen

De volgende algemene afspraken zijn vastgelegd voor waardering van investeringen:

- Er wordt geen rente toegeschreven aan een te activeren investering;
- Toeschrijven van interne uren aan investeringen en deze uren ook activeren vindt alleen plaats indien dit bij de aanvraag van het krediet aangegeven wordt;
- De resultaten als gevolg van de verkoop van investeringen worden verantwoord op het programma waar ook de kapitaallasten van de investering worden verantwoord;
- Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de restwaarde van de investering op nihil gesteld;
- Er wordt gestart met afschrijven het jaar na gereedkomen van het actief;
- Bij lopende investeringen vindt toerekening van rente voor 100% plaats over de boekwaarde op 1 januari.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- de bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Materiële vaste activa

Bij de materiële vaste activa wordt in het BBV onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economisch nut, investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven en die met een maatschappelijk nut.

Vanaf 2017 is het vanuit het BBV verplicht om alle investeringen te activeren. De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Bijdragen van derden zijn op de investering in mindering gebracht. Over het dan resterende bedrag wordt afgeschreven.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, wanneer deze naar verwachting duurzaam is.

Daarnaast zijn sinds 1-1-2016 de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) als materiële vaste activa verantwoord conform BBV. Voorheen waren deze onderdeel van de grondexploitatie. De wet heeft een overgangsbepaling dat uiterlijk 31-12-2019 een marktwaardetoets op deze gronden moet zijn uitgevoerd.

Afschrijvingstabel

In deze tabel zijn de afschrijvingstermijnen opgenomen naar soort van investering:

Afschrijvingstabel investeringen		
Omschrijving	Afschrijvingstermijn in jaren	Toelichting
Gronden en terreinen	0	(wordt niet op afgeschreven)
Woonruimten	40	
Bedrijfsgebouwen	40	
Riolering	60	
Vervoermiddelen	5-10	
Machines, apparaten en installaties	10-15	
Overige materiele vaste activa, waaronder inventarissen	5-10	
Begraafplaatsen	60	

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Flottende activa

Voorraad

Overige grond- en hulpstoffen

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Incourante voorraden worden niet opgenomen.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

Deze gronden zijn gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs. Voor gronden waarvan de in de administratie voorkomende vervaardigingsprijs hoger is dan de actuele waarde is een voorziening gevormd voor het nadelig verschil.

Conform BBV moet tussentijds winst genomen worden bij positieve grondexploitaties. Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het BBV zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot

stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.

Gereed product en handelsgoederen

De voorraad eigen verklaringen is gewaardeerd tegen de laatst bekende verrekenprijzen van de leverancier.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen vermogen

De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De voorziening verliesgevende complexen en de voorziening pensioen voormalige wethouders zijn gebaseerd op basis van de contante waarde.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De vlottende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	9	14
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	195	58
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	75	78
Totaal Immateriële vaste activa	279	150
Totaal Activa	279	150

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2018:

Omschrijving	Balanswaarde 1-1-2018	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Balanswaarde 31-12-2018
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	14	0	0	5	0	0	9
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	58	137	0	0	0	0	195
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	78	0	0	3	0	0	75
Totaal	150	137	0	8	0	0	279

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

In 2018 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar het bereikbaarheidsakkoord, mobiliteitsprojecten, nieuwbouw Mijlpaal en naar een meetsysteem mobiliteit en leefbaarheid.

Materiële vaste activa

Bij de materiële vaste activa wordt in het BBV onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economisch nut en die met een maatschappelijk nut. Investeringen met een economisch nut zijn investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en / of die verhandelbaar zijn.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Activa		
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut	29.013	28.772
Investeringen met een economisch nut, dekking door heffing	14.148	14.214
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.004	428
Totaal Materiële vaste activa	44.164	43.415
Totaal Activa	44.164	43.415

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer:

Omschrijving	Balanswaarde 1-1-2018	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Balanswaarde 31-12-2018
Investeringen met economisch nut							
Gronden en terreinen	10.728	135	0	0	0	0	10.863
Woonruimten	32	0	0	14	0	0	17
Bedrijfsgebouwen	12.682	248	0	619	5	0	12.305
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15	5	0	1	0	0	18
Vervoermiddelen	54	0	0	17	0	0	37
Machines, apparaten en installaties	117	185	0	13	0	0	290
Overige materiele vaste activa	3.342	586	0	249	0	0	3.680
Activa in erfpacht	1.803	0	0	0	0	0	1.803
Totaal Investeringen met economisch nut	28.772	1.159	0	913	5	0	29.013
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven							
Gronden en terreinen	491	0	0	0	0	0	491
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.638	284	0	323	38	0	13.561
Overige materiele vaste activa	86	25	0	14	0	0	96
Totaal investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten	14.214	309	0	337	38	0	14.148

een heffing kan worden geheven							
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	428	733	0	19	139	0	1.004
Totaal investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	428	733	0	19	139	0	1.004
Totaal	43.415	2.201	0	1.270	182	0	44.164

Investerings met economisch nut

Gronden en terreinen

In 2018 zijn gronden aangekocht voor de nieuwe basisschool in Nuenen-West.

Bedrijfsgebouwen

Er is onder andere geïnvesteerd in het aanpassen van de villa die onderdeel is van het gemeentehuis.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2018 is een investering geweest in peilbuizen.

Machines, apparaten en installaties

In 2018 is geïnvesteerd in het brandveilig maken van het Klooster.

Overige materiële vaste activa

Er zijn diverse investeringen geweest voor verschillende zaken op sportparken en ondergrondse containers.

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2018 zijn diverse investeringen gedaan voor de optimalisatie van het rioolstelsel. Verder is er geïnvesteerd in de milieustraat.

Overige materiële vaste activa

In 2018 is een investering geweest in ondergrondse afvalcontainers.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2018 hebben investeringen plaats gevonden met betrekking tot wegen, openbare verlichting en speelvoorzieningen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Activa		
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	7	7
Leningen aan: woningbouwcorporaties	3.213	3.565
Overige langlopende leningen	263	381
Totaal Financiële vaste activa	3.482	3.952
Totaal Activa	3.482	3.952

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2018 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Omschrijving	Balanswaarde 1-1-2018	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Aflossing	Bijdragen van derden	Afwaardering	Balanswaarde 31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen aan:								
- Deelnemingen	7	0	0	0	0	0	0	7
Leningen aan:								
- Woningbouwcorporaties	3.565	0	0	0	352	0	0	3.213
Overige langlopende leningen	381	0	0	0	118	0	0	263
Totaal	3.952	0	0	0	470	0	0	3.482

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Betreft gelden waar een aandelenbezit tegenover staat.

Leningen aan woningbouwcorporaties

Dit zijn leningen die verstrekt zijn aan woningbouwcorporatie Helpt Elkander.

Overige langlopende leningen

In 2018 heeft de jaarlijkse aflossing plaatsgevonden op het HNG depot.

Flottende activa**Voorraad**

Van de voorraad kan het volgende overzichten worden gegeven:

Omschrijving	Balans- waarde 31-12-2017	Vermeer- dering	Vermin- dering	Balans- waarde 31-12-2018
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	85.508	3.993	-9.862	79.639
Gereed product en handelsgoederen	1.012		-501	511
Totaal	86.520	3.993	-10.363	80.150
Voorziening verlies grex	-5.657	113	1.535	-4.235
Saldo (totaal minus voorziening)	80.862	4.106	-8.828	75.914

Het gereed product en handelsgoederen bestaan uit de voorraad trouwboekjes en eigen verklaringen en de gronden Nederwetten Esrand.

Voor het totaal van de bouwgronden in exploitatie zijnde complexen kan van het verloop in 2018 het volgende overzicht worden weergegeven:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1- 2018	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- uitname	Boek- waarde 31-12- 2018	Voorziening dekking verliessaldi	Balans- waarde 31-12- 2018
Luistruik	3.598	298	0	-635	4.531	0	4.531
Emmastraat	283	18	0		301	0	301
Wederikdreef	59	22	0		81	0	81
Eeneind II Zuid	1.087	117	1.199	-78	83	0	83
Eeneind West	18.055	208	833		17.430	0	17.430
Eeneind Oost	-21	24	393	18	-408	0	-408
Nuenen West	62.634	1598	5.217		59.015	-4.235	54.780
Gerwen ZO	225	197	2.082	-617	-1.043	0	-1.043
Kapperdoes	-412	43	138	-156	-351	0	-351
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	85.508	2.525	9.862	-1.468	79.639	-4.235	75.404

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van eind 2018 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een

inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden. De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De grootste risico's ten aanzien van de huidige schattingen en de mogelijke uitkomst daarvan zijn gelegen in het complex Nuenen West.

In afwijking van de notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV is de looptijd van de grondexploitatie Nuenen West langer dan 10 jaar. In de gesloten nieuwe

Samenwerkingsovereenkomst met Nuenen West BV (waar deze grondexploitatie op is gebaseerd) is een afzettingsovereenkomst van 80 woningen per jaar over de resterende projectperiode (2034) en dat de bijbehorende gronden in die periode worden afgenomen. Voor de berekening van het eindsaldo (en het bepalen van verliesvoorziening) is over de gehele looptijd niet gerekend met een indexering op de opbrengsten. Sinds enkele jaren verricht de gemeente geen verwervingen van particuliere eigendommen in het plangebied Nuenen West. Deze verantwoordelijkheid lag en ligt nadrukkelijk bij de contractpartij Nuenen West BV. Hiermee wordt de omvang van het geïnvesteerd vermogen beperkt gehouden. De laatste aankoop van eigendom vanuit contractuele verplichtingen is het voormalige tuincentrum en woning van Coppelmans geweest. Voor het overige zal enkel planbegeleiding en rente het geïnvesteerd vermogen doen toenemen in de aankomende jaren.

Daarnaast is in de nieuwe Samenwerkingsovereenkomst opgenomen dat de gemeente voor vergoeding van het geïnvesteerd vermogen niet meer alleen afhankelijk is van het indienen / verlenen van omgevingsvergunningen. De gemeente zal een vaste jaarlijkse vergoeding, inclusief een vaste rentevergoeding, van BPD Ontwikkeling BV, voorheen Nuenen West BV ontvangen. Tenslotte staat BPD Ontwikkeling BV, waarvan Bouwfonds Project Development (BPD, voorheen Bouwfonds genaamd) de enige aandeelhouder is, garant voor de vaste jaarlijkse vergoedingen. Deze garantie is kracht bij gezet doordat een concerngarantie van Rabo Vastgoedgroep Holding BV onderdeel uitmaakt van de gesloten nieuwe Samenwerkingsovereenkomst.

Hieronder een overzicht van de bouwgronden in exploitatie met de verwachte resultaten. Een negatief bedrag geeft een positief verwacht eindresultaat weer.

Omschrijving complex	Boekwaarde 31-12-2018	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eind- resultaat (nominale waarde)	Geraamd eind- resultaat (contante waarde)
Luistruik	3.895.066	381.488	7.702.202	-3.425.648	-3.164.770
Emmastraat	300.794	224.261	1.016.400	-491.345	-463.005
Wederkdreef	80.673	366.950	813.884	-366.261	-338.369
Eeneind II Zuid	4.771	892.074	1.261.525	-364.680	-350.519
Eeneind West	17.430.053	3.042.600	24.166.945	-3.694.292	-3.481.214
Eeneind Oost	-389.889	235.328	1.029.285	-1.183.846	-1.137.875
Nuenen West	59.014.942	9.579.775	62.781.433	5.813.284	4.234.662
Gerwen ZO	-1.660.266	408.725	33.078	-1.284.619	-1.234.736
Kapperdoes	-507.140	109.456	307.629	-705.313	-691.484
Totaal	78.169.004	15.240.657	99.112.381	-5.702.720	-6.627.310

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12- 2018	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12- 2018	Balanswaarde 1-1- 2018
Vorderingen op openbare lichamen	1.544	0	1.544	2.271
Rekening-courantverhouding met het rijk	1.914	0	1.914	2.165
Overige vorderingen	5.686	423	6.109	5.155
Totaal	9.144	423	9.567	9.592

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	553			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	74	155	134	203
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	479	398	419	349
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	73.688			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	73.688			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	553			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	6.623	14.069	12.291	18.719
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	74	155	134	203

Liquide middelen

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Activa		
Liquide middelen		
Kassaldi	2	1
Banksaldi	403	310
Totaal Liquide middelen	405	311
Totaal Activa	405	311

Overlopende activa

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Activa		
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	298	410
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	4.038	1.532
Totaal Overlopende activa	4.336	1.942
Totaal Activa	4.336	1.942

De specificatie van het verloop van nog te ontvangen bedragen per subsidie:

Omschrijving	Stand 1-1-2018	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand 31-12-2018
Vangnet (het Rijk)	0	269	0	269
Algemene uitkering (het Rijk)	0	20	0	20
Dommel en Aa (overige Nederlandse overheidslichamen)	0	9	0	9
HOV2: subsidie (overige Nederlandse overheidslichamen)	410	0	410	0
Totaal	410	298	410	298

Het grote verschil tussen de bedragen ultimo 2017 en 2018 bij Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen wordt voornamelijk veroorzaakt door de lening die is afgesloten bij de provincie Noord-Brabant.

Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente faciliteert bij een bouwkaavel van een private partij. De gemeente heeft zelf geen grond in haar bezit en dus is veelal sprake van een vordering of schuld op/aan een derde partij. Hieronder worden in het kort de vorderingen weergegeven die de gemeente Nuenen heeft aan derden in het kader van het faciliterend grondbeleid. Nog te verhalen kosten geven kosten weer die de gemeente heeft gemaakt, waarvoor zij op basis van een anterieure overeenkomst nog een vergoeding ontvangt. Nog te factureren geven kosten weer die de gemeente heeft gemaakt, waarvoor zij op basis van een in de toekomst te tekenen anterieure overeenkomst naar alle waarschijnlijkheid een vergoeding ontvangt.

Omschrijving	2018	2017
Nog te verhalen kosten facilitair grondbedrijf	2	3
Nog te factureren facilitair grondbedrijf	22	14
Totaal	24	17

Het gaat hierbij om nog te verhalen kosten van de anterieure overeenkomst van de ontwikkeling van de Vank. Daarnaast om nog te factureren kosten voor mogelijk toekomstige anterieure overeenkomsten met betrekking tot onder andere Kerkakkers, Parkstraat - Voirt, Pastoor Aldenhuijsenstraat.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Een gedetailleerd overzicht is te vinden in paragraaf 'Reserves en voorzieningen' en de daarbij behorende toelichting, die verderop in dit boekwerk zijn opgenomen. Het eigen vermogen bestaat op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	29.944	21.072
Bestemmingsreserve	5.152	4.727
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	3.238	9.009
Totaal Eigen vermogen	38.334	34.807
Totaal Passiva	38.334	34.807

Voorzieningen

Een uitgebreide toelichting over het verloop van de voorzieningen is terug te vinden in paragraaf 'Reserves en voorzieningen'. De voorzieningen bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Passiva		
Voorzieningen.		
Voorzieningen	9.051	8.698
Totaal Voorzieningen.	9.051	8.698
Totaal Passiva	9.051	8.698

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan 1 jaar is als volgt:

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Passiva		
Vaste schulden, met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen van: binnenlandse banken en overige financiële instellingen	44.118	56.690
Waarborgsommen	6	6
Totaal Vaste schulden, met een rente typische looptijd van één jaar of langer	44.124	56.697
Totaal Passiva	44.124	56.697

De rentelast van de langlopende schulden bedraagt € 1.165.029,-

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De samenstelling van deze schulden blijkt uit de financieringsstaat die opgenomen is in de paragraaf financiering.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Passiva		
Netto-flottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	39.500	32.000
Banksaldi.	0	1.878
Overige schulden	3.637	2.074
Totaal Netto-flottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	43.137	35.953
Totaal Passiva	43.137	35.953

Overlopende passiva

Bedragen x €1.000

Balans	2018	2017
Passiva		
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	3.333	3.815
Vooruit ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	151	224
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	17	31
Totaal Overlopende passiva	3.501	4.069
Totaal Passiva	3.501	4.069

*) Nog te betalen bedragen: officiële term voor BBV is Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Deze term is te lang voor in de balans en hebben wij daarom hernoemd naar Nog te betalen bedragen.

De specificatie van het verloop van vooruitontvangen bedragen per subsidie:

Omschrijving	Stand 1-1-2018	Vooruit-ontvangsten	Lasten	Stand 31-12-2018
Voor- en vroegschoolse educatie (het Rijk)	43	0	43	0
Versterkingsgelden radicalisering/jihadisme (het Rijk)	132	0	3	129
Geluidsanering Geldropseweg (het Rijk)	0	23	1	22
Rijk van Dommel en Aa (overige Nederlandse overheidslichamen)	48	0	48	0
Totaal	224	23	95	151

Dit maakt deel uit van het totaal van overlopende passiva.

Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente faciliteert bij een bouwkaavel van een private partij. De gemeente heeft zelf geen grond in haar bezit en dus is veelal sprake van een vordering of schuld op/aan een derde partij. Hieronder worden in het kort de vorderingen weergegeven die de gemeente Nuenen heeft aan derden in het kader van het faciliterend grondbeleid. Nog te verhalen kosten geven kosten weer die de gemeente heeft gemaakt, waarvoor zij op basis van een anterieure overeenkomst nog een vergoeding ontvangt. Nog te factureren geven kosten weer die de gemeente heeft gemaakt, waarvoor zij op basis van een in de toekomst te tekenen anterieure overeenkomst naar alle waarschijnlijkheid een vergoeding ontvangt.

Omschrijving	2018	2017
Vooruitontvangen facilitair grondbedrijf	0	31
Totaal	0	31

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Overeenkomsten

Op grond van artikel 53 BBV nemen wij in de toelichting bij de balans de belangrijke financiële verplichtingen op die niet in de balans zelf zijn opgenomen, maar waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden. Het gaat dan bijvoorbeeld om (langlopende) huurcontracten en leaseovereenkomsten. Nadrukkelijk worden hier dus geen toekomstige rechten genoemd. De bedoeling van dit artikel is om aan te geven, naast de bedragen die al volgens de balans bekend zijn, welke toekomstige uitgaven we verwachten. Als een gemeente veel langlopende verplichtingen is aangegaan geeft de balans een te rooskleurig beeld.

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen:

De garantstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Aard	Dekkings- percentage	Oorspronkelijk bedrag	Restant 1- 1-2018	Restant 31- 12-2018	Betalingen gedurende 2018
Indirecte garantstellingen						
Vaste geldlening U/G	Woonbedrijf	50%	22.000	22.000	22.000	0
Vaste geldlening U/G	Woonzorg Nederland	50%	3.948	3.422	3.158	263
Vaste geldlening U/G	Woningbouwvereniging Helpt Elkander	50%	79.798	67.477	63.516	3.961
Totaal garantstellingen			105.746	92.899	88.675	4.224

Nagenoeg alle overeenkomsten die de gemeente Nuenen heeft afgesloten zijn kortlopend van aard, maximaal 1 jaar. Wel kennen de meeste overeenkomsten een clause dat als niet uiterlijk voor een bepaalde datum – bijvoorbeeld 2 maanden voor het einde van het jaar – de overeenkomst wordt opgezegd deze automatisch doorloopt.

De belangrijke langdurige contracten en verplichtingen van materiële aard zijn hieronder opgenomen:

- Payrolling (raamcontract)
- Deeltaxi/CVV (t/m 2020)
- Leerlingenvervoer
- Wmo Hulpmiddelen
- Hulp bij het huishouden
- Trapliften Wmo
- Medische advisering Wmo, Bijzondere bijstand
- Contracten met zorgaanbieders in het kader van de Jeugdwet en de Wmo
- Afvalverwerking (o.a. Attero, € 450.000,- p/j t/m 31/1/2022)

- Afvalinzameling BLINK (GR, € 1.300.000,- p/j)
- Onderhoud openbare verlichting (€ 55.000,- p/j t/m 2021)
- Beheer openbare verlichting (€ 17.500,- p/j t/m 2022)
- Onderhoud wegmarkeringen (€ 15.000,- p/j t/m 2020)
- Onderhoud elementenverhardingen (€ 80.000,- t/m 2019)
- Onderhoud groen (contract € 602.000,- op basis van de Verordening groenonderhoud, wordt jaarlijks mede op basis van arealen geactualiseerd)
- Maaien bermen/watergangen (contract € 97.250,- , loopt t/m 2018 met optie van 1 jaar verlengen. Van deze optie wordt gebruik gemaakt)
- Snoeien bomen (raamovereenkomst € 146.500,- , loopt t/m 2018 met optie 1 jaar verlengen. Van deze optie wordt gebruik gemaakt)
- Rooien van bomen (raamovereenkomst € 47.000 loopt t/m 2020 met optie 1 jaar verlengen)
- BVC (Boom Veiligheid Controle) en NTO (Nader Technisch Onderzoek aan bomen) raamovereenkomst € 26.000,-
- Dienst Dommelvallei (GR)
- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (GR) (€ 180.000,-)
- Stichting Dorp, Stad en Land voor welstandcommissie, TRK, ontwerpteam (doorlopend, € 35.000,-)
- S&W voor toetsen constructieve gegevens (doorlopend, € 10.000,-)
- Dierennoodopvang (€ 30.000,-)
- Huurcontracten met Helpt Elkander voor basisscholen en peuterspeelzaalwerk. In 2017 zijn twee gebouwen door de gemeente gekocht. Voor twee gebouwen blijft de huurrelatie bestaan.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan bijv. (spaar)verlofaanspraken. Met ingang van 2017 is het individueel keuzebudget ingevoerd en is er geen sprake meer van overlopende rechten op vakantiegeld.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma's

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	481	2.151	-1.670	529	2.396	-1.867	628	2.614	-1.986
Programma 2. Veiligheid & Handhaving	55	1.523	-1.468	55	1.625	-1.570	44	1.852	-1.808
Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	5.552	19.214	-13.661	5.803	19.623	-13.821	5.775	19.707	-13.931
Programma 4. Verenigingen & Accommodaties	376	2.733	-2.358	566	2.686	-2.121	347	2.839	-2.492
Programma 5. Wonen & Leefomgeving	26.967	29.669	-2.702	24.792	27.547	-2.755	16.153	13.196	2.958
Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	4.863	6.288	-1.425	4.924	6.597	-1.673	5.969	7.447	-1.478
Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie	363	2.674	-2.311	393	2.868	-2.475	278	2.888	-2.609
Totaal programma's	38.656	64.252	-25.595	37.062	63.343	-26.281	29.196	50.541	-21.346

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemene uitkering	25.080	0	25.080	25.408	0	25.408	25.464	0	25.464
Dividenden	3	0	3	3	0	3	4	0	4
Lokale heffingen	5.874	178	5.696	5.899	178	5.721	5.911	210	5.701
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	481	-481	0	212	-212	0	0	0
Treasury	1.200	438	761	1.200	438	761	1.389	780	609
Totaal algemene dekkingsmiddelen	32.157	1.097	31.059	32.509	828	31.681	32.768	990	31.778

Onvoorzien, overhead en Vennootschapsbelasting

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Onvoorzien	0	143	-143	0	0	0	0	0	0
Overhead	126	6.809	-6.683	78	7.017	-6.939	185	7.063	-6.878
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	28	-28
Totaal onvoorzien, overhead en Vennootschapsbelasting	126	6.952	-6.826	78	7.017	-6.939	185	7.091	-6.906

Totaal saldo van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Totaal saldo van baten en lasten	70.939	72.301	-1.362	69.649	71.188	-1.539	62.149	58.623	3.526
Totaal saldo van baten en lasten	70.939	72.301	-1.362	69.649	71.188	-1.539	62.149	58.623	3.526

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Mutaties programma 1	500	0	500	616	31	585	562	31	531
Mutaties programma 3	-10	10	-20	-10	10	-20	0	17	-17
Mutaties programma 5	144	0	144	321	63	258	230	696	-466
Mutaties programma 6	115	115	0	219	115	103	26	115	-89
Mutaties programma 7	13	13	0	13	13	0	0	13	-13
Mutaties programma 8	1.987	1.346	642	2.773	2.112	662	1.613	1.848	-234
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.749	1.484	1.265	3.932	2.343	1.588	2.432	2.720	-288

Het geraamde versus het gerealiseerde resultaat

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Resultaat	73.688	73.785	-97	73.581	73.532	49	64.581	61.343	3.238
Het geraamde versus het gerealiseerde resultaat	73.688	73.785	-97	73.581	73.532	49	64.581	61.343	3.238

Het overzicht van baten en lasten per taakveld

Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	69	1.367	-1.298	103	1.496	-1.392	139	1.724	-1.584
0.10 Mutaties reserves	500	0	500	616	31	585	562	31	531
0.2 Burgerzaken	412	784	-372	426	900	-474	489	890	-401
0.4 Overhead	126	6.809	-6.683	78	7.017	-6.939	185	7.063	-6.878
Subtotaal	1.107	8.960	-7.853	1.223	9.444	-8.221	1.375	9.708	-8.332

Programma 2. Veiligheid & Handhaving

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	36	1.041	-1.005	36	1.041	-1.005	30	1.046	-1.016
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	482	-463	19	584	-565	14	806	-792
Subtotaal	55	1.523	-1.468	55	1.625	-1.570	44	1.852	-1.808

Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-10	10	-20	-10	10	-20	0	17	-17
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	34	-34	0	34	-34	0	50	-50
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	32	650	-618	32	672	-640	72	643	-571
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	49	1.919	-1.870	191	2.555	-2.364	203	2.623	-2.421
6.2 Wijkteams	39	719	-680	87	341	-254	108	289	-181
6.3 Inkomensregelingen	5.032	6.253	-1.221	5.093	6.243	-1.150	5.075	6.087	-1.012
6.4 Begeleide participatie	0	1.386	-1.386	0	1.489	-1.489	0	1.510	-1.510
6.5 Arbeidsparticipatie	0	623	-623	0	560	-560	8	538	-530
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	815	-815	0	815	-815	3	661	-658
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	400	3.553	-3.153	400	3.460	-3.060	302	2.689	-2.387
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	2.273	-2.273	0	2.366	-2.366	5	3.509	-3.504
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-20	20	0	0	0	0	11	-11
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	340	-340	0	340	-340	0	344	-344
7.1 Volksgezondheid	0	668	-668	0	749	-749	0	753	-753
Subtotaal	5.542	19.224	-13.681	5.792	19.633	-13.841	5.775	19.724	-13.949

Programma 4. Verenigingen & Accommodaties

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.2 Onderwijshuisvesting	176	1.223	-1.047	64	1.144	-1.080	162	1.226	-1.063
5.1 Sportbeleid en activering	0	109	-109	0	113	-113	0	111	-111
5.2 Sportaccommodaties	199	1.008	-809	502	1.000	-498	185	1.078	-893
5.6 Media	0	393	-393	0	429	-429	0	423	-423
Subtotaal	376	2.733	-2.358	566	2.686	-2.121	347	2.839	-2.492

Programma 5. Wonen & Leefomgeving

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	144	0	144	321	63	258	230	696	-466
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	197	-197	895	731	164	896	711	186
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	93	137	-44	93	137	-44	116	140	-24
8.1 Ruimtelijke ordening	2	498	-496	119	577	-458	142	608	-466
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	25.887	26.557	-670	22.647	23.317	-670	13.978	10.347	3.631
8.3 Wonen en bouwen	985	2.282	-1.296	1.037	2.785	-1.748	1.020	1.390	-369
Subtotaal	27.111	29.669	-2.559	25.113	27.610	-2.497	16.384	13.892	2.492

Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	115	115	0	219	115	103	26	115	-89
2.1 Verkeer en vervoer	75	2.598	-2.523	75	2.763	-2.688	109	2.675	-2.566
2.2 Parkeren	0	4	-4	0	4	-4	0	3	-3
2.5 Openbaar vervoer	0	108	-108	0	143	-143	742	942	-200
7.2 Riolerings	2.284	1.426	858	2.258	1.385	873	2.510	1.572	938
7.3 Afval	2.501	1.753	748	2.589	1.855	734	2.586	1.744	842
7.4 Milieubeheer	3	399	-396	3	448	-445	22	512	-490
Subtotaal	4.978	6.403	-1.425	5.143	6.713	-1.570	5.996	7.562	-1.566

Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	13	13	0	13	13	0	0	13	-13
3.1 Economische ontwikkeling	134	230	-96	134	230	-96	10	106	-96
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	14	8	7	14	8	7	6	7	-1
3.4 Economische promotie	77	145	-68	77	144	-67	80	127	-47
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	12	511	-500	7	557	-550	17	653	-636
5.4 Musea	0	28	-28	0	28	-28	0	2	-2
5.5 Cultureel erfgoed	0	53	-53	0	38	-38	0	23	-23
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	150	1.698	-1.548	185	1.864	-1.679	197	1.970	-1.773
Subtotaal	400	2.687	-2.287	430	2.881	-2.451	310	2.901	-2.591

Programma 8. Financiën & Belastingen

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	1.987	1.346	642	2.773	2.112	662	1.613	1.848	-234
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	-97	97	0	49	-49	0	3.238	-3.238
0.5 Treasury	1.202	438	764	1.202	438	764	1.393	781	613
0.61 OZB woningen	4.708	116	4.592	4.491	116	4.375	4.563	139	4.424
0.62 OZB niet-woningen	1.064	19	1.045	1.306	19	1.287	1.249	22	1.227
0.64 Belastingen overig	78	44	35	78	44	35	67	48	19
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	25.080	0	25.080	25.408	0	25.408	25.464	0	25.464
0.8 Overige baten en lasten	0	624	-624	0	212	-212	0	0	0
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	28	-28
Subtotaal	34.120	2.489	31.631	35.258	2.988	32.270	34.350	6.104	28.246

Totaal

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2018			Begroting 2018			Realisatie 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Totaal	73.688	73.688	0	73.581	73.581	0	64.581	64.581	0
Totaal	73.688	73.688	0	73.581	73.581	0	64.581	64.581	0

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op diverse aspecten van het overzicht van baten en lasten. Achtereenvolgens zal ingegaan worden op:

- Vennootschapsbelasting;
- Begrotingsrechtmatigheid;
- Analyse van het overzicht van baten en lasten (de verschillen tussen de raming en realisatie);
- Onvoorzien;
- Incidentele baten en lasten;
- Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen.

De cijfers in de analyse van het overzicht van baten en lasten sluiten niet aan met het Overzicht van baten en lasten. Dit komt doordat in laatstgenoemd overzicht de algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead, vennootschapsbelasting en mutaties reserves apart in beeld moeten worden gebracht. Deze onderdelen zijn wel gewoon in de programma's opgenomen en daarom in de analyse meegenomen.

De cijfers per taakveld sluiten wel aan bij de tabellen "Wat mag het kosten" in het jaarverslag. Alleen komen er verschillen voor door afronding op duizenden euro's.

Vennootschapsbelasting

Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen ingegaan. Dit houdt in dat vanaf het boekjaar 2016 een fiscale aangifte moet worden ingediend. Voor 1 mei 2017 is de voorlopige aangifte gedaan en voor de definitieve aanslag is uitstel aangevraagd. Voor de aanslag 2017 en 2018 is hetzelfde proces gevolgd als voor 2016. De voorlopige aanslag 2018 is opgelegd door de belastingdienst en is gebaseerd op de aanslag 2016. Over 2018 gaat het om een bedrag van € 27.999,-.

De belastingdienst heeft voor de grondexploitaties en afval inmiddels op de onderdelen waarvoor Vpb-plicht aan de orde is een uitspraak gedaan over de uitgangspunten voor de aangifte. Voor de grondexploitaties is per gemeente een Vaststellingsovereenkomst (VSO) opgesteld. De gevolgen hiervan worden in beeld gebracht en besproken met de belastingdienst. Voor de definitieve aangifte is door de belastingdienst uitstel verleend tot 1 juni 2019.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

"Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, evenals de

balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn".

Wijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog aan de raad worden voorgelegd. Als dit niet meer mogelijk is, zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Toch kan voor de accountant bij de controle vaststaan dat een aantal (begrotings)overschrijdingen binnen de beleidskaders van de raad valt. De toelichting van het BADO zegt hierover:

"Strikt genomen gaat het hier om onrechtmatige uitgaven omdat de overschrijding strijdig is met artikel 189, lid 4 van de Gemeentewet. Deze overschrijdingen (en onderschrijdingen) moeten goed herkenbaar in de jaarrekening worden opgenomen (Kadernota Rechtmatigheid BBV). Door het vaststellen van de jaarrekening waarin die uitgaven wel zijn opgenomen, autoriseert de raad alsnog de betreffende uitgaven.

Het gaat om overschrijdingen waarbij het college bij het doen van de uitgaven binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. Het is in zijn algemeenheid niet de bedoeling dat de accountant deze overschrijdingen betreft bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende accountantsverklaring kan worden gegeven. Wel moet de accountant deze in het verslag van bevindingen, waarvan het college in de jaarrekening heeft gemeld dat ze nog moeten worden geautoriseerd, aan de orde stellen. De accountant moet daartoe in elk geval aangeven of het overzicht ex artikel 28 BBV volledig is of niet." De toets op rechtmatigheid richt zich op de beschikbare uitgavenbudgetten en de in werkelijkheid gedane uitgaven. Uit het overzicht baten en lasten op de voorgaande pagina's, en hieronder gecomprimeerd weergegeven, blijkt dat er bij 6 programma's een overschrijding op de lasten is. De bedragen in onderstaande tabel moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting 2018	Realisatie 2018	Saldo 2018
Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	-9.444	-9.708	264
Programma 2. Veiligheid & Handhaving	-1.625	-1.852	227
Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	-19.633	-19.724	91
Programma 4. Verenigingen & Accommodaties	-2.686	-2.839	152
Programma 5. Wonen & Leefomgeving	-27.610	-13.892	-13.718
Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	-6.713	-7.562	850
Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie	-2.881	-2.901	19
Programma 8. Financiën & Belastingen	-2.940	-2.866	-74
Totaal	-73.532	-61.343	-12.189

1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening (€ 264.000,-)

De overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt door het taakveld Bestuur. De kosten gemeenteraad waren hoger dan begroot, wat hoofdzakelijk veroorzaakt is door de verhoging van de vergoeding voor raadsleden van kleine gemeenten. Daarnaast is een storting in de voorziening wethouderspensionen gedaan. Deze is gebaseerd op actuariële berekeningen en is niet vooraf te begroten.

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

2. Veiligheid & Handhaving (€ 227.000,-)

De overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt op het taakveld Openbare orde en veiligheid. Aan dit taakveld zijn veel meer salariskosten toegerekend dan begroot. Dit betreft een andere verdeling van de totale personele kosten en niet om een overschrijding op de totale personele lasten.

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd (€ 91.000,-)

De overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt op de taakvelden Samenkracht en burgerparticipatie maar vooral Maatwerkdienstverlening 18-. Vooral op de jeugdhulp is er een forse overschrijding.

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

4. Verenigingen & Accommodaties (€ 152.000,-)

De overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt op de taakvelden Onderwijshuisvesting en Sportaccommodaties. Er zijn onderhoudskosten aan schoolgebouwen gemaakt omdat de gebouwen in Gerwen en aan de Ouwlandsedijk nog in eigendom van de gemeente zijn. De beide schoolbesturen hebben de kosten terugbetaald. Dit veroorzaakt een overschrijding op de lasten, maar is per saldo binnen budget. Daarnaast zijn de exploitatiebaten en -lasten apart verantwoord, maar waren deze gesaldeerd begroot. Dit veroorzaakt een overschrijding op de lasten. Per saldo is de exploitatie binnen budget gebleven.

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer (€ 850.000,-)

De overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt op de taakvelden Openbaar vervoer, Riolering en Milieubeheer. Voor openbaar vervoer is de afwikkeling van het project HOV2 Europalaan verwerkt. Hiertegenover staan inkomsten vanuit subsidie van de provincie (€ 742.000). Daarnaast is de storting in de voorziening riolering veel hoger dan begroot. Dit is een gevolg van lagere lasten (o.m. energie) en hogere baten uit rioolheffing. Tot slot zijn meer kosten gemaakt bij milieu in verband met fijnstofmetingen en extra inzet van de ODZOB bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

7. Economie, Toerisme & Recreatie (€ 19.000,-)

De lichte overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt op het taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie. Het betreft een verschuiving met programma 8 (storting onderhoudsvoorziening).

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

Analyse overzicht van baten en lasten**Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening**

1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2018		- 8.806.000
Realisatie 2018		- 8.864.000
Saldo excl. mutaties reserves		-58.000
Mutaties reserves (saldo)		-54.000
Verklaring van het saldo		-112.000
Omschrijving		
Lasten bestuur		
Rijk van Dommel en Aa	I	-22.000
De uitgaven zijn minder dan begroot omdat de gebiedsmarketeer geen projectkosten heeft gemaakt. Zie ook baten.		
Kosten gemeenteraad: vergoedingen	I	-70.000
De kosten gemeenteraad waren hoger dan begroot, wat hoofdzakelijk veroorzaakt is door de verhoging van de vergoeding voor raadsleden van kleine gemeenten. Extra kosten € 62.000. Hiervoor hebben we in de algemene uitkering gemeentefonds extra geld ontvangen, zie programma 8.		
B&W en burgemeester: salarissen	I	-59.000
De sociale lasten zijn hoger dan begroot omdat de eindejaarsuitkeringen niet begroot waren en er een arbeidsongeschiktheidsuitkering is toegekend.		
Voorziening wethouderspansioenen	I	-107.000
De hoogte van de voorziening wethouderspansioenen wordt bepaald op basis van actuariële waardeberekeningen. Bij deze berekeningen is een rekenrente gehanteerd van 1,577%. Vorig jaar bedroeg deze 1,648%. De daling van de rekenrente leidt tot een toename van de benodigde voorziening. Daarnaast moest worden bijgestort vanwege toekenning van een verlengde arbeidsongeschiktheidsuitkering.		
Intergemeentelijke samenwerking	I	11.000
Terugstorting door MRE in verband met afstoten taken		
Overige verschillen	I	19.000
Totaal lasten bestuur		-228.000
Baten bestuur		
Rijk van Dommel en Aa	I	37.000
Gemeente Nuenen beheert de kas van de 5 deelnemende gemeenten binnen het Rijk van Dommel en Aa. Indien er budget overblijft vloeit dit niet terug naar de algemene reserve van de gemeente Nuenen. Het geld is ook niet van Nuenen maar van de deelnemende gemeenten. Het overschot wordt verklaard door middelen die in het voorgaande jaar niet zijn uitgegeven. Zie ook lasten.		
Overige verschillen	I	-1.000
Totaal baten bestuur		36.000

Lasten burgerzaken		
Verkiezingen	I	29.000
De uitgaven voor de verkiezingen van de gemeenteraad en het lokale referendum zijn lager dan begroot. Dit komt doordat er minder promotionele activiteiten waren dan verwacht.		
Dienstverlening	I	31.000
In 2018 zijn alleen kleinschalige verbeteringen van dienstverlening doorgevoerd in afwachting van keuzes rond de invoering van zaakgericht werken.		
Salarissen taakveld 0.2 Burgerzaken	I	39.000
Verschil tussen geraamde en werkelijke salariskosten toegerekend aan dit taakveld. Betreft verschuiving tussen taakvelden.		
I&A kosten taakveld 0.2 Burgerzaken	I	-67.000
zie toelichting hieronder bij Dienst Dommelvallei		
Overige verschillen	I	-22.000
Totaal lasten bestuur		10.000
Baten burgerzaken		
Leges burgerlijke stand	I	28.000
Overige verschillen	I	35.000
Totaal baten burgerzaken		63.000
Lasten overhead		
Personele kosten (lasten)	I	155.000
	S	38.000
Salariskosten: € 115.000		
Meerdere jaren heeft de organisatie in het teken gestaan van de fusie met de gemeente Eindhoven. Reden om bepaalde taken uit te voeren met tijdelijk personeel, in plaats van direct de functie in te vullen met vast personeel. Dit heeft ervoor gezorgd dat ± € 71.000 aan kosten incidenteel lager zijn uitpakend dan vooraf begroot. Daarnaast is er een voordeel ontstaan omdat de organisatie geen gebruik heeft te hoeven maken van de projectcapaciteit (begroot ± € 40.000 voor kosten inhuur).		
Overige personeelskosten: € 39.000		
Er was een bedrag van ± € 38.000 geraamd voor het cafetariamodel. Dit bestaat niet meer, maar is onderdeel van het IKB geworden, daarom kunnen deze gelden structureel worden afgeraamd.		
Opleiding en vorming: € 39.000		
Er zijn minder opleidingskosten gemaakt in 2018 dan vooraf verwacht.		
Personele kosten doorberekend naar taakvelden	I	-110.000
De personele kosten worden doorbelast naar de taakvelden. Het BBV schrijft voor dat de werkelijke salariskosten op de taakvelden moeten drukken. Hierbij ontstaan altijd verschuivingen tussen de taakvelden (en dus de programma's). Onder de streep is het budgettair neutraal.		
Bijdrage aan GR Dienst Dommelvallei	I	212.000
De jaarrekening 2018 van Dienst Dommelvallei heeft een positief resultaat, dat aan de deelnemende gemeenten is terugbetaald.		
Dienst Dommelvallei salariskosten	I	-85.000

Er zijn minder salariskosten direct doorbelast naar taakvelden dan begroot, zodat op deze overheadpost een nadeel is van € 85.000.		
Dienst Dommelvallei - doorbelasting kosten I&A naar taakvelden	I	209.000
Voorheen werd de bijdrage aan de GR Dienst Dommelvallei in zijn geheel op overhead verantwoord. Op grond van de BBV-regels mag dit niet en moet deze worden verdeeld over de betreffende taakvelden. Omdat dit niet zo begroot was ontstaat een voordeel op het taakveld overhead en een nadeel op andere taakvelden, o.m. 0.2 Burgerzaken, 0.4 Overhead, 8.3 Wonen en bouwen.		
I&A kosten taakveld 0.2 Burgerzaken	I	-30.000
zie toelichting hierboven bij Dienst Dommelvallei		
Huisvesting gemeentehuis		
De telefonielasten zijn lager dan geraamd (€ 30.000) en daarnaast zijn er wat kleinere overschrijdingen (€ 9.000). Het is nog onzeker of er ook structureel voordeel is, er komt een nieuwe aanbesteding (landelijk contract).	I	39.000
Er is een aanvullende storting gedaan in de voorziening onderhoud gebouwen op grond van het nieuwe beheerplan gebouwen. Daarvan is € 74.000 voor het gemeentehuis. De extra storting was begroot op stelpost beleidsvoornemens in programma 8. Per saldo budgettair neutraal.	S	-74.000
Facilitaire zaken algemeen	I	-27.000
Meer post en mailingen en hogere kosten van verzending. Daarnaast zijn er elektrische fietsen aangeschaft.		
Overhead afval en riolering	I	-45.000
Dit betreft voornamelijk een afwijking op de overhead van afval. Dit komt doordat er meer salariskosten aan het taakveld afval zijn toegerekend dan begroot.		
Saldi kostenplaatsen	I	-282.000
Doordat er in 2018 minder directe salariskosten zijn toegerekend aan de grondexploitatie dan begroot, blijft ook de doorbelasting van de overhead aan de grondexploitatie achter ten opzichte van de begroting. Dit zorgt voor een nadelig effect op taakveld overhead.		
Overige verschillen		-46.000
Totaal lasten overhead		-46.000
Baten overhead		
Personele baten en lasten (baten)	I	96.000
We hebben een medewerker gedetacheerd, opbrengsten € 80.000, wat niet begroot was. Daarnaast waren er € 16.000 meeropbrengsten door medewerkers extra uren te detacheren.		
Overige verschillen	I	11.000
Totaal baten overhead		107.000
Mutaties reserves		
Er is minder onttrokken aan de reserve I&A dan begroot, conform de jaarrekening van GR Dienst Dommelvallei. De bijdrage aan Dienst Dommelvallei is ook lager dan begroot.	I	-54.000
Totaal		-112.000

Programma 2. Veiligheid & Handhaving

2. Veiligheid & Handhaving	I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2018		- 1.570.000
Realisatie 2018		- 1.808.000
Saldo excl. mutaties reserves		-238.000
Mutaties reserves (saldo)		0
Verklaring van het saldo		-238.000
Omschrijving		
Lasten crisisbeheersing en brandweer		
Overige verschillen	I	-5.000
Totaal lasten crisisbeheersing en brandweer		-5.000
Baten crisisbeheersing en brandweer		
Overige verschillen	I	-6.000
Totaal baten crisisbeheersing en brandweer		-6.000
Lasten openbare en veiligheid		
Salarissen taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid	I	-212.000
Verschil tussen geraamde en werkelijke salariskosten toegerekend aan dit taakveld. Betreft verschuiving tussen taakvelden en een doorbelasting naar de grondexploitatie. Op de totale salariskosten in de exploitatie kan een verschil ontstaan als de doorbelasting naar de grondexploitatie afwijkt van de raming.		
Overige verschillen	I	-10.000
Totaal lasten openbare en veiligheid		-222.000
Baten openbare en veiligheid		
Overige verschillen	I	-5.000
Totaal baten openbare en veiligheid		-5.000
Totaal		-238.000

Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd

3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2018		- 13.821.000
Realisatie 2018		- 13.931.000
Saldo excl. mutaties reserves		-110.000
Mutaties reserves (saldo)		3.000
Verklaring van het saldo		-107.000
Omschrijving		
Baten openbaar basisonderwijs		
Overige verschillen		0
Totaal baten openbaar basisonderwijs		0
Lasten openbaar basisonderwijs		
Overige verschillen		-17.000
Totaal lasten openbaar basisonderwijs		-17.000
Lasten onderwijsbeleid en leerlingenzaken		
Bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs (lasten)	I	-26.000
De kosten van bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs worden doorberekend aan het schoolbestuur, zie ook baten.		
Peuteropvang	I	64.000
De rijksbijdrage gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid mocht voor 3 jaar gereserveerd worden, naast de reguliere kosten zijn er geen extra inspanningen voor gedaan.		
Overige verschillen	I	-9.000
Totaal lasten onderwijsbeleid en leerlingenzaken		29.000
Baten onderwijsbeleid en leerlingenzaken		
Bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs (baten)	I	27.000
De kosten van bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs worden doorberekend aan het schoolbestuur, budgettair neutraal, zie ook lasten.		
Overige verschillen	I	13.000
Totaal baten onderwijsbeleid en leerlingenzaken		40.000
Lasten samenkracht en burgerparticipatie		
Vluchtelingen en nieuwkomers	I	-27.000
Door grotere toeloop is er meer werk ontstaan bij bevolking. Hierop is extra geld uitgegeven.		
Collectief vervoer	S	-26.000
De verwachte volumedaling van het aantal deelnemers is niet uitgekomen, er is zelfs een stijging van het aantal deelnemers aan de Taxibus. Daarbij is ook de begroting niet aangepast op tariefsverhogingen in 2017 en 2018. Dit alles veroorzaakte in 2018 net als in 2017 een tekort op de begroting. Wij stellen dan ook voor	I	-10.000

om structureel de begroting 2019 en verder te verhogen met € 26.000. Daarnaast is € 10.000 overschreden op het project Slimme mobiliteit (incidenteel nadeel).		
Wijkaccommodaties	S	-22.000
Er is een aanvullende storting gedaan in de voorziening onderhoud gebouwen op grond van het nieuwe beheerplan gebouwen. Daarvan is € 22.000 voor wijkaccommodaties. De extra storting was begroot op stelpost beleidsvoornemens in programma 8. Per saldo budgettair neutraal.		
Overige verschillen	I	16.000
Totaal lasten samenkracht en burgerparticipatie		-69.000
Baten samenkracht en burgerparticipatie		
Overige verschillen	I	12.000
Totaal baten samenkracht en burgerparticipatie		12.000
Lasten wijkteams		
CMD/Eerstelijnsloket	S	25.000
Dit budget is bedoeld voor maatwerk of om extra expertise in te kunnen zetten. In 2018 is dat niet noodzakelijk geweest. We stellen voor dit budget gedeeltelijk structureel af te ramen.	I	26.000
Overige verschillen	I	2.000
Totaal lasten wijkteams		53.000
Baten wijkteams		
Overige verschillen	I	21.000
Totaal baten wijkteams		21.000
Lasten inkomensregelingen		
Bijstandsbesluit zelfstandigen (lasten)	I	52.000
Er zijn in 2018 geen verstrekkingen Bbz geweest voor Bedrijfskrediet. Daarnaast vrijwel geen toekenning Bbz-levensonderhoud. Deze regeling is deels declarabel bij het rijk, zie ook baten.		
Bijstandsverlening	I	72.000
Aan uitkeringen is iets minder uitgegeven dan begroot, terwijl iets meer uitgegeven is aan loonkostensubsidies. Ook de regelingen IOAW en IOAZ zijn iets minder uitkeringen betaald.		
Overige verschillen	I	32.000
Totaal lasten inkomensregelingen		156.000
Baten inkomensregelingen		
Bijstandsbesluit zelfstandigen (baten)	I	-20.000
Doordat de Bbz-uitgaven veel lager waren dan begroot in 2018 (zie lasten) kunnen wij ook minder declareren bij het rijk. Daarom zijn ook de baten lager dan begroot.		
Overige verschillen	I	2.000
Totaal baten inkomensregelingen		-18.000
Lasten begeleide participatie		
Overige verschillen	I	-21.000
Totaal lasten begeleide participatie		-21.000

Lasten arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk		
Re-integratie (Participatiebudget)	I	29.000
Geringe afwijking in de uitgaven van re-integratie t.o.v. de raming houdt verband met lager aantal aanvragen in 2018 en groter aandeel van doelgroep waar geen re-integratie voor mogelijk is.		
Overige verschillen	I	-7.000
Totaal lasten arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk		22.000
Baten arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk		
Overige verschillen	I	8.000
Totaal baten arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk		8.000
Lasten maatwerkvoorzieningen (WMO)		
Wmo - Woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen, rolstoelen	I	143.000
- De kosten voor de rolstoelen waren € 16.000 lager dan begroot door regionale aanbesteding en minder verstrekte rolstoelen. - Op vervoersvoorzieningen is € 22.000 over. - Op woonvoorzieningen is er een overschot van € 105.000. Er zijn geen grote woningaanpassingen geweest in 2018. Bij woningaanpassingen blijft het altijd een risico dat er te weinig budget is als er grote aanpassingen binnen komen. Het overschot is incidenteel.		
Overige verschillen	I	12.000
Totaal lasten maatwerkvoorzieningen (WMO)		155.000
Baten maatwerkvoorzieningen (WMO)		
Overige verschillen	I	3.000
Totaal baten maatwerkvoorzieningen (WMO)		3.000
Lasten maatwerkdienstverlening 18+		
Wmo - Hulp bij het huishouden	I	-157.000
Vershil komt door een 3 tal tariefswijzigingen die het afgelopen jaar zijn doorgevoerd.		
Wmo - Begeleiding	I	828.000
We zien dat het transformatieproces, zoals vermeld in de monitor sociaal domein Q1 t/m Q3, zich doorzet waardoor de kosten voor Wmo-begeleiding t.o.v. de begroting 2018 minder zijn. Ondanks een stijgende Wmo-vraag als gevolg van de vergrijzing zijn wij beter in staat om in het voorliggend veld te acteren.		
Schuldhulpverlening en armoedebestrijding	I	49.000
In het budget zit de raming voor het noodfonds dat slechts marginaal is aangesproken in 2018 (zie monitor sociaal domein). Daarnaast is er minder een beroep gedaan op de diensten van de Kredietbank West-Brabant (Breda).		
Maatwerk chronisch zieken	I	51.000
Over 2018 was het budget toereikend. De toekenningen over 2017 zijn pas later opgestart en pas in 2018 uitgekeerd. Het budget vanuit 2017 dat daartoe was gereserveerd was te hoog, in de aanloop zijn over 2017 nog niet veel aanvragen ingediend. Daarom zijn de uitgaven nu eenmalig lager dan begroot.		
Totaal lasten maatwerkdienstverlening 18+		771.000
Baten maatwerkdienstverlening 18+		
Wmo eigen bijdragen	I	-110.000

Er worden minder eigen bijdragen geïnd door de stapeling van kosten; daarom kan niet voor iedere voorziening het volledige bedrag geïnd worden. Een uitgebreidere toelichting staat in de monitor sociaal domein.		
Overige verschillen	I	12.000
Totaal baten maatwerkdienstverlening 18+		-98.000
Lasten maatwerkdienstverlening 18-		
Jeugdhulp	I	-1.143.000
De stijging van de kosten voor jeugdhulp in 2018 heeft een aantal oorzaken: - de aantallen t.o.v. 2017 zijn gestegen; - de kosten van de nieuwe bekostigingssystematiek (nieuwe PDC) konden op voorhand niet goed worden ingeschat; - in 2018 zijn wij geconfronteerd met facturen van een aantal zorgaanbieders over 2016 en 2017. Deze facturen gaan ten laste van boekjaar 2018, terwijl in de begroting hier geen rekening mee is gehouden.		
Totaal lasten maatwerkdienstverlening 18-		-1.143.000
Baten maatwerkdienstverlening 18-		
Overige verschillen	I	5.000
Totaal baten maatwerkdienstverlening 18-		5.000
Lasten geëscaleerde zorg 18+		
Overige verschillen	I	-11.000
Totaal lasten geëscaleerde zorg 18+		-11.000
Lasten geëscaleerde zorg 18-		
Overige verschillen	I	-4.000
Totaal lasten geëscaleerde zorg 18-		-4.000
Lasten volksgezondheid		
Overige verschillen	I	-4.000
Totaal lasten volksgezondheid		-4.000
Mutaties reserves		3.000
Totaal		-107.000

Programma 4. Verenigingen & Accommodaties

4. Verenigingen & Accommodaties	I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2018		- 2.121.000
Realisatie 2018		- 2.492.000
Saldo excl. mutaties reserves		-371.000
Mutaties reserves (saldo)		0
Verklaring van het saldo		-371.000
Omschrijving		
Lasten onderwijshuisvesting		
Huisvesting basisonderwijs	I	-66.000
Er zijn onderhoudskosten aan schoolgebouwen gemaakt omdat de gebouwen in Gerwen en aan de Ouwlandsedijk nog in eigendom van de gemeente zijn. De beide schoolbesturen hebben de kosten terugbetaald, zie hierboven bij de baten.		
Overige verschillen	I	-16.000
Totaal lasten onderwijshuisvesting		-82.000
Baten onderwijshuisvesting		
Huisvesting basisonderwijs	I	83.000
De schoolbesturen hebben de werkelijke onderhoudskosten terugbetaald. Zie ook hieronder bij de lasten.		
Overige verschillen	I	16.000
Totaal baten onderwijshuisvesting		99.000
Lasten sportbeleid en activering		
Overige verschillen	I	2.000
Totaal lasten sportbeleid en activering		2.000
Lasten sportaccommodaties		
Sporthal de Hongerman	S	-50.000
Bij de Hongerman was een gesaldeerd bedrag opgenomen voor de exploitatie. We moeten echter de baten (huurinkomsten) en lasten apart opnemen. Per saldo is de exploitatie binnen budget gebleven.		
Gymzalen	I	28.000
Kosten van de gymzalen die in rekening gebracht worden door de beheerder waren lager dan begroot.		
Er is een aanvullende storting gedaan in de voorziening onderhoud gebouwen op grond van het nieuwe beheerplan gebouwen. Daarvan is € 37.000 voor sportzalen. De extra storting was begroot op stelpost beleidsvoornemens in programma 8. Per saldo budgettair neutraal.	S	-37.000
Overige verschillen	I	-19.000
Totaal lasten sportaccommodaties		-78.000
Baten sportaccommodaties		
Sporthal de Hongerman	S	50.000

Bij de Hongerman was een gesaldeerd bedrag opgenomen voor de exploitatie. We moeten echter de baten (huurinkomsten) en lasten apart opnemen. Per saldo is de exploitatie binnen budget gebleven.		
Sportparken	I	-356.000
Er was een bijdrage vanuit de reserve grondexploitatie begroot voor het hybrideveld Gerwen. Het veld is nog niet definitief opgeleverd, zodat de dekking vanuit de reserve ook nog niet is gerealiseerd. Dit schuift door naar 2019 (zie ook overzicht van investeringen en projecten). Budgettair neutraal, zie ook mutaties reserves programma 8.		
Overige verschillen	I	-11.000
Totaal baten sportaccommodaties		-317.000
Lasten media		
Overige verschillen	I	5.000
Totaal lasten media		5.000
Totaal		-371.000

Programma 5. Wonen & Leefomgeving

5. Wonen & Leefomgeving	I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2018		-2.755.000
Realisatie 2018		2.958.000
Saldo excl. mutaties reserves		5.713.000
Mutaties reserves (saldo)		-724.000
Verklaring van het saldo		4.989.000
Omschrijving		
Lasten beheer overige gebouwen en gronden		
Salarissen taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	I	43.000
Vershil tussen geraamde en werkelijke salariskosten toegerekend aan dit taakveld. Betreft verschuiving tussen taakvelden en een doorbelasting naar de grondexploitatie. Op de totale salariskosten in de exploitatie kan een verschil ontstaan als de doorbelasting naar de grondexploitatie afwijkt van de raming. Een deel van de vacatureruimte die op dit taakveld was begroot is niet ingevuld in 2018.		
Overige verschillen	I	-23.000
Totaal lasten beheer overige gebouwen en gronden		20.000
Baten beheer overige gebouwen en gronden		
Overige verschillen	I	1.000
Totaal baten beheer overige gebouwen en gronden		1.000
Lasten begraafplaatsen		
Overige verschillen	I	-3.000
Totaal lasten begraafplaatsen		-3.000
Baten begraafplaatsen		
Overige verschillen	I	23.000
Totaal baten begraafplaatsen		23.000
Lasten ruimtelijke ordening		
Bestemmingsplannen bebouwde kom	I	-111.000
- Vanuit projecten anterieure overeenkomsten is in 2018 € 63.000 gestort in de reserves rood voor groen, bovenwijkse voorzieningen en sociale woningbouw. Deze stortingen zijn begroot op het taakveld 8.2 Grondexploitatie, daar is een voordeel te zien. - Daarnaast is er € 16.000 uitgegeven aan team Ruimtelijke Kwaliteit. De opbrengsten (leges) die hiermee verband houden staan op taakveld 8.3 Wonen en bouwen. - Er is in totaliteit een negatief resultaat van € 10.000 gerealiseerd op de afgesloten anterieure overeenkomsten. - In 2018 is er € 10.000 extra uitgegeven aan inhuur in verband met extra werkzaamheden die niet direct aan een anterieure overeenkomst kunnen worden verbonden. - Daarnaast is er € 6.000 meer uitgegeven dan begroot aan bestemmingsplannen waarvan de kosten niet kunnen worden verhaald op anterieure overeenkomsten. - Tot slot is er € 6.000 uitgegeven aan een project waarvoor we in de toekomst subsidie gaan ontvangen (hetzelfde bedrag is bij de baten opgenomen).		

Plattelandsvernieuwing/Natuur-en landschapsontwikkeling	I	102.000
Jaarlijks wordt een bedrag van € 100.000 uit de reserve vrijgemaakt. De verwachte uitgaven voor 2018 zijn niet gedaan omdat deze moesten wachten op een aanvullende subsidie van de provincie Noord-Brabant.		
Overige verschillen	I	-22.000
Totaal lasten ruimtelijke ordening		-31.000
Baten ruimtelijke ordening		
Bestemmingsplannen bebouwde kom	I	17.000
Toelichting zie onder lasten		
Overige verschillen	I	6.000
Totaal baten ruimtelijke ordening		23.000
Lasten grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		
Bouwgrondexploitatie	I	12.970.000
Toelichting zie baten		
Totaal lasten grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		12.970.000
Baten grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		
Bouwgrondexploitatie	I	-8.669.000
Het positieve resultaat op het grondbedrijf bedraagt € 2.892.000, bestaande uit tussentijdse winstnemingen (€ 1.469.000) en vrijval van de verliesvoorziening (€ 1.536.000). Hier staat wel de rentebijdrage op de verliesvoorziening tegenover (- € 113.000). Verder zijn er gelden uit overeenkomsten ontvangen voor stortingen in fondsen Bovenwijks, Rood voor Groen en Sociale huisvesting (€ 740.000). Zie hiervoor ook taakveld Ruimtelijke ordening - Bestemmingsplannen. De baten en lasten op de bouwgrondexploitatie en overboeking balans moeten in samenhang worden gezien. De kosten, m.n. rentelasten, voor "oude" NIEGG-complexen bedroegen in 2018 ca. € 75.000.		
Totaal baten grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		-8.669.000
Lasten wonen en bouwen		
Huisvesting woonwageneigenaren	I	1.149.000
Dit budget is toegekend voor het op orde brengen van de woonwagelocaties Bosweg en Kremersbos. Hiervan is niets uitgegeven, omdat eerst de uitvoeringsplannen moeten worden vastgesteld. Zie project 41808 in het Overzicht investeringen en projecten. Budgetair neutraal, zie mutaties reserves programma 8.		
Salarissen taakveld 8.3 Wonen en bouwen	I	89.000
Verskil tussen geraamde en werkelijke salariskosten toegerekend aan dit taakveld. Betreft verschuiving tussen taakvelden en een doorbelasting naar de grondexploitatie. Op de totale salariskosten in de exploitatie kan een verschil ontstaan als de doorbelasting naar de grondexploitatie afwijkt van de raming. Een deel van de vacatureruimte die op dit taakveld was begroot is niet ingevuld in 2018.		
I&A kosten taakveld 8.3 Wonen en bouwen	I	-27.000
Voorheen werd de bijdrage aan de GR Dienst Dommelvallei in zijn geheel op overhead verantwoord. Op grond van de BBV-regels mag dit niet en moet deze worden verdeeld over de betreffende taakvelden. Omdat dit niet zo begroot was ontstaat een voordeel op het taakveld overhead en een nadeel op andere taakvelden zoals 8.3 Wonen en bouwen.		
Volkshuisvesting	I	146.000

Verschuiving met baten bij rente geldleningen (administratieve begrotingsfout, budgettair neutraal)		
Overige verschillen	I	39.000
Totaal lasten wonen en bouwen		1.396.000
Baten wonen en bouwen		
Omgevingsvergunningen	I	104.000
In 2018 zijn vergunningen verleend voor omvangrijke projecten zoals voor ruim 100 woningen in Nuenen West, ruim 70 woningen in Gerwen ZO en verschillende kleinere plannen voor nieuwbouw van woningen en bedrijfspanden. Voorlopig verwachten we dat de legesopbrengsten hoog zijn zolang de economie sterk blijft en de behoefte aan nieuwbouw van woningen hoog is.		
Huisvesting woonwageneigenaren	I	25.000
Helpt Elkander betaalt 1/3 van de inhuurkosten van de projectleider woonwagelocaties. Dit is apart als inkomsten geboekt.		
Volkshuisvesting	I	-146.000
Verschuiving met lasten bij rente geldleningen (administratieve begrotingsfout, budgettair neutraal)		
Totaal baten wonen en bouwen		-17.000
Mutaties reserves	I	-724.000
Verschil reserve bovenwijkse voorzieningen: € 583.000 nadelig; Verschil reserve groen voor rood: € 91.000 nadelig; Verschil reserve sociale volkshuisvesting: € 50.000 nadelig. Zie ook hierboven bij Bouwgrondexploitatie.		
Totaal		4.989.000

Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & verkeer

6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2018		- 1.673.000
Realisatie 2018		- 1.478.000
Saldo excl. mutaties reserves		195.000
Mutaties reserves (saldo)		-192.000
Verklaring van het saldo		3.000
Omschrijving		
Lasten verkeer en vervoer		
Diverse projecten openbare werken	I	93.000
Betreft project calamiteitenpad Esrand. Vanwege BBV moest dit worden omgezet in een investeringskrediet. Zie project 71914 in het Overzicht investeringen en projecten. De lasten vervallen in 2018 maar de dekking vanuit de reserve vervalt ook, zie programma 8. Per saldo budgettair neutraal.		
Groot onderhoud civiele kunstwerken	I	180.000
Zie project 41702 Civiele kunstwerken 2017 en 41802 Civiele kunstwerken 2018 op het Overzicht van investeringen en projecten. Zie ook mutaties reserves onderaan deze tabel.		
Reiniging wegen	I	-100.000
Overschrijding wordt veroorzaakt door: - Calamiteitenbestrijding en deelname calamiteitenregeling was niet begroot (€ 23.000) - Extra werkzaamheden onkruidbestrijding i.v.m. een toename van onkruidgroei en het feit dat onkruid sneller terugkomt dan bij de tot 2016 toegepaste chemische bestrijdingsmethode (€ 17.000) - Machinaal en handmatig vegen extra werkzaamheden i.v.m. het weer en klimaatsverandering. Onder andere de Westerstorm op 18 januari 2018 en de enorme bladval bij droogte in juli 2018 (€ 35.000) - Extra werk reiniging om te kunnen voldoen aan de afgesproken kwaliteitsbeelden (€ 25.000)		
Salarissen taakveld 2.1 Verkeer en vervoer	I	-54.000
Vershil tussen geraamde en werkelijke salariskosten toegerekend aan dit taakveld. Betreft verschuiving tussen taakvelden en een doorbelasting naar de grondexploitatie. Op de totale salariskosten in de exploitatie kan een verschil ontstaan als de doorbelasting naar de grondexploitatie afwijkt van de raming.		
Overige verschillen	I	-31.000
Totaal lasten verkeer en vervoer		88.000
Baten verkeer en vervoer		
Overige verschillen	I	34.000
Totaal baten verkeer en vervoer		34.000
Lasten openbaar vervoer		
HOV2 Europalaan	I	-794.000
Zie project 41001 HOV2 op het Overzicht van investeringen en projecten.		
Overige verschillen	I	-5.000
Totaal lasten openbaar vervoer		-799.000

Baten openbaar vervoer		
HOV2 Europalaan	I	742.000
Zie project 41001 HOV2 op het Overzicht van investeringen en projecten.		
Totaal baten openbaar vervoer		742.000
Lasten riolering		
Riolering	I/S	-174.000
De gemeente draagt bij aan regionale maatregelen om te voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. De kosten zijn € 23.000 lager dan verwacht uitgevallen.		
In 2018 heeft een afrekening van de energiekosten plaatsgevonden. Verder zijn de energiekosten lager door een nieuw energiecontract. Totaal voordeel € 43.000, waarvan € 20.000 structureel.		
De lagere uitgaven en hogere inkomsten leiden per saldo tot een hogere storting in de voorziening riolering (vormt nadeel van € 240.000). Dit geld blijft daardoor beschikbaar voor het taakveld riolering.		
Overige verschillen	I	-13.000
Totaal lasten riolering		-187.000
Baten riolering		
Riolering	I	213.000
Door de droge zomer hebben inwoners waarschijnlijk meer leidingwater verbruikt voor het sproeien van de tuin. Dit leidt tot hogere inkomsten, omdat de rioolheffing wordt berekend op basis van het verbruikte leidingwater.		
Overige verschillen	I	39.000
Totaal baten riolering		252.000
Lasten afval		
Afval	I	148.000
Kosten van papier en PMD zijn € 128.000 lager dan begroot, betreft een verschuiving tussen baten en lasten.		
Verschuiving van directe salariskosten binnen de taakvelden, waardoor er € 33.000 meer salariskosten zijn toegerekend aan afval dan begroot.		
Door het enorme aanbod van tuinafval in de bladkorven/groenbakken zijn de kosten voor transport en verwerking van het tuinafval € 33.000 hoger uitgevallen dan verwacht.		
Als gevolg van vervanging is er aan het onderhoud van ondergrondse containers aanmerkelijk minder uitgegeven dan verwacht. Een aantal werkzaamheden zoals de geplande sorteertanalyses en voorlichting zijn door Blink opgepakt waardoor wij deze kosten niet hoefden te maken. Dit leverde een voordeel van € 56.000 op.		
Overige verschillen	I	-36.000
Totaal lasten afval		112.000
Baten afval		
Afvalstoffenheffing	I	83.000
Er is meer afvalstoffenheffing geïnd dan begroot door iets meer ledigingen en meer vastrecht. Er was meer areaaluitbreiding dan waar rekening mee was gehouden in de begroting.		
Opbrengst van PMD levert minder op dan begroot. Daarnaast is er een verschuiving tussen baten en lasten, zie bij lasten.	I	-205.000

Er is € 97.000 meer uit de voorziening onttrokken dan begroot, dit is een voordeel.	I	97.000
Overige verschillen	I	22.000
Totaal baten afval		-3.000
Lasten milieubeheer		
Milieubeleid	I	-17.000
Extra kosten zijn gemaakt om uitvoering te geven aan de motie van de raad om fijnstof te meten. Verder stijgen de kosten voor de inzet van de ODZOB bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit wordt gezien als een middellange termijnontwikkeling. De structurele extra kosten bedragen € 10.000.	S	-10.000
Overige verschillen	I	-37.000
Totaal lasten milieubeheer		-64.000
Baten milieubeheer		
Overige verschillen	I	20.000
Totaal baten milieubeheer		20.000
Mutaties reserves		
Aan onderhoud civiele kunstwerken is veel minder uitgegeven dan begroot (zie ook bovenaan programma 6 en toelichting projecten). De onttrekking uit de reserve civiele kunstwerken is dan ook lager.	I	-192.000
Totaal		3.000

Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie

7. Economie, Toerisme & Recreatie	I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2018		- 2.451.000
Realisatie 2018		- 2.578.000
Saldo excl. mutaties reserves		-127.000
Mutaties reserves (saldo)		-13.000
Verklaring van het saldo		-140.000
Omschrijving		
Lasten economische ontwikkeling		
Bedrijfsleven	I	124.000
In 2018 is er een eerste bijdrage aan het fonds gedaan voor de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst ROW (Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties). In de oorspronkelijke plannen zou er in 2018 € 134.000 worden betaald, maar om juridische redenen is het fonds later opgericht dan verwacht. Zowel de lasten (bijdrage aan fonds ROW) als de baten (onttrekking uit voorziening) zijn daarom in 2018 lager dan begroot.		
Totaal lasten economische ontwikkeling		124.000
Baten economische ontwikkeling		
Bedrijfsleven	I	-124.000
Zie hierboven bij lasten.		
Totaal baten economische ontwikkeling		-124.000
Baten bedrijfsloket en-regelingen		
Overige verschillen	I	-8.000
Totaal baten bedrijfsloket en-regelingen		-8.000
Lasten economische promotie		
Overige verschillen	I	18.000
Totaal lasten economische promotie		18.000
Baten economische promotie		
Overige verschillen	I	2.000
Totaal baten economische promotie		2.000
Lasten cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		
Er is een aanvullende storting gedaan in de voorziening onderhoud gebouwen op grond van het nieuwe beheerplan gebouwen. Daarvan is € 69.000 voor het Klooster. De extra storting was begroot op stelpost beleidsvoornemens in programma 8. Per saldo budgettair neutraal.	S	-69.000
Overige verschillen	I	-27.000
Totaal lasten cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		-96.000
Baten cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		

Overige verschillen	I	10.000
Totaal baten cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		10.000
Lasten musea		
Overige verschillen	I	26.000
Totaal lasten musea		26.000
Lasten cultureel erfgoed		
Overige verschillen	I	15.000
Totaal lasten cultureel erfgoed		15.000
Lasten openbaar groen en (openlucht) recreatie		
Beheer bossen	I	-25.000
Extra opdracht onderhoud bossen; er is een gemeentelijk bos toegevoegd aan het bosonderhoud.		
Openbaar groen en watergangen	I	-52.000
- Extra kosten onderhoud beheer bodembedekkers; - extra kosten van watergeven aan nieuw aangeplante beplanting i.v.m. extreme droogte en hitte van afgelopen zomer; - extra kosten vervangen van dood gegane beplanting i.v.m. extreme droogte en hitte van afgelopen zomer; - kosten herinrichting Varenpad in samenwerking met bewoners; - kosten herinrichting gedeelte wijk Tweevoren in samenwerking met bewoners en integraal met wegen en bestrating; - plaatsbepaling van de exacte locatie van de straat- en laanbomen door het scannen van de bomen.		
Natuur- en landschapsontwikkeling	I	-32.000
De aanleg van de faunapassages bij de Hooionkse beek zijn in 2018 uitgevoerd. De aanvullende subsidie is terug te vinden bij de baten.		
Overige verschillen	I	3.000
Totaal lasten openbaar groen en (openlucht) recreatie		-106.000
Baten openbaar groen en (openlucht) recreatie		
Natuur- en landschapsontwikkeling	I	16.000
Deze subsidie was niet voorzien maar toch in 2018 beschikt door de provincie. Zie ook hieronder bij lasten.		
Overige verschillen	I	-4.000
Totaal baten openbaar groen en (openlucht) recreatie		12.000
Mutaties reserves		-13.000
Totaal		-140.000

Programma 8. Financiën en belastingen

8. Financiën en Belastingen	I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2018		31.608.000
Realisatie 2018		32.253.000
Saldo excl. mutaties reserves		645.000
Mutaties reserves (saldo)		-896.000
Verklaring van het saldo		-251.000
Omschrijving		
Lasten treasury		
Kapitaallasten	I	-342.000
Er is sprake van verschuiving tussen lasten en baten. Per saldo is er een nadeel door minder rente van de grexen.		
Totaal lasten treasury		-342.000
Baten treasury		
Zie toelichting lasten treasury.	I	191.000
Totaal baten treasury		191.000
Lasten OZB woningen		
Overige verschillen	I	-24.000
Totaal lasten OZB woningen		-24.000
Baten OZB woningen		
OZB woningen	I	59.000
De opbrengst van OZB op woningen is iets hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt deels door de areaaluitbreiding en deels door de hogere waardeontwikkeling. Eind 2017 zijn in de diverse nieuwbouwprojecten meer woningen opgeleverd dan bij de begroting was ingeschat. De inschatting was dat deze woningen pas in 2018 gereed zouden zijn.		
Overige verschillen	I	13.000
Totaal baten OZB woningen		72.000
Lasten OZB niet-woningen		
Overige verschillen	I	-4.000
Totaal lasten OZB niet-woningen		-4.000
Baten OZB niet-woningen		
OZB niet-woningen	I	-57.000
De totale WOZ-waarde van niet-woningen is ten opzichte van 2017 minder gestegen dan bij de begroting was ingeschat. Hierdoor zijn de baten van OZB eigenaren niet-woningen iets lager dan begroot.		
Totaal baten OZB niet-woningen		-57.000
Lasten belastingen overig		
Overige verschillen	I	-4.000
Totaal lasten belastingen overig		-4.000

Baten belastingen overig		
Overige verschillen	I	-11.000
Totaal baten belastingen overig		-11.000
Baten algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		
Algemene uitkering	I	56.000
De gemeente Nuenen heeft in 2018 € 56.000 meer algemene uitkering ontvangen dan begroot. Dit heeft vooral te maken met de vergoeding voor raadsleden in kleine gemeenten (decembercircularie 2018), eenmalige extra bijdrage van ruim € 59.000. Hier staan hogere uitgaven tegenover bij het taakveld bestuur. Daarnaast waren er wat kleinere (hoeveelheids)verschillen.		
Totaal baten algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		56.000
Lasten overige baten en lasten		
Stelpost beleidsvoornemens	S	212.000
Betreft begrote bedrag voor de aanvullende storting in de voorziening gebouwen op grond van het beheerplan gebouwen. Dit was in de begroting 2018 nog niet verdeeld over de betreffende taakvelden waar de onderhoudskosten voor de gemeentelijke gebouwen zijn begroot. De werkelijke storting is verantwoord op de betreffende taakvelden (met name Overhead in programma 1, Sportaccommodaties in programma 4 en Cultuurpresentatie, -productie en -participatie in programma 7).		
Totaal lasten overige baten en lasten		212.000
Lasten vennootschapsbelasting (Vpb)		
Vennootschapsbelasting	I	-28.000
Betreft de voorlopige aanslag Vpb over 2018. Over Vpb zijn nog steeds veel vragen en onduidelijkheden, zelfs de definitieve aanslag 2016 is nog niet afgerond. We zijn nog volop in gesprek met de belastingdienst.		
Totaal lasten vennootschapsbelasting (Vpb)		-28.000
Mutaties reserves		
Het budget voor het op orde brengen van de woonwagenlocaties Bosweg en Kremersbos is nog niet besteed, omdat eerst de uitvoeringsplannen moeten worden vastgesteld. Zie project 41808 in het Overzicht investeringen en projecten. Het budget wordt ten laste van de reserve vrije bestedingsruimte gebracht, maar dat bedrag blijft dus in 2018 in de reserve. Budgettair neutraal, zie ook programma 5.	I	-1.160.000
Er was een bijdrage vanuit de reserve grondexploitatie begroot voor het hybrideveld Gerwen. Het veld is nog niet definitief opgeleverd, zodat de dekking vanuit de reserve ook nog niet is gerealiseerd. Dit schuift door naar 2019 (zie ook overzicht van investeringen en projecten). Budgettair neutraal, zie ook programma 4 onder sportparken.	I	356.000
Het project Calamiteitenpad Esrand is in 2018 door externe omstandigheden nog niet uitgevoerd. Zie ook Overzicht investeringen en projecten, project 71914. Vanwege BBV moest dit project worden omgezet in een investeringskrediet. Zowel de lasten vervallen in 2018, zie programma 6, als de dekking vanuit de reserve (€ 93.000). Per saldo budgettair neutraal.	I	-92.000
Totaal		-835.000
Totaal resultaat van de rekening van baten en lasten		3.259.000
Belangrijkste afwijkingen tussen begroot en gerealiseerd resultaat:		
Bijstorting voorziening wethouderspensionen	I	-107.000

Teruggestort vanuit GR Dienst Dommelvallei	I	212.000
Lagere personele kosten	I/S	290.000
Sociaal domein	I/S	-249.000
Bouwgrondexploitatie	I	2.891.000
Omgevingsvergunningen	I	104.000
Overige verschillen < € 100.000		97.000
Totaal gerealiseerd resultaat 2018		3.238.000
Begroot resultaat		49.000
Verschil		3.189.000

Overzicht onvoorzien

Omschrijving	2018
Beginstand onvoorzien 2018	143.225
Stormschade (Tussentijdse rapportage 1e kwartaal en Decemberwijziging 2018)	-66.730
Procesbegeleiding prestatieafspraken (Decemberwijziging 2018)	-15.000
Afboeking boekwaarde kantine RKVV Nederwetten (Decemberwijziging 2018)	-14.438
Begrotingswijziging Dienst Dommelvallei (Tussentijdse rapportage 2e kwartaal en Decemberwijziging 2018)	-13.314
Bijdrage Helpt Elkander voor sociale huurwoningen (Decemberwijziging 2018)	-7.825
Actualisering beleid sociaal domein (18e begrotingswijziging 2018, 27-9-2018)	-20.000
Vrijval restant post onvoorzien (Decemberwijziging 2018)	-5.918
Eindstand onvoorzien 2018	0

Overzicht van de incidentele baten en lasten

	2018	
Omschrijving	Baten	Lasten
Programma 1 Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening		
Verkiezingen *)		0
Dorps- en wijkraadverkiezingen *)		0
Referendum		42.531
Kosten arbeidsongeschiktheidsuitkering en storting in voorziening wethouderspensioenen		166.000
Terugstorting resultaat 2018 GR Dienst Dommelvallei		-212.000
Terugstorting door MRE als gevolg van afstoten taken		-11.435
Dienstverlening (Antwoord)		19.398
Functionaris gegevensbescherming privacywetgeving EU		25.500
Bestuurlijke toekomstvisie: externe begeleiding	34.560	47.314
Programma 5 Wonen & Leefomgeving		
Kosten invoering omgevingswet		35.288
Inhuur voor uitvoering woonwagengebeleid		395.432
Baten en lasten grondexploitatie	13.238.539	10.347.081
Programma 6 Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer		
HOV2 Europalaan	742.000	794.000
Programma 7 Economie & Toerisme		
Verkoop openbaar groen	175.390	70.079
Opstellen erfgoedkaart tbv omgevingswet		7.483
Aanleg faunapassages (gedeeltelijk gesubsidieerd door provincie)	16.000	32.000
Kwartiermaker Klooster		24.000
Programma 8 Financiën & Belastingen		
Extra opleidingsbudget		17.850
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte voor referendum	42.531	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte voor kwartiermaker Klooster	24.000	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte voor woonwagengebeleid	395.432	
Totaal	14.668.452	11.800.521

*) Volgens regelgeving BBV (nieuwe notitie structurele en incidentele baten en lasten) moeten kosten die niet jaarlijks voorkomen, maar wel periodiek terugkomen, niet als incidenteel maar als structureel worden aangemerkt. De kosten van reguliere verkiezingen vallen hieronder. Deze waren in de begroting 2018 nog wel als incidenteel aangemerkt.

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Reden
Bestemmingsreserves			
Begraafplaats Oude Landen	17.131		storting onderhoud/egalisatie
Bestemmingsreserve I&A	30.643	156.873	storting en onttrekking tbv IBP en Betere dienstverlening
Verkeersregelingen	13.000		storting onderhoud
Civiele kunstwerken	115.122	26.275	storting/onttrekking onderhoud
Totaal bestemmingsreserves	175.896	183.148	
Dekkingsreserves			
Dekkingsreserve HOV2		7.211	onttrekking kapitaallasten
Totaal dekkingsreserves	0	7.211	
Totaal	175.896	190.359	

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT is van toepassing op de gemeente Nuenen. Het voor Nuenen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000,-.

bedragen x € 1	J.H.M. van Vlerken	M.C.P. Laurensen van Dal
Functiegegevens	Directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	110.616	73.629
Beloningen betaalbaar op termijn	17.742	11.023
<i>Subtotaal</i>	128.359	84.652
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	168.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedragen	-	-
Totaal bezoldiging	128.359	84.652
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/7 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	52.060	71.104
Beloningen betaalbaar op termijn	8.186	10.275
<i>Subtotaal</i>		
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum	91.244	161.090
Totaal bezoldiging 2017	60.246	81.379

Overzicht van investeringen en projecten

Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld budget	Gerealiseerd t/m 31-12-2017	Gerealiseerd 2018	Restant	Investering/exploitatie
51300	Actiepunten MOP 2013	34.800	9.799	0	25.001	Exploitatie
	Budget overzetten naar gemeentelijke gebouwen 2019.					
51702	Gemeentelijke gebouwen 2016/2017	324.976	117.878	199.514	7.584	Exploitatie
	Restant overzetten naar budget gemeentelijke gebouwen voor 2019.					
51803	Gemeentelijke gebouwen 2018	48.162	0	14.901	33.261	Exploitatie
	Restant overzetten naar budget gemeentelijke gebouwen voor 2019, betreft onderhoud dat nog in de planning staat en dit jaar niet noodzakelijk was.					
71517	Gemeentehuis aanpassen villa	359.803	181.259	176.827	1.717	Investering
	Project is uitgevoerd alleen de laatste factuur voor de onderhoudstermijn loopt nog. Na die factuur kan project afgeboekt worden.					
71804	Inrichting en inventaris uitbreiding CMD	50.000	0	52.138	-2.138	Investering
	Project is uitgevoerd. Vanaf 1 oktober 2018 wordt de uitbreiding gebruikt voor flexplekken, vergaderingen en spreekruimten. Ook wordt er van de ruimten gebruik gemaakt door voorlichting door huisartsen en apotheek.					

Programma 4. Verenigingen & Accommodaties

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld budget	Gerealiseerd t/m 31-12-2017	Gerealiseerd 2018	Restant	Investering/exploitatie
51506	Onderwijs 2015	59.827	47.823	4.874	7.130	Exploitatie
	Budget laten staan voor inzet uren vanuit gebouwenbeheer aan onderwijs (knelpunten overdracht vanuit HE naar gemeente naar scholen)					
51703	Sportaccommodaties 2016/2017	374.211	22.434	37.295	314.482	Exploitatie
	Let op: in dit bedrag is het budget dat ooit beschikbaar was gesteld voor de renovatie van de gymzaal Cuytenlaan. Echter met de update van het MJOP en de voorziening is dit vervallen voor de renovatie gymzaal maar telt dit gewoon mee in de stand van de voorziening. Wellicht goed om een deel budget (€ 280.000) terug naar de voorziening te laten vloeien zodat dit niet meer vervuult. Restant overzetten naar budget Sportaccommodatie 2019.					
51802	Sportaccommodaties 2018	41.424	0	2.809	38.615	Exploitatie
	Budget laten staan.					
71405	RKVV Nederwetten Toplaag	11.000	0	0	11.000	Investering
	Project wordt in 2019 en 2020 afgerond, budget handhaven.					
71601	NKV Beplanting	4.000	0	0	4.000	Investering
	Vervanging beplanting wordt voortgezet in 2019.					
71602	EMK Ballenvangers e.d.	14.800	11.585	0	3.215	Investering
	Dit project is uitgevoerd en kan worden afgesloten.					
71603	Veldmeubilair sportparken 2016	15.000	26.204	0	-11.204	Investering
	Dit project is uitgevoerd en kan worden afgesloten.					

71607	Aanpassing school Van Duynhovenlaan	250.000	180.228	1.210	68.562	Investering
	Project is afgerond na betaling van de notaris voor de overdracht. Het budget kan worden afgesloten.					
71610	Aankoop gronden basisschool Nuenen-West	242.000	0	239.332	2.668	Investering
	Grond is aangekocht in 2018. Het budget kan afgesloten worden.					
71611	Nieuwbouw basisschool Nuenen-West	128.655	128.655	0	0	Investering
	Vorbereidingskrediet is verstrekt in 2016. Bouw start in 2019, oplevering voorjaar 2020. Het budget kan gehandhaafd blijven.					
71619	EMK doelen vervangen	4.640	289	0	4.351	Investering
	In 2018 zijn doelen vervangen, in 2019 worden overige doelen vervangen ten laste van dit budget.					
71620	EMK hekwerk verhogen	11.800	5.757	0	6.043	Investering
	Dit project is gedeeltelijk gerealiseerd, rest wordt in 2019 uitgevoerd.					
71624	HAN drainage	7.500	2.737	1.389	3.374	Investering
	In 2018 een gedeelte uitgevoerd, verdere uitvoering en realisatie in 2019.					
71632	Vorbereidingskrediet sporthal	25.000	0	25.603	-603	Investering
	Gemaakte kosten zijn ter voorbereiding op de nieuwbouw van sporthal de Hongerman. Dit krediet kan worden afgesloten.					
71701	Aanpassing school Oude Landen	390.000	0	0	390.000	Investering
	Project is in 2019 gestart. Budget handhaven.					
71709	Lissevoort sporttechnische laag hockeyveld	29.330	0	0	29.330	Investering
	Wordt in 2019 gerealiseerd.					
71710	Lissevoort hockeydoel	3.800	0	0	3.800	Investering
	Wordt in 2019 gerealiseerd.					

71711	EMK vallenbanger en net	7.840	0	0	7.840	Investering
	Wordt in 2019 gerealiseerd.					
71712	EMK toplaagrenovatie natuurgras	12.450	0	1.703	10.747	Investering
	Wordt in 2019 gerealiseerd.					
71713	RKVV N'wetten toplaagrenovatie natuurgras	12.450	0	0	12.450	Investering
	Project wordt in 2019 en 2020 uitgevoerd. Budget handhaven.					
71759	Overdekte doorgang gymzaal-school- dorpshuis Gerwen	30.000	0	0	30.000	Investering
	In 2019 wordt een totaal plan aan de raad voorgelegd. Budget laten staan.					
71760	RKSV Toplaagrenovatie natuurgras 4x	74.250	0	38.386	35.864	Investering
	Project wordt in 2019 en 2020 afgerond. Budget handhaven.					
71761	RKSV Verharding vervangen	9.090	0	0	9.090	Investering
	Wordt in 2019 gerealiseerd.					
71762	Vervanging veldverlichting sportparken	50.000	0	25.926	24.074	Investering
	Wordt in 2019 uitgevoerd.					
71765	EMK Verharding vervangen	3.740	0	0	3.740	Investering
	Wordt in 2019 gerealiseerd.					
71766	HCN Verharding vervangen	7.270	0	0	7.270	Investering
	Wordt in 2019 gerealiseerd.					
71767	HCN Renovatie toplaag veld A	178.330	0	140.569	37.761	Investering
	Is in 2018 aangelegd en opgeleverd. In 2019 vindt nazorg en definitieve oplevering plaats.					
71768	Stabiliteitscontrole lichtmasten sportparken	12.346	0	0	12.346	Investering
	Wordt in 2019 gerealiseerd.					

71769	VV Nederwetten aanleg hybrideveld	355.740	0	253.744	101.996	Investering
	Hybrideveld is in 2018 aangelegd. In 2019 vindt nazorg en definitieve oplevering plaats.					
71770	Scheiding gymzaal van school Gerwen	10.000	0	0	10.000	Investering
	In 2019 wordt een totaal plan aan de raad voorgelegd. Budget laten staan.					
71802	RKGSV Gerwen aanleg hybrideveld	355.740	0	217.457	138.283	Investering
	Hybrideveld is in 2018 aangelegd. In 2019 vindt nazorg en definitieve oplevering plaats.					
71803	Nieuwbouw De Hongerman	300.000	0	34.913	265.087	Investering
	Gemaakte kosten ter voorbereiding op de nieuwbouw van sporthal de Hongerman.					
71805	Onderzoek duurzaamheid nieuwbouw Mijlpaal	13.915	0	7.865	6.050	Investering
	Het onderzoek is afgerond maar het contract over terugbetaling van de investering aan de gemeente moet nog worden opgesteld, Het budget moet gehandhaafd worden.					

Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld budget	Gerealiseerd t/m 31-12-2017	Gerealiseerd 2018	Restant	Investering/ exploitatie
41001	Europalaan/ HOV 2	12.300.000	11.512.125	834.862	-46.987	Exploitatie
	Subsidie van de provincie (ruim € 10 miljoen) is afgewikkeld in 2018. Nasleep contractuele verhoudingen voor 20 jaar garantie maakte inzet jurist nodig. Ten laste van het project zijn bovendien in 2018 nog interne uren doorbelast, die niet waren voorzien. Garantie, restpunten en inboeting zijn in 2019 nog af te werken c.q. in onderhandeling. Een extra bijdrage van het Waterschap is in het vooruitzicht gesteld.	-10.132.500	-9.379.625	-741.945	-10.930	(subsidie)
	tlv reserve Bovenwijkse voorzieningen	-2.132.500	-2.132.500	0	0	(tlv reserve)
41615	Calamiteitenpad Esrand	100.000	6.975	0	93.025	Exploitatie
	zie 71914					
41702	Civiele kunstwerken 2017	115.112	11.672	26.275	77.165	Exploitatie
	tlv reserve civiele kunstwerken	-115.112	-11.672	-26.275	-77.165	(tlv reserve)
	Project renovatie keerwanden Tweevoren is gestart in 2018 en wordt in 2019 afgerond. Budget handhaven.					
41802	Civiele kunstwerken 2018	115.112	0	0	115.112	Exploitatie
	tlv reserve civiele kunstwerken	-115.112	0	0	-115.112	(tlv reserve)
	Project herstel duiker Zuiderklamp is gestart in 2018 en wordt afgerond in 2019. Budget handhaven.					
41803	Verkeersregelingen 2018	13.000	0	0	13.000	Exploitatie
	tlv reserve verkeersregelingen	-13.000	0	0	-13.000	(tlv reserve)
	In 2018 zijn geen werkzaamheden uitgevoerd.					
41808	Overdracht woonwagens en standplaatsen	1.150.000	-25.241	0	1.175.241	Exploitatie
	tlv reserve vrije bestedingsruimte	-1.150.000	25.241	0	- (tlv reserve) 1.175.241	
	Binnen dit budget moeten maatregelen worden uitgevoerd om de overdracht van					

	woonwagens en standplaatsen naar Helpt Elkander mogelijk te maken. De plannen hiervoor moeten nog aan de raad worden voorgelegd. Budget handhaven					
51705	Voorzieningen wegen 2017	973.000	751.227	222.599	-826	Exploitatie
	Dit project is uitgevoerd en kan worden afgesloten.					
51801	Voorzieningen wegen 2018	973.000	0	334.084	638.916	Exploitatie
	Vanwege capaciteitsproblemen bij de opdrachtnemer zijn de werkzaamheden doorgeschoven naar 2019. Budget handhaven.					
70617	Meetsysteem overstorten	72.000	63.131	7.090	1.779	Investering
	Werkzaamheden zijn gereed. Budget kan worden afgesloten.					
71508	Peilbuizen	60.000	0	4.604	55.396	Investering
	Het onderzoek naar digitaal meten van grondwater in de openbare ruimte is in 2018 opgestart. Uitvoering vindt plaats in 2019. Budget handhaven.					
71510	Reconstructie Broekdijk	1.975.000	12.990	10.451	1.951.559	Investering
	Project loopt door tot voorjaar 2020. Budget handhaven.					
71512	Milieustraat aanpassing	272.363	223.788	6.405	42.170	Investering
	Restant zal worden gebruikt voor inrichting van educatie-unit, kleine verbeteringen zoals een nieuwe vloer voor de unit en aanpassing van het camerasysteem.					
71513	Ondergrondse containers (2015)	25.000	0	25.000	0	Investering
	Is besteed voor vervanging en vernieuwing van bestaande ondergrondse containers. Kan worden afgesloten.					

71522	Ondergrondse containers (2016)	50.000	0	50.000	0	Investering
	Is besteed voor vervanging en vernieuwing van bestaande ondergrondse containers. Kan worden afgesloten.					
71523	Ondergrondse containers (2017)	10.000	0	10.114	-114	Investering
	Is besteed voor vervanging en vernieuwing van bestaande ondergrondse containers. Kan worden afgesloten.					
71608	Schoolmarkering zebraleden oost	18.000	3.555	0	14.445	Investering
	In 2018 zijn maatregelen op de looproutes naar school voorbereid. Deze worden naar verwachting in 2019 uitgevoerd. Budget handhaven.					
71609	Parkeerplaatsen school Oude Landen	20.000	11.152	0	8.848	Investering
	In 2018 zijn in nauwe samenwerking tussen gemeente en schoolbestuur aanvullende maatregelen genomen voor het stroomlijnen van het parkeren rondom de school. Toch is er nog ruimte voor verbetering. Budget handhaven.					
71612	Ondergrondse containers voor inzameling HHA (2017)	175.000	0	85.621	89.379	Investering
	Reserveren voor inrichting van nieuwe inzamelwijze in Nuenen-West.					
71626	Reconstructie op-/afritten Geldropse dijk A270	230.000	6.800	0	223.200	Investering
	De komende tijd wordt onderzoek uitgevoerd naar nut en noodzaak van deze maatregel. Budget handhaven.					
71704	Onderzoek bereikbaarheidsakkoord	100.000	58.041	41.887	72	Investering
	Dit deel van het onderzoeksbudget Mobiliteit is besteed. Budget kan worden afgesloten.					
71705	Herinrichting Weverstraat	310.000	0	267.585	42.415	Investering
	Werk wordt in 2019 afgerond. Budget handhaven.					

71707	Vrijverval riolen 2018	355.248	0	201.290	153.958	Investering
	Renovatiewerkzaamheden die gepland waren in 2018 worden in 2019 uitgevoerd. Budget handhaven.					
71714	Regenwaterafvoer Nuenen-West zuidzijde/ Dommeldal	50.000	0	2.320	47.680	Investering
	Dit project hangt samen met de wijk Nuenen West en project Dommelpark. Budget voor voorbereidingen handhaven.					
71716	Verbetering fietsverbinding Oude Kerkdijk - tunnel Lyndakkers	50.000	0	62.049	-12.049	Investering
	Project loopt door tot voorjaar 2019. Verwachte kosten nog ca. € 7.000. Budget handhaven.					
71717	Aanpak top 3 parkeerdruk in woonwijken	15.000	5.885	0	9.115	Investering
	In 2018 hebben we op 1 locatie de parkeerdruk kunnen verlagen door het realiseren van extra parkeerplaatsen. Op een 2e veelbelovende locatie hebben we uiteindelijk onvoldoende draagvlak voor het aanleggen van extra parkeerplaatsen weten te creëren. Op een 3e locatie kunnen we waarschijnlijk werk met werk maken waardoor de parkeerdruk aanzienlijk afneemt en niet langer op onveilige of onwenselijke locaties wordt geparkeerd. Budget handhaven.					
71728	Fietspad Molenven Stiphout-Nuenen	274.000	0	-112.988	386.988	Investering
	Vorbereidingen en aanbesteding zijn afgerond in 2018. De uitvoering start in het voorjaar.					
71729	Meetsysteem mobiliteit en leefbaarheid	25.000	0	35.000	-10.000	Investering
	Bedrag ingezet voor sensoren. Tekort nog ten laste te brengen van beschikbare krediet 2019.					
71731	Maatregelen n.a.v. parkeeronderzoek centrum	75.000	0	32.249	42.751	Investering

	In 2018 heeft besluitvorming tot het invoeren van de blauwe zone in het centrum van Nuenen plaats gevonden. Op dit moment lopen er nog een aantal bezwaren en procedures. Wij verwachten rond de zomervakantie van 2019 de blauwe zone te effectueren. Budget handhaven.					
71732	Maatregelen nav onderzoek verkeersknelpunt Soeterbeek	50.000	0	6.641	43.359	Investering
	In overleg met onze inwoners en in samenwerking met de gemeente Eindhoven is gekozen voor een zorgvuldige aanpak van het sluipverkeer en het verhogen van de verkeersveiligheid. Ivm de werkzaamheden aan de Broekdijk worden in eerste instantie tijdelijke maatregelen genomen om vervolgens, na het afronden van de werkzaamheden aan de Broekdijk, definitieve maatregelen toe te passen. Budget handhaven.					
71733	Inrichten veilige schoolomgeving	20.000	0	15.105	4.895	Investering
	In 2018 zijn aanvullende maatregelen genomen om de verkeersveiligheid rondom scholen te verbeteren. Zo is bij de Wentelwiek de oversteek en toegankelijkheid verbeterd. Op dit moment loopt een onderzoek bij de Dassenburcht voor het nemen van maatregelen. Budget handhaven.					
71807	Vervanging OVL masten 2018	115.000	0	18.378	96.622	Investering
	Project loopt door in 2019. Budget handhaven.					
71808	Vervanging OVL armaturen 2018	127.000	0	3.390	123.610	Investering
	Project loopt door in 2019. Budget handhaven.					
71810	Brug Opwettenseweg	300.000	0	0	300.000	Investering
	Vanuit de gemeente Eindhoven is het plan om deze brug te vervangen gewijzigd. Uitgangspunt is nu het versterken van deze brug. De kosten hiervoor zijn nog niet inzichtelijk. Budget handhaven.					

71811	Vervanging elektromechanische pompgemalen 2018	35.000	0	28.618	6.382	Investering
	Werkzaamheden zijn nagenoeg gereed. Budget handhaven.					
71886	Onderzoek mobiliteitsprojecten	180.000	0	52.367	127.633	Investering
	Onderzoek 2018 loopt door in 2019.					
71914	Calamiteitenpad Esrand	92.000	0	0	92.000	Investering
	Momenteel is alleen een noodaansluiting aangelegd. Overige werkzaamheden moeten nog worden uitgevoerd. Uitvoering is afhankelijk van nog te maken afspraken met belanghebbenden. Budget handhaven.					

Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld budget	Gerealiseerd t/m 31-12-2017	Gerealiseerd 2018	Restant	Investering/exploitatie
51704	Sociaal-culturele voorzieningen 2015-2017	385.005	86.576	87.635	210.794	Exploitatie
	Budget kan samengevoegd worden met 51804. Beperkte uitvoering van groot onderhoud i.v.m. onduidelijkheid toekomst Klooster.					
51804	Sociaal-culturele voorzieningen 2018	168.934	0	0	168.934	Exploitatie
	Beperkte uitvoering van groot onderhoud i.v.m. onduidelijkheid toekomst Klooster.					
71401	Brandveilig Klooster	180.000	5.833	185.098	-10.931	Investering
	Project is afgerond en kan worden afgesloten.					
71727	Speelvoorzieningen 2017	85.000	0	70.229	14.771	Investering
	Realisatie is in 2018 en 2019 uitgevoerd. Budget handhaven.					
71783	Versterken ecologische verbindingzones	36.000	0	0	36.000	Investering
	Faunapassages Hooiconkse beek bleken geheel subsidiabel. Bedrag wordt in 2019 besteed aan voorbereiding oevers en beplanten.					
71809	Speelvoorzieningen 2018	85.000	0	0	85.000	Investering
	Realisatie in 2019. Budget handhaven.					
71813	Groen Vallestep en omgeving	180.000	0	14.719	165.281	Investering
	Realisatie is gestart in najaar 2018 en wordt in voorjaar 2019 afgerond. Budget handhaven.					

Reserves en voorzieningen

Overzicht van de reserves en voorzieningen

Reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Vrijgevallen bedragen	Onttrekking	Aanwending	Balanswaarde 31-12-2018
Algemene reserves						
1001001 Algemene reserve	2.800	1.552	0	475	0	3.877
1002001 Reserve vrije bestedingsruimte	3.530	812	0	306	0	4.036
1004001 Algemene reserve decentralisatie	500	0	0	0	0	500
1005001 Bouwgrond; algemene reserve	9.350	701	0	93	0	9.958
5010001 Algemene risicovoorziening	4.892	0	0	43	0	4.849
7111006 Algemene reserve bouwgrond winstnemingen	0	6.724	0	0	0	6.724
Totaal Algemene reserves	21.072	9.788	0	916	0	29.944
Bestemmingsreserves						
2010001 Bouwgrond; bovenwijkse voorzieningen	625	853	0	36	0	1.442
2015001 Bouwgrond; sociale volkshuisvesting	90	64	0	92	0	62
2020001 Bouwgrond; parkmanagement	297	41	0	0	0	339
2025001 Bouwgrond; fonds groen voor rood	707	40	0	9	0	738
2040001 Begraafplaats Oude Landen	450	17	0	0	0	467
2050001 BR div projecten en investeringen (MN)	230	0	0	230	0	0
2060001 Vangnet transitie sociaal domein	500	0	0	500	0	0
2070001 Bestemmingsreserve I&A	728	31	0	157	0	602
7350001 Verkeersregelingen	70	13	0	0	0	83
7355001 Civiele kunstwerken	622	115	0	26	0	711
7565001 Beelden en	19	0	0	0	0	19

plastieken						
Totaal	4.338	1.175	0	1.051	0	4.462
Bestemmingsreserves						
Dekkingsreserves						
2110001 Aansluiten Nuenen Z-W op A270	216	0	0	0	0	216
2111001 HOV2	72	0	0	7	0	65
2112001 Bereikbaarheidsakkoord	100	0	0	0	0	100
2113001 Ecologische verbinding Hooidonk	0	36	0	0	0	36
2115001 Onderzoek mobiliteitsprojecten	0	180	0	0	0	180
2118001 Dekkingsreserve calimiteitenpad Esrand	0	92	0	0	0	92
Totaal	389	308	0	7	0	689
Dekkingsreserves						
Totaal reserves	25.799	11.271	0	1.974	0	35.096

Voorzieningen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Vrijgevallen bedragen	Onttrekking	Aanwending	Balanswaarde 31-12-2018
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's						
5215001 Milieuschade Schenkels	370	0	0	0	2	368
5216001 Risicovoorziening civiele procedure	300	0	0	0	300	0
6430001 Pensioen voormalige wethouders	2.136	146	0	0	67	2.215
Totaal Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	2.806	146	0	0	369	2.583
Voorzieningen onderhoud en egalisatie						
4020014 Voorziening onderhoud gebouwen	1.127	429	0	0	356	1.199
4030001 Voorziening onderhoud wegen	1.055	837	0	0	557	1.335
Totaal Voorzieningen onderhoud en egalisatie	2.181	1.266	0	0	913	2.534
Voorzieningen door derden bekleemde middelen						
6535001 Voorziening afval	186	0	0	0	186	0
6640001 Voorziening riolering	3.332	419	0	0	0	3.751
9425001 Promotie-	3	1	0	0	0	3

inkomsten						
9530001 Parkeerfonds	9	0	0	0	0	9
9545001 Verkeersveiligheid (ipv rood-licht)	15	0	0	0	0	15
9550001 Regionaal ontwikkelfonds werklocaties	165	0	10	0	0	155
Totaal Vorzieningen door derden beklemde middelen	3.710	420	10	0	186	3.934
Totaal voorzieningen	8.698	1.832	10	0	1.468	9.051

Totaal reserves en voorzieningen

Bedragen x €1.000

Staat van reserves en voorzieningen	Balanswaarde 1- 1-2018	Toevoeging	Vrijgevallen bedragen	Onttrekking	Aanwending	Balanswaarde 31- 12-2018
Totaal reserves en voorzieningen	34.496	13.103	10	1.974	1.468	44.147
Totaal reserves en voorzieningen	34.496	13.103	10	1.974	1.468	44.147

Toelichting op de reserves

Inleiding

Op 21 februari 2019 heeft de raad een nieuwe nota reserves en voorzieningen vastgesteld. Daarbij heeft de raad o.m. besloten om enkele reserves op te heffen en over te hevelen naar de algemene reserve. Dat wordt pas verwerkt in boekjaar 2019. Het overzicht reserves en voorzieningen en bijbehorende toelichting geven de stand per 31-12-2018 weer en de mutaties in 2018. Dat is dus de "oude" situatie.

Algemene reserve

Bedragen x €1.000

Algemene reserve	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
1001001 Algemene reserve	2.800	1.552	475	3.877

De algemene reserve heeft vooral een bufferfunctie om ongewenste en onvoorziene toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen. Op basis van onze eigen normen moet de algemene reserve een minimale omvang van € 2,8 miljoen hebben.

Deze norm is aangescherpt in de nieuwe nota reserves en voorzieningen, die in 2019 ingaat. Bij de jaarrekening 2019 berekenen we het minimumniveau op basis van de nieuwe norm. Dat minimumniveau zou nu rond € 3,1 miljoen bedragen. Bij de nieuwe nota worden ook enkele reserves opgeheven en samengevoegd met de algemene reserve. Dat wordt verwerkt in 2019 en is dus niet in bovenvermelde stand van 31-12-2018 opgenomen.

De toevoeging van € 1.552.014,- betreft de boeking van het jaarresultaat 2017.

De onttrekkingen van € 474.841,- betreffen:

- terugstorting van het resultaat Dienst Dommelvallei 2017 € 107.809,-
- project woonwagenlocaties € 367.032,-

Reserve vrije bestedingsruimte

Bedragen x €1.000

Reserve vrije bestedingsruimte	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
1002001 Reserve vrije bestedingsruimte	3.530	812	306	4.036

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2009 is deze reserve ingesteld. Het niet bestemde resultaat van de jaarrekening wordt gestort in de reserve vrije bestedingsruimte en de rente daarover wordt niet toegerekend aan de exploitatie maar aan de reserve. Daarmee wordt het mogelijk gemaakt om deze middelen, indien nodig, in te zetten voor de gevolgen van het actualiseren en doorrekenen van de bestaande meerjarenbegroting en het overbruggen van incidentele tekorten.

In 2019 wordt deze reserve opgeheven en samengevoegd met de algemene reserve (raadsbesluit nota reserves en voorzieningen 21 februari 2019).

De toevoegingen van € 812.062,- bestaan uit:

- Overheveling vanuit bestemmingsreserve diverse projecten en investeringen met maatschappelijk nut € 230.384,- (zoals besloten bij vaststelling jaarrekening 2017)
- Overheveling vanuit bestemmingsreserve vangnet transitie sociaal domein € 500.000,- (amendement 5 bij begroting 2018)
- Bespaarde rente 2018 € 81.678,-

De onttrekkingen van € 305.870,- bestaan uit:

- Meerjarenuitvoeringsprogramma Openbare Ruimte € 29.760,- (zoals besloten bij vaststelling jaarrekening 2017)
- Kwartiermaker Klooster € 24.000,- (conform 13e begrotingswijziging 2018 en raadsbesluit Voortgang werkzaamheden kwartiermaker Klooster)
- Blink onkruidbeheersing € 29.579,- (conform 20e begrotingswijziging 2018, raadsbesluit Jaarrekening 2017 en gewijzigde begroting 2018 en Meerjarenbegroting 2019-2022 GR BLINK)
- Mobiliteitsbudget € 180.000,- (conform 22e begrotingswijziging 2018 en raadsbesluit Mobiliteitsbudget)
- Referendum € 43.531,- (conform 23e begrotingswijziging 2018 en raadsbesluit Raadplegend referendum)

Algemene risicovoorziening

Bedragen x €1.000

Algemene risicovoorziening	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
5010001	4.892	0	43	4.849
Algemene risicovoorziening				

De gemeente Nuenen loopt het meeste risico met de bouwgrondexploitatiegebieden. Dit risico is gekwantificeerd en in kaart gebracht bij de risicoanalyse. De overige risico's van de gemeente zijn beperkt van aard en worden in de paragraaf weerstandsvermogen zoveel mogelijk benoemd. In de nota risicomangement en weerstandsvermogen van februari 2015 is bepaald dat de algemene risicovoorziening verlaagd kan worden tot het noodzakelijke bedrag om de risico's op te vangen. Het noodzakelijke bedrag, de benodigde weerstandscapaciteit, ligt ruimschoots binnen de beschikbare weerstandscapaciteit. In 2019 wordt deze reserve opgeheven en samengevoegd met de algemene reserve (raadsbesluit nota reserves en voorzieningen 21 februari 2019).

De onttrekking van € 42.581,- komt voort uit de resultaatbestemming bij de jaarrekening 2017.

Algemene reserve decentralisatie

Bedragen x €1.000

Algemene reserve decentralisatie	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
1004001	500	0	0	500
Algemene reserve decentralisatie				

Op basis van het amendement bij de begroting 2016 is € 500.000,- vanuit de bestemmingsreserve decentralisaties sociaal domein overgeheveld naar deze reserve.

In 2019 wordt deze reserve opgeheven en samengevoegd met de algemene reserve (raadsbesluit nota reserves en voorzieningen 21 februari 2019).

Bouwgrond; algemene reserve

Bedragen x €1.000

Bouwgrond; algemene reserve	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
1005001	9.350	701	93	9.958
Bouwgrond; algemene reserve				

De doelstelling van de algemene reserve bouwgrondexploitatie is een financiële buffer voor het afdekken van financiële risico's in de bouwgrondexploitaties. De voeding van deze reserve wordt gevormd door de voordelige resultaten van bouwgrondexploitaties. Voor de afdekking van de huidige negatieve bouwgrondexploitaties is een specifieke voorziening 'verliesgevende complexen bouwgrond' ingesteld, die gevoed wordt vanuit de algemene reserve bouwgrond. De stand van de algemene reserve bouwgrond wordt beïnvloed door toekomstige winstnames die hoogst onzeker zijn. Bij aanspreking van deze reserve zal altijd gekeken moeten worden naar de stand op het moment zelf.

De toevoeging van € 700.764,- betreft:

- Bespaarde rente 2018 € 194.418,-
- Verdeling resultaat jaarrekening 2017 € 506.346,-

De onttrekking van € 93.025,- is voor het calamiteitenpad Esrand.

Bouwgrond; algemene reserve (winstnemingen)

Bedragen x €1.000

Bouwgrond; algemene reserve (winstnemingen)	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
7111006	0	6.724	0	6.724
Algemene reserve bouwgrond winstnemingen				

Het doel van deze reserve is om de tussentijdse winstnemingen vanuit de bouwgrondprojecten af te zonderen van de algemene reserve grondexploitatie en andere stortingen in reserves. Omdat deze tussentijdse winstnemingen onzeker zijn is ervoor gekozen om ze in een aparte reserve te storten. Storting vindt plaats vanuit tussentijdse winstnemingen op grondexploitaties. Onttrekking vindt plaats als tussentijdse winstnemingen uit het verleden verlaagd moeten worden.

De toevoeging van € 6.723.644,- betreft de verdeling van het resultaat 2017.

Bouwgrond; bovenwijkse voorzieningen

Bedragen x €1.000

Bouwgrond; bovenwijkse voorz onbel	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2010001	625	853	36	1.442
Bouwgrond; bovenwijkse voorzieningen				

Deze reserve is bedoeld voor investeringen met een “bovenwijkse” karakter, zoals in de infrastructuur (ontsluitingswegen, verkeersstructuur) die buiten de nieuwbouwwijk ligt, maar er wel voor aangelegd wordt en/of voor meerdere wijken dient.

De toevoeging van € 853.202,- betreffen:

- Bespaarde rente 2018 € 13.816,-
- Verdeling resultaat 2017 € 231.632,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Voirt € 5.000,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Mauritsgaarde € 5.000,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Bed & Breakfast € 5.000,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Beekstraat 39 € 5.000,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Beekstraat 37 € 5.000,-
- Bijdrage Nuenen West bouwveld C € 135.131,-
- Bijdrage Nuenen West bouwveld D19 € 80.234,-
- Bijdrage Nuenen West bouwveld D € 367.389,-

De onttrekking van € 36.000,- betreft het versterken van de ecologische verbindingzone Hoodonk.

Bouwgrond; sociale volkshuisvesting

Bedragen x €1.000

Bouwgrond; sociale volkshuisvesting	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12- 2018
2015001	90	64	92	62

Bouwgrond; sociale volkshuisvesting				
--	--	--	--	--

Doelstelling van deze reserve is het stimuleren van initiatieven op het gebied van de sociale volkshuisvesting.

De toevoegingen betreffen:

- Verdeling resultaat jaarrekening 2017 € 2.000,-
- Bespaarde rente 2018 € 1994,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Voirt € 2.000,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Mauritsgaarde € 2.000,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Beekstraat 39 € 2.000,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Beekstraat 37 € 2.000,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Bed & Breakfast € 2.000,-
- Bijdrage Nuenen West bouwveld D € 31.707,-
- Bijdrage Nuenen West bouwveld D19 € 6.924,-
- Bijdrage Nuenen West bouwveld C € 11.662,-

De onttrekking van € 92.175,- heeft betrekking op de bijdrage aan Helpt Elkander voor de realisatie van 20 sociale huurwoningen.

Bouwgrond; parkmanagement

Bedragen x €1.000

Bouwgrond; parkmanagement	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12- 2018
2020001	297	41	0	339
Bouwgrond; parkmanagement				

Parkmanagement is opgezet en geïnitieerd door samenwerking tussen gemeente en bedrijven. De activiteiten staan in het teken van duurzaamheid, verbetering, kostenbeheersing, ruimtebeheersing en gemak voor ondernemers en arbeid. De samenwerking tussen werkgevers en gemeente moet zorgen voor een gezond economisch werk- en leefklimaat.

Met de Nota Grondbeleid heeft de raad besloten om voor de uitvoering van parkmanagement en toekomstige revitalisering van bedrijventerreinen een bijdrage te calculeren per verkochte m2 grond voor bedrijven. Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit anterieure overeenkomsten/bijdragen en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

De toevoeging betreft:

- Bespaarde rente 2018 € 5.612,-
- Verdeling resultaat jaarrekening 2017 € 35.784,-

Bouwgrond; fonds groen voor rood

Bedragen x €1.000

Bouwgrond; fonds groen voor rood	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2025001	707	40	9	738
Bouwgrond; fonds groen voor rood				

Het doel van deze reserve is de financiering van landschapsinvesteringen als gevolg van ontwikkelingen in het landelijk gebied en investeringen gericht op versterking en verbetering van de landschappelijke kwaliteiten van de gemeente Nuenen.

De toevoeging betreft:

- Bespaarde rente 2018 € 12.000,-
- Bijdrage anterieure overeenkomst Bed & Breakfast € 28.000,-

De onttrekking betreft de bijdrage aan Dommeldal Nuenen West € 9.000,-.

Begraafplaats Oude Landen

Bedragen x €1.000

Begraafplaats Oude Landen	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2040001	450	17	0	467
Begraafplaats Oude Landen				

In de raadsvergadering van maart 2011 is besloten om een bestemmingsreserve begraafplaats Oude Landen in het leven te roepen. De investering van de begraafplaats Oude Landen is een activum met economisch nut en moest geactiveerd worden. De raad heeft besloten om een marktconform tarief te heffen voor de begraafplaats waardoor niet alle kosten (inclusief kapitaallasten) gedekt worden door het grafrecht tarief. Voor het egaliseren van de lasten en baten is een reserve begraafplaats Oude Landen gevormd. De rente over de reserve begraafplaats Oude Landen is meegenomen in de berekening van het saldo baten en lasten van de begraafplaats.

De toevoeging betreft het verschil tussen baten en lasten van de begraafplaats.

BR div projecten en investeringen (MN)

Bedragen x €1.000

BR div projecten en investeringen (MN)	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2050001 BR div projecten en investeringen (MN)	230	0	230	0

Deze reserve is bij de jaarrekening 2017 opgeheven. De onttrekking betreft het overbrengen van het eindsaldo naar de reserve vrije bestedingsruimte.

Vangnet transitie sociaal domein

Bedragen x €1.000

Vangnet transitie sociaal domein	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2060001 Vangnet transitie sociaal domein	500	0	500	0

Conform het amendement bij de jaarrekening 2013 is in 2014 de reserve vangnet transitie gecreëerd. Ten laste van het jaarrekeningresultaat 2013 is een bedrag van € 1.000.000,- gestort in deze reserve voor de jaren 2015 en 2016. Aan het einde van 2016 zou het eventuele restant van deze reserve terugvloeien naar de algemene reserve.

Bij de behandeling van de programmabegroting 2016-2019 heeft de raad bij amendement besloten:

- voor het jaar 2017 € 500.000,- te blijven reserveren als bestemmingsreserve voor de decentralisaties sociaal domein, en
- deze reservering te laten vervallen na 2017 en het resterend bedrag over te hevelen naar de algemene reserve decentralisaties, als uit de door de raad vastgestelde monitoring blijkt dat dit verantwoord is.

De onttrekking betreft het overhevelen van het saldo naar de algemene reserve decentralisaties. Eind 2018 is de reserve vervallen.

Bestemmingsreserve I&A

Bedragen x €1.000

Bestemmingsreserve I&A	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2070001	728	31	157	602
Bestemmingsreserve I&A				

Op 6 oktober 2016 heeft de raad ingestemd met het informatiebeleidsplan Dienst Dommelvallei. Daarbij is ook besloten om de middelen die bestemd waren voor I&A en beschikbaar waren in andere reserves, samen te voegen in deze reserve.

De toevoeging betreft de storting vanuit Dienst Dommelvallei voor de reserve I&A van € 30.643,-

De onttrekkingen betreffen:

- IBP € 95.145,-
- Programma betere dienstverlening € 61.728,-

Verkeersregelingen

Bedragen x €1.000

Verkeersregelingen	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
7350001	70	13	0	83
Verkeersregelingen				

Deze reserve is oorspronkelijk ingesteld als een onderhoudsfonds. Het gaat om egalisatie van sterk schommelende kosten van groot onderhoud.

Voor verkeersregelingen is geen beheerplan vastgesteld. Volgens de huidige regels van het BBV moet voor kapitaalgoederen een beheerplan aanwezig zijn waarvan de financiële gevolgen in de begroting zijn verwerkt. Alleen op tijdelijke basis kan een bestemmingsreserve worden aangehouden. In 2019 wordt deze reserve opgeheven en samengevoegd met de algemene reserve (raadsbesluit nota reserves en voorzieningen 21 februari 2019).

Civiele kunstwerken

Bedragen x €1.000

Civiele kunstwerken	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
7355001	622	115	26	711
Civiele kunstwerken				

Deze reserve is oorspronkelijk ingesteld als een onderhoudsfonds. Het gaat om egalisatie van sterk schommelende kosten van groot onderhoud.

Op dit moment is geen actueel beheerprogramma vastgesteld. Dit staat gepland voor eind 2019.

Volgens de huidige regels van het BBV moet voor kapitaalgoederen een beheerplan aanwezig zijn

waarvan de financiële gevolgen in de begroting zijn verwerkt. Alleen op tijdelijke basis kan een bestemmingsreserve worden aangehouden. In de nota reserves en voorzieningen, vastgesteld 21 februari 2019, heeft de raad besloten deze reserve tijdelijk aan te houden tot uiterlijk 31-12-2019. Bij het vaststellen van het beheerplan kan de reserve vervallen en indien nodig worden omgezet in een voorziening.

De toevoeging betreft het jaarlijks benodigd (gemiddeld) bedrag volgens het oude programma, € 115.122,-.

De onttrekking van € 26.775,- betreft de werkelijke kosten voor onderhoud aan diverse civiele kunstwerken.

Beelden en plastieken

Bedragen x €1.000

Beelden en plastieken	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
7565001 Beelden en plastieken	19	0	0	19

Deze reserve is oorspronkelijk ingesteld als een onderhoudsfonds. Het gaat om egalisatie van sterk schommelende kosten van groot onderhoud. Op dit moment is geen actueel beheerprogramma vastgesteld. Dit staat gepland voor 2019 inclusief een meerjarenonderhoudsplanning. Volgens de huidige regels van het BBV moet voor kapitaalgoederen een beheerplan aanwezig zijn waarvan de financiële gevolgen in de begroting zijn verwerkt. Alleen op tijdelijke basis kan een bestemmingsreserve worden aangehouden. In de nota reserves en voorzieningen, vastgesteld 21 februari 2019, heeft de raad besloten deze reserve tijdelijk aan te houden tot uiterlijk 31-12-2019.

Voor 2018 zijn er geen toevoegingen en onttrekkingen geweest.

Aansluiten Nuenen Z-W op A270

Bedragen x €1.000

Aansluiten Nuenen Z-W op A270	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2110001 Aansluiten Nuenen Z-W op A270	216	0	0	216

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen om de kapitaallasten van de investering reconstructie op- en afritten Geldropse dijk te dekken.

HOV2

Bedragen x €1.000

HOV2	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2111001 HOV2	72	0	7	65

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen om de kapitaallasten van de investering voor HOV2 te dekken.

De onttrekking is de jaarlijkse afschrijvingslast op deze investering.

Bereikbaarheidsakkoord

Bedragen x €1.000

Bereikbaarheidsakkoord	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2112001 Bereikbaarheidsakkoord	100	0	0	100

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen om de kapitaallasten van de investering voor het onderzoek bereikbaarheidsakkoord te dekken.

Ecologische verbinding Hooidonk

Bedragen x €1.000

Ecologische verbinding Hooidonk	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2113001 Ecologische verbinding Hooidonk	0	36	0	36

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de reserve bovenwijkse voorzieningen om de kapitaallasten van de investering voor de ecologische verbinding Hooidonk te dekken.

Onderzoek mobiliteitsprojecten

Bedragen x €1.000

Onderzoek mobiliteitsprojecten	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2115001 Onderzoek mobiliteitsprojecten	0	180	0	180

Deze dekkingsreserve is gevormd ten laste van de reserve vrije bestedingsruimte om de kapitaallasten van de investering voor het onderzoek mobiliteitsprojecten te dekken.

Dekkingsreserve calamiteitenpad Esrand

Bedragen x €1.000

Dekkingsreserve calamiteitenpad Esrand	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
2118001	0	92	0	92
Dekkingsreserve calamiteitenpad Esrand				

Deze dekkingsreserve is gevormd om de kapitaallasten te dekken van de investering in een tweede aanrijroute voor hulpdiensten voor het plan Esrand.

Toelichting op de voorzieningen

Pensioen voormalige wethouders

Bedragen x €1.000

Pensioen voormalige wethouders	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
6430001	2.136	146	67	2.215
Pensioen voormalige wethouders				

Voor zittende wethouders dient op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) pensioen te worden opgebouwd. Dit pensioen is afhankelijk van de diensttijd als wethouder en komt tot uitkering na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

De hoogte van de voorziening wethouderspensioenen wordt bepaald op basis van zogenaamde actuariële waardeberekeningen. Bij deze berekeningen is een rekenrente gehanteerd van 1,577%. Vorig jaar bedroeg deze 1,648%. De daling van de rekenrente leidt tot een stijging van de berekende voorziening. Hierdoor moet er per saldo meer toegevoegd worden aan de voorziening dan er onttrokken werd. Er is afgerond € 67.000,- uit de voorziening onttrokken voor lopende pensioenverplichtingen. De storting van € 146.000,- is omdat de rekenrente gedaald is en er voor een voormalig wethouder een verlengde APPA-uitkering is toegekend vanwege arbeidsongeschiktheid.

Milieuschade Schenkels

Bedragen x €1.000

Milieuschade Schenkels	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
5215001 Milieuschade Schenkels	370	0	2	368

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben op 5 november 2018 ontheffing verleend voor hergebruik van de voormalige stortplaats aan de Collse Hoefdijk te Nuenen. Na sanering kan levering van het perceel plaatsvinden conform vaststellingsovereenkomst.

Risicovoorziening civiele procedure

Bedragen x €1.000

Risicovoorziening civiele procedure	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
5216001 Risicovoorziening civiele procedure	300	0	300	0

De civiele procedure is afgerond en afgewikkeld. De risicovoorziening is eind 2018 vervallen.

Voorziening onderhoud gebouwen

Bedragen x €1.000

Voorziening onderhoud gebouwen	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
4020014 Voorziening onderhoud gebouwen	1.127	429	356	1.199

Uitgaven voor groot onderhoud die zijn opgenomen in het beheerplan gebouwen worden uit de voorziening bekostigd. Vanwege gebrek aan personele capaciteit was jaren beperkt groot onderhoud uitgevoerd. Afgelopen jaar is een grote stap gezet en is meer groot onderhoud uitgevoerd. Voor groot onderhoud geldt dat dit alleen wordt uitgevoerd als het noodzakelijk is, anders wordt het doorgeschoven. Vanwege de onduidelijkheid over de toekomst van het Klooster is voorzichtig omgegaan met groot onderhoud bij dit object en zijn alleen die zaken opgepakt die niet tot kapitaalvernietiging leiden.

Als gevolg van de overeenkomst met Helpt Elkander is een aantal gebouwen eigendom van de gemeente geworden. De aanpassing van de voorziening is in de begroting verwerkt.

De storting van € 429.049,- is conform het beheerplan gebouwen. De onttrekking van € 356.452,- betreft groot onderhoud aan het gemeentehuis en diverse andere gebouwen, zie het overzicht investeringen en projecten.

Voorziening onderhoud wegen

Bedragen x €1.000

Voorziening onderhoud wegen	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
4030001	1.055	837	557	1.335
Voorziening onderhoud wegen				

De voorziening is gebaseerd op het beheerplan wegen en wordt gebruikt voor het egaliseren van de kosten. Jaarlijks wordt het benodigd gemiddeld bedrag gestort in deze voorziening. De storting is bestemd voor cyclisch onderhoud. Voor reconstructie en rehabilitatie van de wegen zijn geen middelen beschikbaar in het onderhoudsfonds. Indien hier middelen voor nodig zijn, wordt apart aan de raad om budget gevraagd.

Jaarlijks wordt volgens dit programma het benodigd (gemiddeld) bedrag (€ 837.086,-) gestort in deze voorziening. De storting is bestemd voor cyclisch onderhoud. In 2018 bedroegen de uitgaven € 556.683,-.

Voorziening afval

Bedragen x €1.000

Voorziening afval	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
6535001	186	0	186	0
Voorziening afval				

Het tarief dat geheven wordt voor afvalstoffenheffing mag op begrotingsbasis maximaal 100% kostendekkend zijn. Als er grote schommelingen zijn in de kosten kan gebruik gemaakt worden van deze voorziening om de kosten te egaliseren en zo grote schommelingen in de tarieven te voorkomen.

Voorziening riolering

Bedragen x €1.000

Voorziening riolering	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
6640001	3.332	419	0	3.751
Voorziening				

riolering				
------------------	--	--	--	--

De voorziening wordt gebruikt voor het egaliseren van de kosten. Daarmee worden tariefschommelingen in de toekomst zoveel mogelijk beperkt. De basis wordt gevormd door het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De kostenprognose wordt jaarlijks geactualiseerd.

Promotie-inkomsten

Bedragen x €1.000

Promotie-inkomsten	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
9425001	3	1	0	3
Promotie-inkomsten				

De marktcoopliden betalen maandelijks een bijdrage in de promotieactiviteiten voor de markt. De acties die plaatsvinden worden door de markt bedacht. Daarbij is het budget leidend.

Parkeerfonds

Bedragen x €1.000

Parkeerfonds	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
9530001	9	0	0	9
Parkeerfonds				

Uitgangspunt in de gemeente Nuenen is dat bedrijven de parkeerbehoefte op eigen terrein oplossen. Bij nieuwbouw moeten zij dus op hun eigen terrein voldoende parkeerplaatsen realiseren (volgens CROW-publicatie 317). Indien onvoldoende ruimte op eigen terrein aanwezig is om de parkeerbehoefte op te lossen en het bedrijf gevestigd is in het centrumgebied, is het (mits dit niet leidt tot onevenredige parkeerhinder in de omgeving) mogelijk om deze verplichting af te kopen. De bijdragen van de bedrijven zijn dan bedoeld om parkeerplaatsen elders binnen acceptabele afstand van het centrumgebied te realiseren. Afkoop kan slechts plaatsvinden na toestemming van het college.

Verkeersveiligheid (ipv rood-licht)

Bedragen x €1.000

Verkeersveiligheid (ipv rood-licht)	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
9545001	15	0	0	15
Verkeersveiligheid (ipv rood-licht)				

Dit betreft gelden die in overleg met SRE moeten worden aangewend voor activiteiten in het kader van de verkeersveiligheid.

Regionaal ontwikkelfonds werklocaties

Bedragen x €1.000

Regionaal ontwikkelfonds werklocaties	Balanswaarde 1-1-2018	Toevoeging	Onttrekking	Balanswaarde 31-12-2018
9550001	165	0	10	155
Regionaal ontwikkelfonds werklocaties				

De bijdrage van de gemeente aan het regionaal ontwikkelfonds is berekend op basis van het aantal bestaande hectare bedrijventerreinen en het inwoneraantal. Voor de gemeente Nuenen is de bijdrage € 165.000,-. Hiervoor is vanuit de algemene reserve deze voorziening gevormd.

In 2018 is er een eerste bijdrage aan het fonds gedaan voor de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst ROW.

Bijlage Single information single audit (SISA)

Gemeente Nuenen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019							
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbel eid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbele id 2011-2018 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>	
			€ 8.687	€ 0	€ 0	€ 43.164	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformat ie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbel eid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformat ie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbel eid Bedrag	Eindverantwoordin g Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 09</i>	
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 09</i>	

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2018	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar Lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicatornummer: G2 / 01	Indicatornummer: G2 / 02	Indicatornummer: G2 / 03	Indicatornummer: G2 / 04	Indicatornummer: G2 / 05	Indicatornummer: G2 / 06
			€ 4.605.680	€ 76.628	€ 396.756	€ 2.034	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	

			2004)					
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2 / 12</i>
			€ 19.732	€ 1.450	€ 0	€ 155.013	€ 9.455	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 1.509	€ 10.179	€ 8.324	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			

Controleverklaring

